تدبیر تازه

هفته نامه اجتماعی، سیاسی، فرهنگی

سال هفتم • شماره ۳۴۰ • ۱۲ صفحه • قیمت: ۴۰۰۰ تومان

شنبه ۱۸ آذر ماه ۱۴۰۲ • ۹ دسامبر ۲۰۳۳

www.tadbiretazenews.com

یادداشت

حسین دهقان

موتور خودکشایی را در مناطق محروم روشن کنیم ۸

یادداشت

فرشید پورحاجت

دود کرانی مسکن در چشمان کارگران و کارمندان ۸

یادداشت

هادی حق‌شناس

سبقت بازار پول از بورس ۹

یادداشت

محمدعلی خطیبی

چشم‌انداز نامشخص سیاست اوپک پلاس ۱۱

حسین زهی نماینده مجلس در گفتگو با «تدبیر تازه» مطرح کرد:

نقش مخرب دلالان در بازار مسکن

۸

گزارش

بخشنامه‌هایی که توان تحریم‌ها را دوچندان کردند

تصمیمات داخلی خطرناکتر از تحریم‌ها

گروه سیاسی: طبق مطالعات صورت گرفته، تحریم‌ها باعث شده تا تولید ناخالص داخلی در ایران از سال ۲۰۱۰ میلادی به بعد، از میانگین جهانی پایین‌تر باشد. در واقع تحریم‌ها، یکی از دلایل اصلی عقب ماندن اقتصاد ایران از اقتصاد جهانی است؛ هر چند نقش محدودیت‌های داخلی را هم که به سبب قوانین و مقررات ناکارآمد و بعضاً متناقض و متضاد را هم نباید نادیده گرفت...

۲

گزارش

افراد معلول و آسیب‌دیده کجای برنامه‌ریزی‌های کلان ما قرار دارند؟

کودکان اوتیسم را دریابید

گروه اجتماعی: ناشناخته است، آن‌قدر ناشناخته است که برای مطرح شدن مشکلات بیماران مبتلا به اوتیسم نیاز است که تعدادی از خانواده‌ها با کمک انجمن اوتیسم نزد معاون اول رئیس جمهور حاضر شوند، همان جلسه‌ای که عکس کودکی میان جمع پرحاشیه‌اش کرد. «در زمان حاضر تخمین زده می‌شود که یک درصد کل جمعیت کشور به اوتیسم مبتلا هستند، اما بسیاری از خانواده‌ها به‌دلیل عدم آگاهی از علائم اوتیسم، این...

۴

گزارش

یارانه‌نان تغییر می‌کند؟

بازی نانواها با اعداد!

گروه اقتصادی: تأمین امنیت ملی ارتباط مستقیمی با تأمین امنیت غذایی دارد از این رو دولت‌ها در تأمین معیشت مردم به ویژه در اقتصادهای ضعیف یارانه می‌پردازند. کمک معیشت در قالب نقدی، شبه نقد، پرداخت کالا، پرداخت عمومی و معاف از پرداخت هزینه انجام می‌شود. «پرداخت نقدی» یکی از متداول‌ترین برنامه‌های حمایتی در جهان است که افراد حق انتخاب دارند...

۲

یک فعال اقتصادی در گفتگو با «تدبیر تازه» مطرح کرد

دولت انگیزه‌ای برای توسعه معادن ندارد

۱۲

گزارش شی از طرح ساخت واحدهای مسکونی ویژه مجردها؛

گزارش

تفکیک جنسیتی به خانه‌ها رسید!

چند ماه پیش بود که بحث ساخت خانه‌های ۲۵ متری در رسانه‌ها پیچید و سر و صدای زیادی بر پا کرد. ساخت این پروژه که ابتدا از سوی برخی نهادهای دولتی مطرح و در مدت‌زمان کوتاهی تکذیب شد، نهایتاً از سوی اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران به طور رسمی ارائه شد.

متراژ این آپارتمان‌ها از همان ابتدا، با انتقادات بسیاری روبرو شد که البته این نقدها هنوز هم ادامه دارد. منتقدان عنوان می‌کنند که یک فضای ۲۵ متری، متراژ مناسبی برای زندگی نیست و این به معنای پایین آوردن کیفیت زندگی مردم است. با این حال، این تنها مورد بحث‌برانگیز درباره طرح مسکن اقتصادی اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران نیست؛ این طرح زمانی چالش‌برانگیزتر می‌شود که فاز دوم این طرح برای مجردها و با ایده زنانه – مردانه کردن مجتمع‌های مسکونی آغاز شود!

۸

نرخ تورم آبان به ۴۴.۹ درصد رسید

گزارش

اقلام خوراکی با طعم تلخ گرانی

گروه اقتصادی: رصد بازار کالاهای اساسی نشان می‌دهد نرخ برخی اقلام خوراکی افزایش یافته است. این روزها سرمای هوا معیشت را تحت تأثیر قرار داده و نرخ برخی اقلام خوراکی را افزایش داده است. در حالی که حقوق و دستمزد سالانه یک بار افزایش می‌یابد در بازارهای مختلف شاهد افزایش چندباره قیمت مواد غذایی و غیر غذایی هستیم. قیمت گوشت مرغ این روزها هر کیلو به بیش از ۹۰ هزار تومان هم رسید (جمعه گذشته). برخی برندهای کنسرو ماهی بیش از ۱۰۰ هزار تومان نرخ گذاری شده و در ادامه گلایه از کاهش بازار تقاضا پیامد چنین عملکردی است. همچنین به زودی ماکارونی با قیمت جدید هم وارد بازار می‌شود. در فصل تابستان ۱۴۰۲ تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش مرغداری‌های صنعتی کشور نسبت به فصل مشابه سال قبل...

۷

«تدبیر تازه» رویارویی روسیه با آمریکا در صنعت ال‌ان‌جی را بررسی می‌کند

گزارش

نبرد مرگ و زندگی

راهبردهای ژئوپلیتیک روسیه حول محور ذخایر هیدروکربنی این کشور تدوین شده‌اند و ذخایر انبوه نفت و گازی که روسیه در مناطقی از قطب شمال دارد، قلب تپنده این ذخایر قلمداد می‌شوند. در حالی که دنیا درگیر تنش‌های برآمده از نبرد میان روسیه و اوکراین از یک طرف و درگیری حماس با اسراییل در طرف دیگر است، منبع کلیدی برای تأمین انرژی جهان همچنان گاز طبیعی مایع یا همان ال‌ان‌جی است. تحویل محموله‌های ال‌ان‌جی به مصرف کنندگان مستلزم زیرساخت محدودتری نسبت به صدور نفت و گاز از طریق خطوط لوله می‌باشد و به همین خاطر توسعه این صنعت و کسب سهم بیشتری از بازار جهانی برای فروشندگان ال‌ان‌جی ارزان‌تر تمام می‌شود. علاوه بر این افزایش یا کاهش حجم محموله‌های خریداری شده...

۱۱

«تدبیر تازه» گزارش می‌دهد

گزارش

گام ۲۰ میلیارد دلاری اندونزی به سوی انرژی پاک

اندونزی کشوری است که هنوز وابستگی شدیدی به زغال‌سنگ به عنوان سوخت دارد اما به تازگی خبر داده است که قصد دارد روی طرح تولید انرژی‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری سنگینی کند. این خبر از وقوع تحولات مهمی در سیاست انرژی این کشور حکایت دارد. انتظار می‌رود که منابع مالی مورد نیاز برای تحقق این هدف یعنی جهش در تولید انرژی‌های تجدیدپذیر و تقویت روند کربن‌زدایی، توسط وام‌دهندگان بین‌المللی تأمین شود. اما واقعیت این است که اگر اندونزی بخواهد تحول چشمگیری در بازار انرژی خود ایجاد کند به منابع مالی بسیار بیشتری نیاز خواهد داشت. طبق اعلام دولت اندونزی این کشور قصد دارد مبلغ ۲۰ میلیارد دلار را از محل استقراض خارجی در پروژه‌های تولید انرژی‌های پاک سرمایه‌گذاری کند. این طرح جامع برای سیاست‌گذاری و سرمایه‌گذاری که به اختصار CIPP نامیده می‌شود به ...

۱۱

گپ

حماس پیروزِ معادله آتش‌بسِ موقت

همزمان با حصول توافق آتش‌بسِ ۴ روزه میان حماس و رژیم صهیونیستی با میانجی‌گری دولت‌های قطر، مصر و آمریکا و کنشگری نهادهای وابسته به سازمان ملل متحد که در قالب آن ضمن توقف موقت درگیری‌ها، تبادل محدود اسرا نیز میان حماس و رژیم اشغالگر قدس صورت گرفته، بسیاری از ناظران و تحلیلگران به واکاوی ابعاد مختلف این رویداد پرداخته و می‌پردازند.

در این راستا، بسیاری بر این باورند که دستیابی به این توافق، یک پیروزی راهبردی برای مقاومت اسلامی فلسطین بوده است زیرا مقام‌های ارشد صهیونیست، از ابتدا تاکید داشتند که با زور و قدرت نظامی، اسرای اسرائیلی نزد حماس را آزاد و جنبش حماس در نوار غزه را نابود خواهند کرد. این در حالی است که این گزاره‌ها در عرصه میدانی محقق نشده‌اند و مقام‌های ارشد رژیم صهیونیستی در نهایت مجبور شده‌اند شرایطی را بپذیرند که مد نظر جنبش حماس و مقاومت فلسطین بوده است. از این رو، در گفتگو با «محمود حسن» نویسنده و تحلیلگر جهان عرب، به واکاوی ابعاد مختلف توافق آتش‌بس ۴ روزه میان حماس و رژیم اشغالگر قدس و پیام‌های مختلف این موضوع پرداختیم.

مشروح گفتگو با محمود حسن را در ادامه می‌خوانید.

■ به تازگی شاهد حصول توافق آتش بس ۴ روزه میان رژیم صهیونیستی و حماس با میانجی‌گری دولت‌های قطر، مصر و آمریکا بوده‌ایم. توافقی که در قالب آن جدای از توقف موقت درگیری‌ها، مبادله محدود اسرا میان دو طرف نیز انجام گرفته است. بسیاری بر این باورند که این توافق یک پیروزی بزرگ برای حماس بوده است. دیدگاه شما در این رابطه چیست؟

به نظر من؛ این گزاره که توافق مذکور یک پیروزی قابل توجه برای حماس بوده، از دو منظر درست به نظر می‌رسد. اولاً، توجه داشته باشیم که مقام‌های ارشد نظامی و سیاسی رژیم اسرائیل از ابتدای حملات گسترده این رژیم به نوار غزه، مدام تاکید داشتند که تل آویو با تکیه بر سیاست مشت آهنین، قواعد و اصول مد نظر خود را به مقاومت فلسطین تحمیل خواهد کرد و اسرای اسرائیلی را آزاد خواهد کرد. با این حال، آنچه در پایان رخ داد چیزی جز گردن نهادن اسرائیل به اصول مد نظر حماس نبود. به بیان ساده‌تر، اسرائیل مجبور شد از همان مجرایی بخشی از اسرای خود را آزاد کند که حماس برای این رژیم تعیین کرده بود. جالب اینکه این موضوع به نحو گسترده‌ای از سوی نشریات و رسانه‌های اسرائیلی نیز مورد اشاره قرار گرفته است و آن‌ها دولت نتانیاهو را به سخره می‌گیرند که در نهایت مجبور شده در زمین حماس بازی کند و از ادعاهای دور و دراز خود علیه مقاومت فلسطین عقب‌نشینی کند. نکته دوم اینکه در جریان توافق اخیر آتش بس و مبادله اسرا میان اسرائیل و جنبش حماس، شاهد تسلط قابل توجه جنبشِ مذکور به نوار غزه نیز بودیم. موضوعی که با توجه به حملات گسترده اسرائیلی‌ها در بیش از ۴۵ روز اخیر به نوار غزه، حامل پیام‌های قابل توجهی برای ناظران و تحلیلگران و همچنین افکار عمومی بین المللی است. اگر حماس با هسته‌های مختلف خود ارتباط نداشت و توان رهبری آن همچنان برقرار نبود، به هیچ عنوان امکان نداشت که بتواند اصول و قواعد مد نظر خود را به اسرائیل تحمیل کند و به نحوی هماهنگ، اقدام به آزادسازی برخی اسرای اسرائیلی کند.

در این میان، نکته قابل توجه این است که حماس صرفاً اسرای غیرنظامی اسرائیلی را آزاد کرده و هنوز شمار قابل توجهی از نظامیان اسرائیلی که برگ‌های برنده مهمی در دست این جنبش هستند، در اسارت آنها قرار دارند. حماس و جهاد اسلامی فلسطین تاکید کرده‌اند که این افراد تنها در صورتی آزاد خواهند شد که کلیه فلسطینی‌های حاضر در زندان‌های رژیم اسرائیل، آزاد شوند. موضوعی که خود حاکی از آن است که سناریوهای مطلوبی در ادامه راه انتظار رژیم اسرائیل را نمی‌کشند. در کنار همه این‌ها باید توجه داشته باشیم که حماس در جریان توافق آتش بس و مبادله اسرا، توانست پیروزی اخلاقی بزرگی را نیز به دست آورد و به افکار عمومی بین المللی نشان دهد که قویاً به دنبال آزادسازی اسرای فلسطینی بوده و قصدی جهت آسیب زدن به غیرنظامیان اسرائیلی نداشته و ندارد. در شرایط کنونی، ده‌ها زندانی فلسطینی در زندان‌های رژیم اسرائیل حضور دارند که بسیاری از آن‌ها حتی محاکمه نیز نشده‌اند و بر اساس رویه تبعیض آمیز و نادرست «بازداشت اداری» که اسرائیلی‌ها مبدع آن هستند، به صورت نامحدود و بدون محاکمه، در زندان‌های اسرائیل حضور دارند. اسرائیلی‌ها نیز علی رغم درخواست‌های مکرر مقام‌های فلسطینی در سال‌های گذشته، تاکنون حاضر به رسیدگی به وضعیت این افراد نشده است. این در حالی است که مقاومت فلسطین در قالب معادله توافق آتش بس اخیر، اصول مد نظر خود جهت آزادسازی غیرنظامیان فلسطینی را به رژیم اسرائیل تحمیل کرد و به آن نشان داد که نمی‌تواند به صورت نامحدود هر اقدام غیرقانونی که می‌خواهد را علیه ملت فلسطین انجام دهد و از تبعات آن نیز فرار کند.

■ به نظر شما اصلی ترین چالش اسرائیل در بحبوحه جنگ غزه چیست؟

اسرائیل با چالش‌های متنوعی در مدت اخیر رو به رو بوده است. مثلاً اقتصاد رژیم سارائیل در وضعیت کاملاً بحرانی قرار دارد و می‌بینیم که پول ملی آن‌ها سقوط بی‌سابقه‌ای را تجربه می‌کند و مبادلات تجاری آن‌ها با جهان خارج نیز به شدت آسیب دیده است. بگذریم که فرار سرمایه‌ها نیز از اسرائیل تشدید شده و معادلات اقتصاد داخلی این رژیم به نحو قابل توجهی دستخوش آشفتگی شده است.

در حوزه‌های اجتماعی، امنیتی و نظامی، سیاسی، و تصویر این رژیم نزد افکار عمومی بین المللی نیز اسرائیل با چالش‌های جدی رو به رو شده است. با این حال، به نظر من اصلی ترین ضربه و شوک به اسرائیل در روزهای اخیر، شوک اطلاعاتی به آن بوده است. اسرائیل به معنای واقعی کلمه، در نوار غزه به شیوه‌ای کور کورانه به پیش می‌رود و نمی‌داند که چه می‌کند. مثلاً آن‌ها می‌گویند که زیر بیمارستان شفای غزه، تاسیسات فرماندهی حماس قرار دارد. آنوقت دوربین‌های خود را می‌برند و نشان می‌دهند که چند عدد کلاشنیکف که برخی رسانه‌های غربی، خود گفته‌اند ارتش اسرائیل، آن‌ها را جاسازی کرده را جلوی دوربین‌ها به نمایش می‌گذارند و می‌گویند این‌ها متعلق به حماس است و در بیمارستان شفا یافت شده است. استدلالی که عملاً خود به مایه تمسخر اسرائیلی‌ها در عرصه بین المللی تبدیل می‌شود. اسرائیل برق و اینترنت نوار غزه را مدت‌هاست که قطع کرده اما گروه‌های مقاومت فلسطینی تاسیسات خاص خود را دارند و با یکدیگر ارتباط می‌گیرند. جالب اینکه در جریان توافق آتش بس اخیر نیز شاهد بودیم که نیروهای ارتش اسرائیل از برخی مکان‌ها نظیر بیمارستان شفای غزه و بسیاری از نقاط دیگر عقب‌نشینی کردند. در این چهارچوب، اینکه می‌بینیم در وضعیتی که آسمان نوار غزه کاملاً در اختیار اسرائیل است و سیلی از کمک‌های قابل توجه اطلاعاتی نیز به کمک ارتش اسرائیل می‌آیند، اما این رژیم هنوز به شیوه‌ای کور در نوار غزه فعالیت دارد، خود حاکی از واقعیت‌هایی عینی و روشن است که این نکته را گوشزد می‌کنند که اساساً مقام‌های ارشد نظامی و سیاسی اسرائیل در بحبوحه جنگ غزه دروغ‌بافی می‌کنند و چیزی از واقعیت‌ها را به افکار عمومی خود و جهان مخابره نمی‌کنند. به بیان ساده‌تر، تصویری آراز خود ارائه می‌کنند که واقعی نیست و در وضعیت کنونی، دروغ‌های آن‌ها در این زمینه خیلی زود افشا می‌شود. معادله‌ای که هزینه‌های راهبردی سنگینی را به اسرائیلی‌ها تحمیل کرده و می‌کند.

رئیس ستادکل نیروهای مسلح: در اوج تحریم‌ها هستیم

سرلشکر باقری در آئین الحاق ناوشکن دیلمان در بندرانزلی، اظهار کرد: اتفاق دیروز پیرو مأموریت بزرگ نیروی دریایی در گشت راهبردی در دور کره زمین بود که مورد قدردانی رهبر انقلاب قرار گرفت و نشان داد ناوشکن ساخت کشور در دوران اوج تحریم‌ها، توانایی حضور در تمام نقاط دنیا را با سربلندی و اقتدار دارد. این الحاق در ادامه این روند افتخارآمیز رخ می‌دهد. وی ادامه داد: دریای خزر دریای صلح و دوستی است و ما با همسایگان و کشورهای ساحلی دریایی خزر روابط دوستانه، همه‌جانبه و نظامی داریم و از این مراسم پیام صلح و دوستی را به این کشورها و نیروهای مسلح آنها اعلام می‌داریم. این ناوشکن و سایر توانمندی های نیروی دریایی در شمال کشور در خدمات آرامش، تأمین امنیت ناوگان‌های تجاری، مقابله با تروریست‌ها و حوادث احتمالی آینده سازماندهی شده است. این توانمندی‌ها بدون حضور بیگانگان توانسته و خواهد توانست امنیتی پایدار و قابل اتکا برای ایران و کشورهای همسایه در دریای خزر را فراهم کند. وی با اشاره به نقش بازدارندگی توانمندی بومی و خوداتکای ملت ایران و نیروهای مسلح در برابر خوی تجاوزگری دشمنان، تصریح کرد: نیروهای مسلح کشورمان با اتکا به قدرت الهی و توان بومی خود در جهت اجرای تدابیر، راهبردها و فرامین فرمانده معظم کل قوا، اقدام و امنیت ناوگان‌های تجاری کشورمان را تأمین کرده است. نیروهای مسلح کشورمان در برابر توطئه‌ها و دشمنی استکبار جهانی مقاومت کرده و بازدارندگی پایدار و امنیت قابل اتکایی را برای همه فعالیت‌های ملی فراهم آورده است. رئیس ستادکل نیروهای مسلح ادامه داد: ما در سال‌های اخیر در اوج تحریم‌ها هستیم البته نیروهای مسلح در تمامی این ۴۵ سال در تحریم امریکا و همراهان استکبار او بوده است اما این تحریم‌ها در سال‌های اخیر در اوج خود قرار دارد اما در چنین شرایطی ناوشکنی در لبه فناوری جهانی توسط توسط صنعتگران دانشمند ایرانی ساخته شده است و این دستاورد جای کمال افتخار و امیدواری نسبت به پیشرفت در آینده دارد. وی تاکید کرد: دیروز با افزوده شدن دیلمان به نیروی دریایی در دریای خزر، دارای امنیت پایدارتری در شمال کشور و همراهی وهمکاری بیشتری با سایر ارتش‌های حاضر در این منطقه خواهیم بود.

بخشنامه‌هایی که توان تحریم‌ها را دوچندان کردند

تصمیمات داخلی خطرناکتر از تحریم‌ها

امیررضا محمدی
روزنامه‌نگار

گروه سیاسی: طبق مطالعات صورت گرفته، تحریم‌ها باعث شده تا تولید ناخالص داخلی در ایران از سال ۲۰۱۰ میلادی به بعد، از میانگین جهانی پایین‌تر باشد. در واقع تحریم‌ها، یکی از دلایل اصلی عقب ماندن اقتصاد ایران از اقتصاد جهانی است؛ هر چند نقش محدودیت‌های داخلی را هم که به سبب قوانین و مقررات ناکارآمد و بعضاً متناقض و متضاد را هم نباید نادیده گرفت.

در عین حال، داده‌ها بیانگر اثر تحریم‌ها در جهش‌های ارزی در سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۹ هستند؛ به نحوی که نرخ تورم نیز در بازه‌هایی که شدت تحریم‌ها بیشتر بوده، اعداد بالاتری را به ثبت رسانده است. همچنین سهم نفت و گاز از درآمدها از بیشتر از ۹۰ درصد در سال ۱۹۸۰، به حدود ۵۰ درصد در سال ۲۰۱۹ میلادی رسیده است.

در این میان آمارها حکایت از آن دارند که شدت تحریم‌ها علیه ایران، به ترتیب در سال‌های ۲۰۱۰، ۲۰۱۲ و ۲۰۱۸ که همزمان با دستور ترامپ برای خروج آمریکا از برجام بوده؛ در بالاترین سطح خود قرار داشته است.

حالا نزدیک به نیم قرن است که اقتصاد ایران در حال دست و پنجه نرم کردن با شرایط تحریمی است. در برخی از سال‌ها، شدت این تحریم‌ها و تأثیر آن بر اقتصاد ایران کمتر و در برخی از سال‌ها، این اثرات بیشتر بوده است. بسیاری از کارشناسان معتقدند که تحریم‌ها یکی از دلایل اصلی شرایط فعلی اقتصاد ایران است؛ هر چند در مقابل، عده‌ای دیگر معتقدند اگرچه تحریم‌ها تأثیر قابل توجهی بر اقتصاد کشور داشته، اما سیاست‌های اقتصادی دولت مسبب اصلی تورم‌های بالا و شرایط نابسامان اقتصادی است. این گروه معتقد است که دولت می‌توانست در شرایط بحرانی تحریم نیز، با سیاست‌های درست اقتصادی شرایط را تا حد امکان مدیریت کند؛ همانطور که روسیه نیز چنین فضایی را تجربه کرده و با مجموعه سیاست‌های اقتصادی درستی که از سوی بانک مرکزی این کشور اعمال شده، به خوبی به مسیر رشد خود ادامه داده و شرایط را برای حمایت از تولیدات داخلی خود فراهم‌تر کرده است.

■ بررسی تحریم‌ها چه می‌گوید؟

نخستین تحریم‌ها در دوران پس از انقلاب، از نوامبر سال ۱۹۷۹ توسط ایالات متحده آمریکا، با تحریم تجارت نفت ایران و بلوکه کردن ۱۲ میلیارد دلار از دارایی‌های کشور آغاز شد. این تحریم‌ها در ژانویه سال ۱۹۸۱ پایان یافت اما تلاش‌های ایالات متحده در راستای محدودسازی اقتصادی و سیاسی ایران افزایش یافت. شاید بتوان مهم‌ترین دوره‌های تحریمی ایران را تحریم‌های اعمال شده در دولت محمود احمدی‌نژاد و حسن روحانی دانست.

برای بررسی تأثیر تحریم‌ها در ایران، باید تغییرات شاخص‌های مهم اقتصادی در این بازه زمانی را بررسی کنیم. برخی از این شاخص‌ها، عبارتند از نرخ تورم، نرخ بیکاری، رشد اقتصادی، صادرات نفت و گاز، کسری بودجه دولت و تراز تجاری هستند. هاشم پسران، اقتصاددان صاحب نامی که به بررسی تأثیر تحریم‌ها بر اقتصاد ایران نکات جدی در این حوزه مطرح کرده است. برای بررسی اثر تحریم‌ها بر اقتصادی ایران، از شاخص شدت تحریم‌ها استفاده شده است. این شاخص با توجه به پوشش رسانه‌های معتبر جهانی، از اعمال و لغو گاه به گاه تحریم‌ها، شدت تحریم در بازه زمانی مورد نظر را نمایش می‌دهد.

همانطور که مشاهده می‌شود، شدت تحریم‌ها در بازه‌های زمانی مختلف متفاوت بوده است. شدت تحریم‌ها علیه ایران به ترتیب در سال ۲۰۱۲، خروج آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۸، و تحریم‌های سال ۲۰۱۰ در بالاترین سطح خود قرار داشته است.

■ بخش نفت و گاز چقدر آسیب دید؟

شاید بتوان مهم‌ترین تأثیر تحریم‌ها را در بخش نفتی کشور ارزیابی کرد. در ابتدای انقلاب، صادرات نفت ایران که در زمان اوج خود به ۶ میلیون بشکه در روز می‌رسید، به نصف کاهش یافته بود. نخستین تحریم‌های ایالات متحده، تأثیر قابل توجهی بر صادرات نفت گذاشته و باعث کاهش صادرات روزانه نفت ایران به ۷۰۰ هزار بشکه شد. اگرچه رفع تحریم‌ها در سال ۱۹۸۱ به بهبود صادرات نفت ایران کمک کرد، اما به دلیل همزمانی با جنگ تحمیلی، صادرات نفت ایران نتوانستد به روزهای پیش از تحریم بازگردد و کمتر از ۲ میلیون بشکه در روز باقی ماند. صادرات نفت تا نفت ایران تا پایان جنگ تحمیلی، به کمتر از ۱ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز رسید؛ هر چند با پایان جنگ تحمیلی، و در سال‌های ۱۹۸۹ الی ۲۰۰۵، همزمان با بهبود روابط کشور با دنیا صادرات نفت افزایش یافت و در بازه ۲ الی ۲.۵ میلیون بشکه در روز در نوسان بود. پس از اعمال تحریم‌های ایالات متحده و سازمانِ ملل در سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۶، صادرات ایران مجدداً روندی کاهشی را در پیش گرفت. افزایش شدت تحریم‌ها، باعث شد تا صادرات نفت ایران تا سال ۲۰۱۴ و پیش از توافق برجام به کمتر از ۱ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز برسد. در عین حال، توافق برجام، باعث شد تا موانع صادرات نفتی کمتر شود. صادرات نفتی ایران تا سال ۲۰۱۷ میلادی توانست بالای ۲ میلیون بشکه در روز را هم تجربه کند و در نهایت خروج ترامپ از برجام در سال ۲۰۱۸، باعث شد تا صادرات ایران کاهشی جدی و تاریخی را تا سطح ۵۰۰ هزار بشکه در روز داشته باشد. در مجموع، تحریم‌های ایالات متحده آمریکا در سال ۱۹۷۹، در دولت محمود احمدی نژاد، و در دولت حسن روحانی در سال ۲۰۱۸، بیشترین ضربه را به صادرات نفتی ایران زده است. تحریم‌های اعمال شده علیه ایران، ساختار درآمدهای دولت را نیز تا حد زیادی تحت تأثیر قرار داد. براساس آمار ارائه شده سهم درآمدهای حاصل از صادرات نفت و گاز از کل درآمدها در سال ۱۹۸۰ به بالای ۹۰ درصد نیز رسیده است. سهم این درآمدهای در سال ۲۰۱۴ به زیر ۵۰ درصد، و در سال ۲۰۱۹ به ۵۰ درصد رسیده است.

■ عقب ماندن اقتصاد ایران از اقتصاد جهانی

تحریم‌ها تأثیر قابل توجهی بر رشد تولید ناخالص داخلی در کشور گذاشته است. تا پیش از جنگ تحمیلی، تولید ناخالص داخلی در ایران بالاتر از میانگین جهانی آن بوده است. وقوع جنگ تحمیلی و وضع نخستین تحریم‌ها، به رشد اقتصاد ایران ضربه زد به طوری که که تا پایان جنگ تحمیلی اقتصاد ایران نتوانست رشد قابل توجهی را تجربه کند. در عین حال، میانگین جهانی تولید ناخالص داخلی به رشد خود ادامه داد و به سطح اقتصاد ایران رسید.

کاهش شدت تحریم‌ها باعث شد تا اقتصاد ایران بتواند تا پیش از سال ۲۰۱۰ همسو با اقتصاد جهانی رشد داشته باشد. همانطور که مشاهده می‌شود، از پایان جنگ تا سال ۲۰۱۰، در بیشتر سال‌ها تولید ناخالص داخلی در اقتصاد ایران بالاتر از میانگین جهانی قرار داشته و همزمان با آن رشد کرده است.

با شدت گرفتن تحریم‌ها در سال ۲۰۱۰، اقتصاد ایران بار دیگر از رشد بازماند به طوری که نتوانست همزمان با اقتصاد جهانی رشد داشته باشد و از میانگین جهانی تولید ناخالص داخلی عقب افتاد. در واقع تا پیش از سال ۲۰۱۶، می‌توان گفت اقتصاد ایران درجا زده است.

کاهش شدت تحریم‌ها در سال ۲۰۱۶، باعث شد تا اقتصاد ایران بتواند تا سال ۲۰۱۸ رشد را تجربه کند اما خروج آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۸ و شدت گرفتن دوباره تحریم‌ها، باعث شد تا اقتصاد ایران مجدداً از رشد باز بماند. همچنین باید توجه داشت کاهش تولید و سخت‌تر شدن شرایط تولیدی در اثر تحریم‌ها، می‌تواند تأثیر منفی بر اشتغال کشور داشته باشد و سبب رشد بیکاری شود.

■ تحریم چگونه به تورم منجر شد؟

تورم یکی از چالش‌های اساسی اقتصاد ایران می‌باشد. وقوع تحریم‌ها، از کانال‌های مختلفی مانند کاهش درآمدهای نفتی دولت، سبب افزایش کسری بودجه، و در نتیجه ایجاد تورم شده هست. بنابر آمار ارائه شده در سال‌هایی که تحریم‌ها شدت گرفته، نرخ تورم نیز بیشتر شده است. به عنوان مثال، اعمال تحریم‌ها در بازه زمانی ۲۰۰۶ الی ۲۰۰۸، رشد تورم از ۱۰ درصد به ۲۵ درصد را به دنبال داشته است. همچنین شدت گرفتن تحریم‌ها در سال‌های ۲۰۱۰ الی ۲۰۱۲، رشد نرخ تورم از ۱۰ درصد در سال ۲۰۱۰، به ۳۶ درصد در سال ۲۰۱۳ را به دنبال داشته است. همچنین مشاهده می‌شود در سال‌هایی مانند ۲۰۱۴ که تحریم‌ها علیه ایران کمتر بوده، تورم نرخ‌های پایین‌تری را تجربه کرده است. در سال ۲۰۱۸ و همزمان با خروج آمریکا از برجام، نرخ تورم به حدود ۴۰ درصد در سال ۲۰۱۹ رسیده است. در واقع تورم و نا اطمینانی حاصل از آن که در بازه زمانی شدت گرفتن تحریم‌ها به اقتصاد کشور تحمیل شده است، یکی از دلایل اصلی کاهش تولید در کشور می‌باشد.

■ افزایش نرخ ارز در اثر تحریم‌ها

نرخ ارز یکی از مهم‌ترین متغیرها در اقتصاد می‌باشد. تغییرات این نرخ، تأثیر بسیار زیادی بر تصمیم گیری‌های مردم و سرمایه گذاران دارد. همچنین افزایش نااطمینانی در مورد نرخ ارز، شدیداً بخش تولیدی کشور را تحت تأثیر قرار می‌دهد. تحریم‌های مختلف، باعث کاهش دسترسی دولت و بانک‌های کشور به ارز شده است. این مسأله کاهش عرضه ارز در داخل کشور، و رشد نرخ ارز را به دنبال داشته است. همچنین کاهش دسترسی به ارز، بسیاری از بخش‌های تولیدی کشور را با مشکلات مختلف مانند کاهش دسترسی به مواد اولیه تولید مواجه کرده است.

همچنین در سال‌های مختلفی اعمال تحریم‌ها وقوع جهش ارزی را به دنبال داشته است. به عنوان مثال، خروج آمریکا از برجام دلیل مهمی در جهش ارزی سال ۱۳۹۷ به شمار می‌رود.

نکته: منابع داده‌ها بانک مرکزی می‌باشد و نرخ ارز ذکر شده، لزوماً نرخ ارز در بازار نمی‌باشد.

شدت گرفتن تحریم‌ها از سال ۱۳۹۰ و تأثیر آن بر نرخ ارز، را شاهد بوده‌ایم. نرخ ارز از ۱۱۱۸ تومان در فرودین ماه سال ۱۳۹۰، با رشدی ۲۰۹ درصدی به ۳۴۶۶ تومان در اسفندماه سال ۱۳۹۳ رسیده است.

همچنین جهش نرخ ارز همزمان با افزایش شدت تحریم‌ها در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۹ نیز شاهد بوده‌ایم. همزمان با خروج آمریکا از برجام، نرخ ارز در سال ۱۳۹۷ از ۴۶۴۳ تومان، به ۱۴۸۱۵ تومان رسیده است. همچنین شدت گرفتن تحریم‌ها در سال ۱۳۹۹ و همزمانی آن با همه گیری کرونا، افزایش نرخ دلار به ۲۹۲۴۳ تومان را به همراه داشته است.

■ آیا تنها تحریم‌ها مقصر هستند؟

تحریم‌ها را باید به عنوان یک شوک بیرونی که به اقتصاد کشور وارد شده است در نظر گرفت. شدت تأثیرات تحریم‌ها بر اقتصاد کشور، معلول ساختاری اقتصاد می‌باشد. وابستگی بالای ایران به درآمدهای نفتی، یکی از دلایل اصلیِ تأثیر بالای تحریم‌ها بر اقتصاد ایران می‌باشد. معمولاً در سال‌های پیش از تحریم، افزایش درآمدهای ارزی ناشی از صادرات نفت و تزریق آن به اقتصاد، باعث شده تا نرخ ارز همگام با نقدینگی و تورم رشد نکند. این مسأله فنر ارزی را فشرده کرده، که نیروی آن در زمان وقوع تحریم‌ها آزاد شده و جهش‌های ارزی را به دنبال داشته است. همچنین ساختار بودجه‌ریزی دولت، سیاست‌های انبساطی همزمان با تورم‌های بالا، و وابستگی دولت به نظام بانکی یکی از دلایل اصلی تورم در ایران می‌باشد. اعمال تحریم‌ها، از طریق فشار آوردن به بودجه دولت باعث ایجاد تورم شده است. اما باید توجه داشت تا زمانی که ساختار بودجه دولت اصلاح نشود، رفع تحریم‌ها تنها مسکنی موقتی است. همچنین ساختار نظام بانکی و قوانین مرتبط با آن نیز یکی از ریشه‌های مهم تورم در اقتصاد ایران به شمار می‌رود. نرخ بهره حقیقی منفی، قوانین مرتبط با نکول، وابستگی دولت به نظام بانکی، عدم استقلال بانک مرکزی از مواردی هستند که به ناترازی نظام بانکی در ایران، و در نتیجه رشد نقدینگی و نرخ تورم دامن زده‌اند.

در این میان آمارها حکایت از آن دارند که شدت تحریم‌ها علیه ایران، به ترتیب در سال‌های ۲۰۱۰، ۲۰۱۲ و ۲۰۱۸ که همزمان با دستور ترامپ برای خروج آمریکا از برجام بوده؛ در بالاترین سطح خود قرار داشته است

بازتاب

روسیه و چین در آینده بیشتر درگیر جنگ غزه می‌شوند

وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در گفتگو با ایلنا درباره سفر وزیر امور خارجه روسیه به برخی کشورها در خصوص حل و فصل بحران غزه، گفت: روسیه و چین در آینده بیشتر درگیر صحنه حل و فصل بحران غزه می‌شوند و تأثیر بیشتری خواهند داشت.

امیر محمدرضا آشتیانی در خصوص این که پس از پایان تحریم‌های تسلیحاتی، غرب اعلام کرد تحریم‌های دیگری علیه ایران وضع خواهد کرد، گفت: ما در زمینه تسلیحاتی پیشرفت‌های بسیار بزرگی داشتیم و تمام این پیشرفت‌ها هم در دوران تحریم بوده است. در حال حاضر هم که فضای بازتری وجود دارد، قطعاً به این پیشرفت‌ها اضافه خواهد شد. وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تاکید کرد: ما در بخش‌های مختلف، در صادرات، در ارتباط با کشورها و تعاملات با کشورهای دیگر در خصوص مباحث نظامی قطعاً توفیقات بیشتری به دست خواهیم آورد و این چیزهایی که آمریکا می‌گوید غالباً شعار و فرافکنی است و هیچ کدام اعتبار ندارد. وی درباره اشراف منطقه‌ای ایران در حوزه دفاعی عنوان کرد: ما در حوزه منطقه‌ای از اشراف کاملی برخورداریم اینکه آمریکایی‌ها هر اتفاقی رخ می‌دهد به ما نسبت می‌دهند برای این است که می‌دانند ما اشراف داریم و این اشراف باعث شده هر اتفاقی در هر کجا رخ می‌دهد به ما نسبت دهند. وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تاکید کرد: این دروغ‌پردازی‌هایی که به ما نسبت می‌دهند اشراف ما را نشان می‌دهد و اینکه توجه همه به ایران است و می‌دانند بالاخره ما هستیم که در سطح منطقه حرف اول را می‌زنیم.

چه کسانی مشمول یارانه ۶۰۰ هزار تومانی می‌شوند؟

در راستای تحقق طرح راهبردی امنیت غذایی و رفاه اجتماعی و حفظ قدرت خرید اقشار کم در آمد به خانوارهای دارای فرزند خردسال که در دهک‌های ۱ تا ۷ قرار دارند، اعتبار بیشتری برای خرید اقلام غذایی تعلق می گیرد.
بر اساس اعلام معاون رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی حمایت از کودکان ۶ ماهه تا ۶ ساله‌ای که نیازمند تقویت غذایی هستند و توسط وزارت بهداشت در کل کشور توسط خانه‌های بهداشت شناسایی و به وزارت رفاه معرفی می‌شوند یارانه دریافت می کنند.
عسگریان با اشاره به شاخص‌های مدنظر وزارت بهداشت در خصوص شناسایی کودکانی که نیازمند حمایت تغذیه‌ایی هستند بیان داشت: لاغری مفرط، کم‌وزنی، کوتاهی قد و اندازه دور سر در بازه‌های زمانی توسط بهورزان در همه مناطق شهری، روستایی و عشایر شناسایی می‌شود تا بعد از معرفی به وزارت رفاه، سرپرستان آن‌ها شناسایی شده و مبلغ یک میلیون تومان یارانه تغذیه به حساب آن‌ها واریز می گردد.
مبلغ یک میلیون تومان به ازای هر فرزند بین دهک ۱ تا ۵ و دهک‌های ۶ تا ۷ مبلغ ۶۰۰ هزار تومان به اضافه مبلغ یارانه واریز خواهد شد، اما فقط برای استفاده و خرید مواد در نظر گرفته برای کودک است. به غیر از خرید ۱۱ قلم کالا، سبزیجات شامل سیب و سیب زمینی، کدو و خرما و دانه‌های مغذی شامل بادام، پسته، گردو و بلغور هم به اقلام کالاهای اساسی این خانوار اضافه خواهد شد. هر سه ماه وضعیت رشد کودکان ارزیابی می‌شود، در صورت بهبود، روند واریز این اعتبار ادامه خواهد داشت و در صورت عدم ارزیابی مثبت، مشاوره‌هایی از طرف وزارت بهداشت برای رفع مشکل در نظر قرار خواهد گرفت.
با اجرای این طرح مبلغ یک میلیون تومان به ازای هر فرزند به دهک‌های ۱ تا ۵ و مبلغ ۶۰۰ هزار تومان به دهک‌های ۶ تا ۷ به اضافه مبلغ یارانه پرداخت خواهد شد.
این یارانه در مرحله اول به ۱۲۰ هزار خانوار پرداخت می‌شود و صرفاً ویژه خرید از اقلام طرح کالابرگ الکترونیکی خواهد بود.

یارانه‌نان تغییر می‌کند؟

بازی نانواها با اعداد!

فاطمه امیر احمدی
روزنامه نگار

گروه اقتصادی: تأمین امنیت ملی ارتباط مستقیمی با تأمین امنیت غذایی دارد از این رو دولت‌ها در تأمین معیشت مردم به ویژه در اقتصادهای ضعیف یارانه می‌پردازند. کمک معیشت در قالب نقدی، شبه نقد، پرداخت کالا، پرداخت عمومی و معاف از پرداخت هزینه انجام می‌شود.
«پرداخت نقدی» یکی از متداول‌ترین برنامه‌های حمایتی در جهان است که افراد حق انتخاب دارند. بخشی از پرداخت یارانه در ایران به این شکل بوده و بر اساس دهک بندی اعلامی از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هر ماه یارانه کمک معیشتی به حساب سرپرستان خانوار واریز می‌شود.
نوع دیگر کمک معیشتی دولت «شبه نقد» بوده و به شکل کوپن، بن غذا و کالا انجام می‌شود. این شیوه نیز در ایران در قالب کالابرگ الکترونیک بوده که مشمول خانوارهای دهک اول تا هفتم می‌شود. البته دریافت یارانه به شکل شارژ کالابرگ الکترونیک اختیاری است. همچنین دولت برای تشویق مردم به دریافت کالابرگ الکترونیک مزایایی برای آن در نظر گرفته است. اگر افراد دارای کالابرگ الکترونیک، ۳۲۰ هزار تومان از ۴۰۰ هزار تومان پرداختی، خرید کنند ۸۰ هزار تومان اعتبار باقی مانده به شکل آزاد و پولی قابل برداشت است؛ ضمن اینکه در ادامه ۸۰ هزار تومان مبلغ اضافه‌تر از ۳۰۰ یا ۴۰۰ هزار تومان شارژ از سوی دولت مجدد برای سرپرستان خانوار تأمین می‌شود.
اقلام مشمول کالابرگ الکترونیک در ایران ۱۱ قلم بوده که شامل برنج، قند و شکر، حبوبات، گوشت مرغ، گوشت قرمز منجمد، روغن مایع، ماکارونی، ماست کم چرب، شیر کم چرب، پنیر UF و تخم مرغ می‌شود.
اما «پرداخت کالایی» شکل دیگر پرداخت یارانه از سوی دولت به خانوارهای کم درآمده بوده که شرایط پرداخت آن با دو نوع قبل متفاوت است. مصرف غذایی ناکافی به همراه خود سوءتغذیه، بیماری و حتی مرگ را دارد که برخی دولت‌ها با تعیین جیره غذایی، مکمل‌ها، برنامه غذایی مدارس و ... سعی در پیشگیری از سوءتغذیه حاد را دارند.
«پرداخت‌های عمومی» دخالت دولت در سازوکارهای قیمت‌ها است مانند پرداخت یارانه به گندم، بنزین، حامل‌های انرژی و .... منفعت این نوع پرداخت یارانه تقریباً برای تمام جامعه بوده و تمام مصرف کنندگان از آن استفاده می کنند. در ایران خرید تضمینی ۳۲ قلم کالای اساسی از جمله گندم، کلزا، چغندر قند، پنبه و ... در این قالب می گنجد.

■ ماجرای هزار توی نان و یارانه

به گفته کارشناسان افزایش هر ۱,۰۰۰ تومان قیمت گندم ۸ هزار میلیارد تومان بار مالی برای دولت در راستای تأمین یارانه آرد به دنبال دارد. در حال حاضر (سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۱) که قیمت گندم ۱۵ هزار تومان است، آرد یارانه‌ای که در اختیار نانوایی‌های کشور قرار گرفته آرد نوع اول، گندم آن ۶۶۵ تومان بوده که با توجه به سبوس گیری آن قیمت آرد به دست آمده از این نوع گندم بین ۸۱۰ تا ۸۲۰ تومان متغیر است. قیمت آرد با سبوس ۱۲ درصد هر کیلو ۸۱۰، با ۱۵ درصد ۸۱۵ و با ۱۸ درصد ۸۲۰ تومان است. قیمت گندم آرد نوع دوم هر کیلو ۹۰۰ تومان بوده که آرد به دست آمده از آن برای نانوایان بین ۱۲۴۰ تا ۱۲۵۰ تومان است.
در ایران نان‌های سنتی از جمله لواش، تافتون، بربری و سنگک مشمول یارانه شده در حالی که در کشورهای دیگر به دلیل تیراژ پایین آنها قیمت آزاد داشته و برعکس نان‌های صنعتی یارانه دریافت می کنند. برخی کارشناسان معتقدند یارانه نان باید به نان صنعتی تخصیص داده شود مانند کشورهای صنعتی زیرا نظم پذیری آنها بیشتر بوده و بهتر قابل کنترل هستند. در حال حاضر نان صنعتی مانند نان تست با آرد هر کیلو ۱۶ هزار تومانی تولید و تأمین می‌شود. هر عدد نان باگت در بازار تقریباً ۱۰ هزار تومان بوده که در برخی اقلام بالاتر است. بعضی بسته‌های ۴ عددی نان باگت که شبیه نان‌های باگت چند دهه قبل ایران دارند و برای برخی افراد شکل نوستالژی داشته به قیمت ۲۴ هزار تومان به فروش می‌رسد. در ادامه بار مالی یارانه نان برای دولت باید گفت، بر اساس اطلاعات صورت مالی شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران، طی سال ۱۴۰۱ دولت با تخفیف ۸۰ درصدی قیمت آرد، حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان زیان از محل خرید تضمینی گندم و فروش یارانه‌ای آن متحمل شده است.
معاون بازرگانی داخلی شرکت بازرگانی دولتی ایران عنوان کرده سالانه بالغ بر ۲۰۰ هزار میلیارد تومان یارانه برای تأمین گندم مورد نیاز کشور پرداخت می‌شود. همچنین باید گفت مصرف نان هر فرد ایرانی به طور میانگین ۳۲۰ گرم در روز است.

■ سریال ادامه دار «نان‌های گم شده»

اجرای گم شدن نان‌ها، سریال ادامه دار اقتصاد ایران بوده و اگر رصدی در بازار داشته باشید هر سوپرمارکت و فروشگاه مواد غذایی دارای بسته‌های مختلف نان از لواش تا سنگک است که دارای قیمت‌های متفاوتی است. این نان‌ها جدا از نان‌های صنعتی بوده که سر از فروشگاه‌ها در می‌آورد. قیمت هر نان لواش یارانه‌ای در استان‌ها و شهرهای مختلف با تفاوت کمی بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ تومان است در حالی که اگر همین نان را از سوپر مارکت خریداری کنید حدود ۹۰۰ تومان خواهد شد. البته این عدد در برخی فروشگاه‌ها به هر عدد بالای ۱,۷۰۰ تومان هم می‌رسد. مشمای استفاده شده برای بسته‌بندی نان بین ۱۰۰۰ تا ۱,۵۰۰ تومان قیمت گذاری می‌شود و در نهایت ۴ عدد نان به اضافه یک مشمع ۷ هزار تومان فروخته می‌شود. در رصدی میدانی نه مغازه دار حاضر به پاسخ این پرسش بود که هر بسته نان را چند خریداری می کند که مثلاً هر عدد ۹۰۰ تا ۱,۷۰۰ تومان به افراد می‌فروشد و نه نانوا زیر بار فروش نان یارانه‌ای به سوپرمارکت‌ها به ویژه مغازه‌های کوچک شد. بررسی بازار نان آزاد تقلب دیگری را هم برملا می کند. در حالی که خریدار برای هر نان یارانه‌ای باید نرخ آزاد بپردازد (به قول فروشنده صف نایستادن و نان خواستن هزینه دارد) وزن این نان‌ها هم متفاوت است. در حالی برای هر قطعه نان لواش باید دو برابر هزینه بپردازید که وزن برخی ۵۰ گرم بوده و بعضی دیگر ۱۲۰ گرم است.

■ کیش شدن هوشمندسازی در مقابل کلک‌های بازاری

سال گذشته بود که طرح هوشمندسازی کارت خوان‌های نانوایی‌های کشور اجرایی شد. پس از این، نانواها ملزم شدند نان را از طریق این کارت خوان‌های هوشمند فروخته و از گرفتن پول نقد از افراد خودداری کنند. در ادامه سیداحسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی در یکی از نشست‌های خبری خود سال گذشته اعلام کرد، با اجرای مرحله نخست طرح هوشمندسازی یارانه آرد، از خروج روزانه حداقل ۵ هزار تن از ۲۱ هزار تن آرد یارانه‌ای توزیعی جلوگیری شده است. همچنین محمد جلال، مشاور وزیر امور هم اظهار کرد، با معادل سازی حجم آرد توزیع شده طی یک روز در نانوایی‌ها و مقدار نان تولید شده، مشخص شد حدود ۵ هزار تن آرد در این بین گم شده و با این حساب، با محاسبه ۱۰۰ گرم آرد برای تولید یک قرص نان لواش، حدود ۵۰ میلیون نان لواش در یک روز ناپدید می‌شود. این مقدار نان صرف خوراک دام و طیور، مصرف واحدهای صنفی و صنعتی در حوزه گندم و بخشی هم قاچاق می‌شود.

■ توجیه‌ها در پاسخ به گم شدن نان‌ها

در ادامه رئیس پیشین اتحادیه نانوایان سنتی تهران درباره گم شدن آرد در نانوایی‌ها به مهر گفت که طبق آمار رسمی کشور در حال حاضر حدود ۶ میلیون «افاغنه» در ایران سکونت دارند که آمار غیر رسمی عدد بزرگ‌تری است. اگر اغراق نباشد سرانه مصرف آنها دو برابر ایرانیان است. به این ترتیب اگر هر ایرانی ۳۰۰ گرم نان مصرفی روزانه داشته باشد این عدد برای هر افغانی بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ گرم (بیشتر از ۲ نان بربری) است. با یک محاسبه ساده به ازای این ۶ میلیون نفر و سرانه مصرف روزانه ۶۰۰ گرم حدود ۳ هزار و ۶۰۰ تن نان شده که بخشی از آن با پول نقدی به فروش می‌رسد. او اظهار کرد که بسیاری از این افاغنه دارای کارت بانکی نبوده و نقدی هزینه نان را می‌پردازند.
همچنین برخی شهروندان نیز هنگام خرید، کارت بانکی همراه نداشته یا به هر دلیلی کارت ندارند، نانوا نمی‌تواند از ارائه سرویس و خدمات به آنها خودداری کند.
بیژن نوروزی مقدم با بیان اینکه «مصرف نان صاحبان نانوایی‌ها و کارگران آنها» را هم باید به آمار فروش خارج از شبکه هوشمند اضافه کرد و نانواها و کارگران آنها روزانه بدون کشیدن کارت مصرف روزانه خانواده خود را تأمین می کنند.
«کمبود اوزانی کیسه‌های آرد» موضوع دیگری است که به گفته این فعال بازار نان به آن اشاره کرد و گفت، هنگام صدور حواله برای سهمیه هر نانوایی وزن کیسه ۴۰ کیلو گرم فاکتور می‌شود اما در ۹۰ درصد این کیسه‌ها وزن آرد کمتر است. این کیسه‌ها بین نیم تا یک کیلو گرم کسری داشته چرا که گندم‌ها برای تبدیل شدن به آرد کمی رطوبت دارند. این امر پس از تحویل آرد، خودش را نشان می‌دهد.
به گفته یکی از کارشناسان حوزه غلات در حالی که آرد سازان باید محصولات را با رطوبت ۱۰ درصد عرضه کنند، اجازه دارند این عدد را تا ۱۴ درصد افزایش دهند. اما در نهایت آرد برخی از کارخانه‌ها بیشتر از ۱۴ درصد رطوبت دارد. به گفته وی رطوبت ۱۶ درصد آرد در نهایت خودش را در کیفیت نان نشان می‌دهد و امروز شاهد افت کیفی نان‌ها هستیم.
نوروزی مقدم در ادامه سخنان خود درباره چرایی گم شدن نان‌ها در نانوایی‌ها و موضوع رطوبت آرد عنوان کرد، اگر سهمیه روزانه ۸۳ هزار نانوایی ۳۰۰ کیلو گرم باشد در واقع دو میلیون و ۴۰۰ هزار کیلو گرم معادل ۲ هزار و ۴۰۰ تن آرد روزانه در نانوایی‌های کشور توزیع می‌شود. اگر این عدد تقسیم بر ۴۰ کیلو گرم (وزن هر کیسه) شود حدود ۶۰۰ هزار کیسه آرد روزانه در سراسر کشور توزیع شده که به طور میانگین نیم کیلو کسری آرد دارند. این عدد در واقع معادل ۳۰۰ تن می‌شود که عدد کوچکی نیست. «قاچاق آرد» موضوع دیگری بود که درباره کاهش تولید نان با توجه به آرد توزیع شده در بین نانوایی‌ها به آن اشاره می‌شود. رئیس پیشین اتحادیه نانوایان سنتی کشور در این خصوص اظهار کرد، ۵ تن آرد گم شده‌ای که وزیر اقتصاد به آن اشاره کرده معادل ۱۲ میلیون بربری یا ۵۰ میلیون نان لواش می‌شود. اگر فردی بخواهد این مقدار آرد را از تهران به مرزهای کشور قاچاق کند، شدنی نیست. در واقع موضوع قاچاق را باید از شهرهای مرزی پیگیری کرد نه استان‌های مرکزی که انتقال کیسه‌های آرد با وجود ایستگاه‌های پلیس شدنی نیست.

■ فروش خارج از صف

هوشمند شدن نانوایی‌ها مشخص کرده به طور قطع بخشی از نان یارانه‌ای از مجرای نانوایی‌ها ناپدید می‌شود که عدد کوچکی هم نخواهد بود. به عنوان نمونه، مسعود امرالهی، مدیر کل بازرسی و نظارت بر کالاهای اساسی و محصولات کشاورزی در برنامه‌ای تلویزیونی از فروش غیر قانونی ۱۴ هزار قرص نان فقط در یک نانوایی خبر داد و گفت، از ۲۳ کارت ثابت برای خرید این تعداد نان استفاده شده بود که شناسایی گردید. به گفته این مسؤول دولتی، این گونه تخلفات باعث طولانی شدن صف‌های خرید نان شده و مردم به جای ۵ دقیقه مجبور هستند ۳۰ دقیقه در صف نانوایی منتظر خرید نان شوند، زیرا نانوا بخشی از سهمیه خود را به صورت غیر قانونی پخته و کنار می گذارد.
راه‌اندازی کارت خوان‌های هوشمند موجب شناسایی راحت‌تر متخلفان شده است.

■ نانواها و بازی با اعداد

اما یکی دیگر از ترفندهایی که شاید از برخی افراد متوجه آن شده باشند بازی با اعداد نانوایی‌ها است. دستگاه کارت‌خوان طرح هوشمندسازی نانوایی‌ها گزینه‌های مختلفی دارد که افراد را قادر می کند تا تعداد نان‌های مورد نیاز خود را مشخص کرده و مبلغ آن، از کارت کسر شود.
مثالی از خرید در نانوایی‌های سنگک بیاوریم؛ نخست اینکه بدون اعلام رسمی برخی نانوایی‌ها نرخ نان را افزایش داده‌اند. به عنوان مثال در حالی که قیمت نان سنگک دولتی ساده باید ۳ هزار تومان و با کنجد ۴ هزار تومان باشد برخی نانواها نان سنگک را کمتر از ۵ هزار تومان نمی‌فروشند. دو رو کنجد، برشته و بزرگ با هر عدد ۱۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. در رصد میدانی، فردی دو نان سنگک ساده به اضافه مشمع سفارش داد. مبلغ این سفارش ۷ هزار تومان می‌شود. نانوا در دستگاه کارت خوان یک عدد نان ساده و نان دوم را ۴ هزار تومانی وارد کرد. به این ترتیب پول اضافه‌تری از مشتری نگرفته اما ۱,۰۰۰ تومان پول یارانه بیشتر از دولت دریافت می‌کند
در رصد میدانی خبرنگار مهر، فردی دو نان سنگک ساده به اضافه مشمع سفارش داد. مبلغ این سفارش ۷ هزار تومان می‌شود. نانوا برای گرفتن پول مورد نظر خود و نیز پر کردن سقف فروش نان به طور روزانه که ۱۰۰۰ عدد است (به گفته نانوا)، در دستگاه کارت خوان روی یک عدد نان ساده به مبلغ ۳ هزار تومان کلیک و نان دوم را ۴ هزار تومانی وارد کرد. به این ترتیب پول اضافه‌تری از مشتری نگرفته اما ۱,۰۰۰ تومان بیشتر پول یارانه از دولت دریافت می کند. می‌توان گفت هر نانوایی در روز ۱۰۰۰ عدد فروش ندارد یا حداقل تمام روزهای هفته به این سقف نمی‌رسد با این ترفندها در واقع نانوا سقف یارانه نان را دریافت می کند به اضافه اینکه سود مورد انتظارش را هم دارد. اگر فروش هر نانوایی ۱۰۰۰ عدد در روز باشد و برای هر ۱۰۰۰ عدد این مبلغ را دریافت کند چقدر نانوا پول یارانه اضافه‌تر از دولت دریافت می کند؟ یا در بعضی نانوایی‌های تافتون مشتری ۵ عدد نان سفارش می‌دهد اما این عدد در دستگاه کارت خوان با بازی عددی تبدیل به ۱۰ عدد می‌شود اما هزینه ۵ نان از مشتری گرفته شده و یارانه دریافتی از دولت برای این نانوایی بیشتر می‌شود. برخی نانوایی‌های لواش عملاً ساعت ۱۱ صبح به بعد تعطیل کرده و عنوان می کنند سهمیه آرد یارانه‌ای آنها تمام شده است. تعطیلی آنها باعث شکایت مردم شده و در حال حاضر برای جلوگیری از شکایت بدون پخت نان، نانوایی تا ساعت ۱۲ ظهر باز بوده اما عملاً نانی پخت نمی‌شود.
همچنین مشاهدات میدانی نشان می‌دهد برخی از نانوایان در کنار پخت نان، انواع نان مانند قندی و محصولات دیگر را نیز ارائه کرده اما مشکل اینجاست که برخی از آنان برای محاسبه قیمت این نوع نان‌های فانتزی به اندازه ۱۰ یا ۲۰ نان یارانه‌ای از دستگاه هوشمند پرداخت نان یارانه‌ای استفاده می کنند.

■ یارانه نان قرار است تغییر کند؟

مدیر طرح هوشمندسازی کارت‌خوان‌های نانوایی‌های کشور از تغییر پرداخت یارانه نان خبر داده و گفته، در آینده نزدیک احتمالاً در یک تا دو هفته آینده قرار است هر نانوا به میزان فروش خود از دولت یارانه دریافت کند. کوروش نجم آبادی اعلام کرده، در حال حاضر ۷۶ هزار و ۶۴۰ دستگاه هوشمند پروژه نان در نانوایی‌ها نصب شده و تعدادی از دستگاه‌ها نیز پشتیبان هستند که از طریق خط تلفن ارتباط برقرار می کنند. این موضوع گامی در مسیر توزیع عادلانه یارانه‌ها و جلوگیری از قاچاق و فروش آرد خارج از شبکه بود. همچنین در طرح ایجاد شده برای شفافیت فروش نان، اطلاعات نان فروخته شده، آرد مصرفی و ... را می‌توان روی دستگاه هوشمند خود (نانوایان) مشاهده کرد. او ادامه داد که قرار است هر نانوا به میزان فروش خود از دولت یارانه دریافت کند به طوری که نانوایان بدانند که این دستگاه با یک نرم افزار اندرویدی میزان دقیق فروش نان و حتی نوع نان در نانوایی را به دقت ثبت و رصد می کند.

■ سخن پایانی

حال باید دید در ادامه تصمیم دولت برای جلوگیری از خروج آرد و نان یارانه‌ای خارج از شبکه نانوایی‌ها چیست؟ آیا دستگاه‌های هوشمند فعلی ارتقا پیدا کرده و ترفندهای فعلی را خنثی خواهد کرد؟ به نظر می‌رسد بیش از هزینه کرد در این بخش باید روی موضوع اخلاق و البته بهبود وضعیت اقتصادی کشور، فکری اساسی کرد.

اگر سهمیه روزانه ۸۳ هزار نانوایی ۳۰۰ کیلو گرم باشد در واقع دو میلیون و ۴۰۰ هزار کیلو گرم معادل ۲ هزار و ۴۰۰ تن آرد روزانه در نانوایی‌های کشور توزیع می‌شود. اگر این عدد تقسیم بر ۴۰ کیلو گرم (وزن هر کیسه) شود حدود ۶۰۰ هزار کیسه آرد روزانه در سراسر کشور توزیع شده که به طور میانگین نیم کیلو کسری آرد دارند. این عدد در واقع معادل ۳۰۰ تن می‌شود که عدد کوچکی نیست

گزارش

انتقادها از مصوبه مجلس ادامه دارد

معمای افزایش سن بازنشستگی

رضا اسدآبادی
روزنامه نگار

گروه اقتصادی: رأی اخیر اکثریت نمایندگان مجلس به مصوبه افزایش سن و سابقه بازنشستگی طبق بند (خ) الحاقی برنامه هفتم توسعه همچنان مورد بحث کارشناسان و البته نمایندگان مجلس است. برخی نمایندگان هنوز بر این باور هستند که این مصوبه و بندهای آن، که پیشنهاد آن در دولت و بعد در کمیسیون تلفیق با یک فرمول خاص مطرح شده، هنوز ابهامات و نقاط خاکستری دارد. در این میان برخی فعالان صنفی و رسانه‌ای اما همچنان بحث احتمال افزایش سابقه بازنشستگی تا ۴۲ سال را مطرح و مابقی مباحث درباره سقف ۳۵ سال را فقط به مشاغل سخت و زیان‌آور نسبت می‌دهند که هنوز مشخص نیست تا چه میزان چنین ادعایی صحت دارد.

■ سخت و زیان‌آورها کماکان با قانون قبلی بازنشسته خواهند شد

رسول فرخی میکال (نماینده مردم لاهیجان و سیاهکل و عضو کمیسیون شوراها) در این رابطه توضیح داد: بحث افزایش سن و سابقه بازنشستگان با توجه به سابقه سال‌ها مطرح شدن در متن مصوبه مجلس، کاملاً مشخص است و بحث سقف سن بازنشستگی نیز توسط رئیس مجلس و اعضای کمیسیون تلفیق به روشنی بیان شده است.
وی در رابطه با مشاغل سخت و زیان‌آور گفت: بحث بازنشستگی مشاغل سخت و زیان‌آور قانون خودش را دارد و مجلس برای تغییر آن قانون مصوبه‌ای نیاورده و هنوز کماکان به قوت خود باقی است. یعنی اینکه فردی با ۲۵ سال سابقه به دلیل کار در یک محیط با یک درجه مشخص از زیان‌آوری کار بازنشسته می‌شود، همچنان سر جای خود است و قرار نیست تغییری در این قانون داده شود.
فرخی با بیان این مطلب که «من هم مانند بخش قابل توجهی از نمایندگان مجلس مخالف بحث کلی افزایش سن بازنشستگی هستم» گفت: هر چند رأی اکثریت نمایندگان منجر به تصویب طرح شد و در این میان آرای ممتنع و مخالف به حدنصاب نرسید، با همه این حوال، گروه‌های سنی و سابقه‌ای در این مصوبه طبقه‌بندی شده و تنها مرجع تفسیر این مصوبه، خود نمایندگان مجلس و تریبون مجلسی‌ست که این مسئله را مصوب کرده است.
عضو کمیسیون شوراها درباره فلسفه تصویب این موضوع گفت: دولت در برنامه هفتم توسعه بیشتر به ماهیت ماجرای سن بازنشستگی ورود کرده و بحث سابقه پس از بحث افزایش سن بازنشستگی، موضوعیت دارد. با این حال ما معتقدیم شرایط بازنشستگی سخت و زیان‌آور با همان شرایط قبلی همچنان برقرار است.
افزایش سن بازنشستگی ۵ درصد هم مشکلات مالی صندوق‌ها را حل نمی کند
حسن لطفی (نماینده مردم رزن و سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس) نیز با این اینکه «بنده به‌صورت حضوری به رئیس محترم مجلس یعنی آقای قالیباف توضیح دادم که این مصوبه و اساساً موضوع افزایش سن بازنشستگی ابهامات فراوانی دارد.»، تاکید کرد: ما نمایندگانِ مخالف، امیدواریم شورای محترم نگهبان این مصوبه را رد کرده و برای اصلاح به مجلس بازگرداند.
وی افزود: در این مصوبه سه فاکتور و شاخص داریم و مشخص نیست که بیش از همه کدام فاکتور ملاک بازنشستگی خواهد بود: آیا سابقهٔ خدمت ملاک بازنشستگی است؟ یا سنِ بازنشستگی (۶۲ سال)؟ یا سابقهٔ بیمه با محاسبهٔ صندوق تأمین اجتماعی ملاک بازنشستگی است؟ این موضوعات هنوز برای همه ما جای سؤال دارد و باید برای نمایندگان پاسخ آنها روشن شود.
لطفی با بیان مثالی توضیح داد: ما بسیاری از کارمندان دولت را داریم که ۳۵ سال سابقه خدمتی دارند و ۵۷ سال سن دارند، اما در عین حال واریزی حق بیمه آن‌ها ۲۰ سال بوده است. به این ترتیب طبق مصوبه مجلس باوجود آنکه سقفِ اعلامی توسط رئیس مجلس ۳۵ سال اعلام شده، اگر ملاک سال‌های پر شده توسطِ حق بیمه باشد، برای رسیدن به حداقل باید فرد مزبور ۵ سال دیگر کار کند و با سابقه ۴۰ سال در سن ۶۲ سالگی (یعنی سقفِ سنی بازنشستگی) خود را بازنشسته کند. در چنین مواردی، شرایط دوگانه‌ای برای ما پیش می‌آید که آیا ملاک «سابقه خدمتی» است یا «سابقه حق بیمه پردازی افراد»؟
سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس تصریح کرد: متاسفانه تنقیح و تفکیک بین این مفاهیم و مقولات در مصوبه مجلس انجام نپذیرفت و بند الحاقی مزبور فوراً به رأی گذاشته شد. این مصوبه برای بسیاری از نیروها ایجاد ابهام می کند. مثلاً ما نیرویی داریم که در سن ۳۸ سالگی تازه جذب دولت شده و حق بیمه واریز کرده است اما اکنون با کمتر از ۲۴ سال سابقه به سقف لازم سنی برای بازنشستگی رسیده است. از طرفی ما افرادی داریم که اندکی دیر وارد بدنه دولت یا ذیل یک صندوق دیگر وارد شده‌اند و سوابق قبلی حق بیمه آن‌ها در سازمان تأمین اجتماعی یا دیگر صندوق‌ها بوده است. این افراد نیز در زمینهٔ بازنشستگی و محاسبات آن دچار سردرگمی خواهند شد. نماینده مردم شهر رزن و درجزین واقع در استان همدان، با انتقاد از کمیسیون تلفیق در زمینه این مصوبه گفت: متاسفانه کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه در مشخص‌سازی ملاک‌های دقیق بازنشستگی خوب عمل نکرد. قطعاً از نظر نهادهای دیگر مثل شورای نگهبان و مجمع تشخیص نیز این ابهامات پابرجا خواهد بود. اگر معیار اصلی این باشد که بدون توجه به میزان سابقه و حق بیمه صرفاً در سن ۶۲ سال می‌خواهیم فرد بازنشسته شود، آنگاه باید شاهد نتایج متفاوتی در آینده و زندگی افراد جامعه در کهنسالی باشیم.
وی با بیان این مطلب که «تصویب این طرح توسط اکثریت مجلس با عنوان و بهانهٔ تراز کردن صندوق‌های بازنشستگی مطرح شده است» گفت: مسئله مطرح شده از سوی مدعیان این است که بدون اجرای این مصوبه صندوق‌ها نابود خواهند شد. پاسخ ما این است که مگر چقدر اجرای این طرح مشکل منابع صندوق‌های تأمین اجتماعی و بازنشستگی را حل می کند؟ طبق محاسبات کارشناسی ما در کمیسیون اجتماعی با جرات می گویم که اجرای این مصوبه، ۵ درصد هم در سیستم مالی صندوق‌های بازنشستگی و رهایی آن‌ها از خطر بازنشستگی تأثیر ندارد. لطفی در ادامه تاکید کرد: درست است که آقای قالیباف با تفسیر این مصوبه گفتند که سقف سابقه ۳۵ سال است اما همین نقطه نظر و تفسیر نیز در قانون نیامد و حتی در بند آخر مصوبه این مجوز به افراد داده شد که بتوانند با قانون قبل اما با مستمری متفاوت بازنشسته شوند که همه این موارد، ابهامات و تعارضات قابل توجهی است. ضمن اینکه رئیس مجلس فقط از واژهٔ سابقه استفاده کردند و مشخص نیست منظور ایشان؛ سابقه بیمه است یا سابقه خدمت! لذا در بسیاری از موارد ما خواهیم دید که بخش قابل توجهی از نیروهای بخش خصوصی و به ویژه دولتی پس از اجرای این مصوبه سردرگم خواهند شد. سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس ادامه داد: ما در ایران دچار چالشی هستیم که این چالش عبارت است از «عدم همخوانی سوابق بیمه و سوابق خدمتی افراد در زمان بازنشستگی» ابه عبارت بهتر، ما کمتر کسی را داریم که به دلیل مشکلات موجود در روابط کار، سوابق بیمه‌ای او با سوابق خدمتی‌اش برابر باشد. در این موارد مصوبهٔ مذکور، بسیاری از افراد را دچار مشکل می کند. اکنون در کارخانه‌های بزرگ، افرادی ۳۰ سال سابقه دارند و نمی‌دانند کارفرما تنها ۲۵ سال سابقه بیمه برای آنها رد کرده است. تمام این موارد باید مورد رسیدگی و ارزیابی قرار گیرد و ما نیز وفق این وضعیت باید قانون تصویب می کردیم. ما باید دلسوزِ کارگری که از ۱۵ سالگی کارگری کرده اما به هر دلیلی سوابق مخدوش بیمه‌ای دارد، باشیم و به چنین افرادی، کار تا سن ۶۲ سالگی را تحمیل نکنیم. این نماینده مجلس در پایان با اشاره به سن بازنشستگی برای مشاغل سخت و زیان‌آور گفت: بحث سن بازنشستگی و سابقه این مشاغل در کمیته سخت و زیان‌آور باید بررسی شود اما در مصوبه اخیر مجلس هیچ اظهارنظری درباره آن‌ها نشده و تا زمانی که مصوبه و بحثی درباره آن‌ها نداشته باشیم، قانون قبلی برای کارکنان مشمول این نوع مشاغل صادق است.

گزارش

چمران و زاکانی ژست می‌گیرند اما از درآمد قطع درخت رکورد زدند

درآمد میلیاردی شهرداری از درخت کُشی

نورا حسینی
روزنامه‌نگار

گروه اجتماعی: بحث و جدال بر سر باغات تهران از ابتدای شکل گیری شـــورای ششم تا امروز همیشـــه در کانون مستاجران این دوره چهار ساله بهشت و منتقدانشان قرار داشته است، جدالی که بیشتر از آنکه مخاطبش زاکانی و معاونانش باشـــد گریبان چمران و شـــورا نشینان را گرفته است.

در این میان هر چند چمران به جای پاســـخگویی و مســـئولیت پذیری با مطرح کردن مســـائل حاشـــیه‌ای و اظهاراتی همچون «بنده متر نکرده‌ام که بدانم ۳۰۰ هکتار است یا ۴۰۰ هکتار، کسانی که متراژ را هم مشخص کردند حتماً آمار موساد را گرفته‌اند»، نشان داد دستش پیش منتقدان چندان پر نیست!

■ سرنوشت گم شدن پرونده با ۳ هزار متری چه شد؟

بهروز شیخ رودی؛ کارشناس مالیه و اقتصاد شهری با اشاره به انتفاع مالی شهرداری از درخت کشی و قتل عام باغات در تهران به خبر آنلاین گفت: برخی افراد در اظهاراتی سهم تأمین مالی باغات در مالیه شهری را اندک تلقی کرده بودند، این افراد مبنای استدلالشان از جنس توهم توطئه‌ای اســـت که رییس شـــورای شـــهر را وادار می کند که بگوید منتقدان مدیریت ایشـــان بر شـــورای شهر آمار را از فلان جا گرفته‌اند! ســـاخت و ســـاز در باغات تهران دو جریان عمده مالی وجود دارد، یک جریان مالی قانونی که در چارچوب قانون رخ می‌دهد و برای شهرداری درآمدهـــای مختلفـــی از جمله عوارض قطع درختان، عوارض صدور پروانه، عوارض ارزش افزوده ناشـــی از تغییر کاربری، عوارض مازاد تراکم و... را به ارمغان می‌آورد و مالک یا ســـازنده نیز از عایدی تغییر کاربری، بارگذاری در ســـطح اشـــغال بالا و تراکم حداکثری بهره‌مند می‌شـــود، مجموع این عوارض را اگر حساب کنیم رقم کمی نخواهد بود! البته جهت گیری مدیریت شـــهری تعیین کننده اســـت و حتی بر جریان مالی پنهانی که تسهیلگر فرآیند قطع درختان، اعمال تخلف در جریان ساخت و ... نیز تأثیر گذار خواهد بود.

او ادامه داد: «در حقیقت باید گفت آقای چمران اگر دلسوز باغات شهر تهران به عنوان یک سرمایه و میراث طبیعی و بین نسلی هستند به جای آنکه منتقدان را متهم به گرفتن آمار باغات نابود شده از موساد کنند باید از دستگاه‌های امنیتی درخواست می کردند تا به مساله گم شدن پرونده باغ ســـه هزار متری که یکی از اعضاء شـــورا در برنامه زنده تلویزیونی به آن اشاره کرد ورود کنند تا مشخص شود چگونه پرونده یک باغ را در شورای شهر به ریاست چمران گم شده است!»

معاون محاسبات و پایش عملکرد شورای پنجم با اشاره به کسب درآمد شـــهرداری از قطع درختان در ادامه افزود: «مطابق آمار و داده‌های موجود در گزارشـــات تفریغ بودجه شـــهرداری تهران از سال ۱۳۸۷ تا شهریورماه ۱۴۰۲ از محل عوارض قطع درختان رقمی بالغ بر ۱ هزار و ۸۷۱ میلیارد تومان درآمد کسب کرده است، درآمدی که بر اساس اصلاحیه‌ای که در شورای پنجم تصویب شد باید صرف تملک باغات و ایجاد بوســـتان با اولویت در محلات فاقد بوســـتان شود. روند کسب درآمد شـــهرداری از محل عوارض قطع درختان با فراز و رشـــد مواجه بوده اســـت و ما شـــاهد آن هســـتیم که درآمد ۷ میلیارد و ۷۸ میلیون تومانی شـــهرداری از قطع درختان تهران در ســـال ۱۳۸۷ به رقم ۳۱۴ میلیارد تومان در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲ رسیده است، رشدی که متأثر از افزایش قیمت منطقه‌ای املاک به عنوان یکی از مؤلفه‌های مؤثر در تعیین جریمه اســـت و بر همین اســـاس میل مالکان به قطع درختان و زیر ساخت و ساز بردن باغات نیز افزایش پیدا کرده است.»

■ رکورد شکنی از درآمد عوارض قطع درخت

این کارشـــناس بودجه و مالیه شـــهری با اشـــاره به عملکرد مدیریت شـــهری دوره ششـــم در وصول عوارض قطع درختان به خبر آنلاین گفت: «در خلال ســـالهای ۱۴۰۰ تا پایان شـــهریور ۱۴۰۲ یعنی دوره مدیریت شهری ششم ما شاهد آن هستیم که رقمی بالغ بر ۱ هزار و ۱۳۴ میلیارد تومان درآمد از قطع درختان کسب شده است، درآمدی که مدیریت شـــهری دوره ششـــم در دوسال عملکرد خود ثبت کرده است نسبت به عملکرد مدیریت شهری دوره پنجم ۹۵ درصد رشد پیدا کرده است، این رشد در حالی رخ داده است که شورای ششم اجازه رشد مبلغ جریمه قطع درختان را نسبت به دوره پنجم مدیریت کرده است و رقم ریالی جریمه‌ها با سیاستگذاری شورا نهایتاً ۲۰ درصد افزایش پیدا کرده اما عملکرد ریالی زاکانی و مدیرانش در درآمد زایی از قطع درختان در مدت دوسال نسبت به چهار ساله دوره پنجم چیزی حدود ۹۵ درصد افزایش پیدا کرده است.»

شـــیخ رودی در ادامه با اشـــاره به ارقام درآمد حاصل از قطع درختان توســـط مدیریت شهری دوره ششم افزود: «خوب است مدیران دوره ششـــم شـــهری قبل از آن که ژســـت حامی باغات تهران را بگیرند به مردم تهران پاسخ بدهند که چطور در دو سال مدیریت شهری دوره ششـــم رقم ۱ هزار و ۱۳۴ میلیارد تومان درآمد از قطع درختان کســـب شـــده است؟ نتیجه دوســـال سیاستگذاری چمران در شورا و راهبری اجرایی زاکانی در شهرداری این شده است که درآمد این دو سال رکورد کسب درآمد از عوارض قطع درختان از ابتدای شورای سوم یعنی سال ۱۳۸۷ تا کنون را شکسته است و آقایان درحالی که این رکورد زنی را که نتیجه قطع بیشتر درختان با بن ریشه و قدمت بالاتر است را برای خود ثبت کرده‌اند ژست و ادعای حمایت از باغات را نیز سر می‌دهند.»

او گفت: «البته بر خلاف تصور حاکم بر مدیریت شـــهری دوره ششـــم شهروندان تهرانی با دقت عملکرد شورا و رئیس شورای شهر پرسابقه، شـــهرداری و شـــهردار مدعی مبارزه با فســـاد را می‌نگرند و منتظرند ببینند ســـرانجام آن پرونده باغ ســـه هزار متری که گم شدنش را یک عضو شورای ششم مطرح کرد چه می‌شود؟ به هر حال مردم تهران به عنوان صاحبان اصلی شهر منتظرند متخلفان این قضیه شناسایی و به دســـتگاه قضایی معرفی شـــوند، وقتی جریمه قطع درختان برای شهرداری نان دارد؛ نمی‌توان نسبت به قطع درختان و ساخت و ساز در باغات بی‌تفاوت بود!»

مدیر کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی: تأمین اعتبار ۲۷۵۰ واحد تسهیلات تکمیلی سیل‌زدگان

هفته نامه تدبیر تازه _لرستان _عرفان ایزدی: سی وسومین نشست سه شنبه‌های خبری لرستان با حضور مدیر کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان برگزار شد.

پویا تابعی در این نشست با بیان اینکه عملکرد بنیاد در حوزه ساخت مسکن روســـتایی مطلوب و یکی از رســـالت‌های بنیاد مسکن است اظهار کرد: از تعداد ۱۵۳ هزار واحد مســـکونی روســـتایی، ۱۱۲ هزار واحد معادل ۷۳ درصد مقاوم‌سازی شده که در این زمینه رتبه نخست را در سطح کشور داریم.وی به آسفالت معابری روستایی اشاره کرد و گفت: در ۲ سال اخیر حدود یک میلیون و ۹۰۰ هزار مترمربع آسفالت در سطح معابر روستایی برای ۷۹۱ پروژه در ۵۶۸ روســـتا انجام شـــده و امســـال بین ۸۰۰ تا یک میلیون مترمربع آسفالت محقق خواهد شد.مدیر کل بنیاد مسکن انقلاب اســـلامی اســـتان تصریح کرد: مسوول صدور پروانه در روستاها دهیارها در شـــهرها، شـــهرداری‌ها هستند خاطر نشان کرد: با تأیید دهیاری‌ها و شهرداری‌ها تسهیلات مسکن در اختیار متقاضیان قرار می گیرد.این مقام مسئول یادآور شد: از طریق حساب ۱۰۰ امام راحل (ره) در لرستان در سال ۱۴۰۰ حدود ۶ میلیارد، سال گذشته ۹ میلیارد و امسال نیز ۲۳ میلیارد به نیازمندان پرداخت شده است.تابعی تاکید کرد: سهم لرستان طی ۴ سال ســـاخت ۲۸ هزار واحد مســـکن است و در صورت ساخت ۷ هزار واحد به صورت سالانه و حتی بیشتر از سهمیه استانی کار انجام داده‌ایم.مدیر کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی لرستان در خصوص وام سیل زدگان اذعان داشـــت: برای ۲۷۵۰ واحد تســـهیلات تکمیلی سیل‌زدگان تأمین اعتبار شده که به زودی در اختیار سیل‌زدگان قرار خواهد گرفت.

افراد معلول و آسیب دیده کجای برنامه ریزی‌های کلان ما قرار دارند؟

کودکانِ اوتسیم را دریابید

الهه جعفرزاده
روزنامه‌نگار

گروه اجتماعی: ناشـــناخته اســـت، آن قدر ناشناخته است که برای مطرح شدن مشکلات بیماران مبتلا به اوتسیم نیاز است که تعدادی از خانواده‌ها با کمک انجمن اوتیسم نزد معاون اول رئیس جمهور حاضر شوند، همان جلسه‌ای که عکس کودکی میان جمع پرحاشیه‌اش کرد.

«در زمان حاضر تخمین زده می‌شـــود که یک درصد کل جمعیت کشـــور به اوتیســـم مبتلا هســـتند، اما بسیاری از خانواده‌ها به‌دلیل عدم آگاهی از علائم اوتیسم، این اختلال را در فرزندان خود تشخیص نمی‌دهند و بنابراین تعدادی از مبتلایان هنوز شناسایی نشده‌اند اما در زمان حاضر ۳۰ هزار نفر از مبتلایان اوتیسم را با همکاری وزارت بهداشت در کشور شناسایی کرده‌ایم.»

این‌ها را رئیس انجمن اوتیســـم به تســـنیم گفته و ادامه داده است: «خانواده بیماران مبتلا به اوتیسم از زمانی که کودکشان متولد می‌شود تا زمان بلوغ او و رسیدن به سنین بزرگسالی دچار چالش‌های فراوانی هستند و نیاز به حمایت دارند. پدر و مادری که چندماه پس از تولد فرزندشان متوجه می‌شوند کودکشان دچار اوتیسم است متحمل مشکلات روحی و روانی زیادی می‌شـــوند؛ از ســـوی دیگر متأسفانه بســـیاری از والدین دارای فرزند اوتیســـم مجبور می‌شوند شغل خود را رها کنند تا به فرزند بیمار خود رسیدگی کنند، بنابراین لازم است قوانینی وضع شود تا خانواده‌های دارای فرزند اوتیسم بتوانند ساعاتی را به منزل مراجعه و به فرزند خود رسیدگی کنند و همچنین بازنشستگی زودتر از موعد برای آنها در نظر گرفته شود.»

جلسه با معاون اول رئیس جمهور هم به همین بهانه برگزار می‌شـــود تا مشکلات مستقیم مطرح شود، اما انتشار یک عکس حاشیه‌ساز می‌شود، به همین بهانه، سید عبدالجواد موسوی، شاعر و روزنامه‌نگار به تفصیل هم به این جلسه و حواشی آن می‌پردازد و هم از نگاه کسی که فرزند اوتستیک دارد مشکلات خانواده‌ها را شرح می‌دهد.

او می گویـــد: «در ایـــن چندروزه دوســـتان زیادی برایم تصویر پسری اوتیستیک را فرستادند که در میان جمعی از دولتمردان نشسته بود و فارغ از غوغای جهان مشغول دستمال و کاغذ پاره کردن بود. دوستانی که این تصویر را برایم فرستادند می‌دانستند که من فرزندی اوتیستیک دارم. غالب آن‌ها زیر تصویر چند کلمه‌ای دشنام هم به دولتمردان ضمیمه کرده بودند. با نیتی کاملاً دلسوزانه و دوستانه. لابد فکر می کردند من از آن دشنام‌ها خوشنود می‌شـــوم. در کانال‌های تلگرامی هم همان عکس را با ادبیاتی مشابه آن چه دوستانم برایم فرستاده بودند دیدم. من هم در نگاه اول حس خوبی به آن عکس نداشـــتم و بیشـــتر به نظرم یک جور نمایش انســـان دوستی آمد. مثـــل خیلی از دیگـــر نمایش‌های بزرگان. با این حال از آن جایـــی که به فضای مجـــازی اصلاً اعتمادی ندارم سری به گوگل زدم و بیشتر سرچ کردم. جالب بود. فیلم آن گـــزارش اصـــلاً آن حس بدی را که در عکس بود به مـــن منتقل نمی کـــرد. حقیقتش را بخواهید نه تنها بدم نیامد که تا حدودی آقای مخبر و اطرافیانش را تحسین کردم. می دانم که این نوع مواجه با یک پدیده عجیب و غریب و غیرقابل توصیف راه چاره نیست اما چه می‌توان کرد؟ تحمل کودکان اوتیســـم آن هم از طیف شدیدش حقیقتاً کار بسیار دشواری است. حتی به اندازه چند دقیقه. قطعاً هیچ جور نمی‌توان کودکان اوتیسم و دشواری‌های زیســـتن با آن‌ها را به زبان آورد. اما همین که کســـانی در هیئت دولت با آن همه مشـــغله‌ای که دارند ســـاعتی را با این بچه‌ها به ســـر برند از نظر من ارزشـــمند است.»این روزنامه‌نگار ادامه می‌دهد: «من تا به دیروز چیزی درباره این بچه‌ها و معضلات بی شمارشان ننوشتم. حتی پارسال که نوجوانی اوتیســـتیک را ربوده بودند و چهل و هشـــت ساعت بلا سرش آورده بودند و بعد رهایش کرده بودند خون خونم را خورد و چیزی ننوشتم. همیشه فکر کرده‌ام این یک موضوع شخصی است و من اگر چنین فرزندی نداشتم دیروزه این موضوع برایم اهمیت چندانی نداشت، پس حق ندارم موضوعی را که به عواطف و احساســـات شخصی من گره خورده جنبه عمومی ببخشم. علاوه بر آن این مملکت آن قدر مشکل و مصیبت دارد که اصلاً جایی برای بچه‌های اوتیسم باقی نمی‌ماند. مشکلات ما ریشه‌ای‌تر از این حرف‌هاست. ما برای آدم‌های سالمش برنامه ریزی درست و حسابی نداریم چه برسد به آدم‌هایی که مشـــکلاتی این چنینی دارند. اصلاً آدم‌های معلول و آســـیب دیده کجای برنامـــه ریزی‌های کلان ما قرار دارند؟ مگر به نابینایان و ناشنوایان و معلولان و جانبازان و بچه‌های اســـتثنایی چه قدر توجه می کنیم که حالا به بچه‌های اوتیستیک توجه کنیم؟»

موســـوی اظهار می کند: «به کوچه‌ها و خیابان‌ها و ادارات و ســـازمان‌ها نگاه کنید. انگاری همه آن‌ها برای آدم‌هایی ســـاخته شـــده‌اند که هیچ گونه مشـــکلِ فیزیکی و ذهنی ندارند. گویی ما برای غیر عادی ها اصلاً حق حیات قائل نیســـتیم. همه محکومند سالم و سرحال و سرپا باشند. در چنین وضعیتی همین که عده‌ای از مسئولان حاضر شده‌اند با چند خانواده درگیر با مســـائل اوتیســـم دیدار کنند و پای درد دلشان بنشینند برای من جالب است. عده‌ای این گونه تشـــریفات را از اســـاس شو می‌دانند و برپا کنندگان چنین مراســـمی را آدم‌هایی که قصد دارند از درد و رنج دیگران برای خود نان و نامی بهم بزنند. من اما نه نیت خوانی بلدم و نه در این ســـن و ســـال دشـــنام دادن به دولت و حکومت را بـــه هر بهانـــه‌ای فضیلت می دانم. با همه ناتوانی‌ام اگر بتوانم باری را از روی دوش کسی بردارم به خود می‌بالم و اگر نه، ترجیح می‌دهم خاموش بمانم. بچه‌های اوتیسم و خانواده‌های آن‌ها آن قدر مشکلات غیرقابل گفتن دارند و آن قدر وضعیتشان خاص و غیر قابل درک است که اصلاً جایـــی بـــرای ادا و اصول باقی نمی گذارد.»او با بیان اینکه من اگر بخواهم ســـه مشکل بزرگ از مشکلات بی شمار بچه‌های اوتیسم را به طور خلاصه در این جا بیاورم به سه مورد اشاره خواهم کرد، ادامه می‌دهد: «نگهداری بچه‌های اوتیسم توسط پدر یا مادر تقریباً ناممکن است. توجه به این بچه‌ها کار یک نفر نیســـت و از آن جایی که معمولاً یک نفر از اعضای خانواده حتماً باید در بیرون از خانه مشغول به کار باشد نفر دیگر از پا در می‌آید و این از پا درآمدن در بسیاری از موارد به جدایی هم انجامیده و متاسفانه بچه‌های اوتیســـم بایـــد رنج بی پـــدری و یا بی مادری را هم تحمل کنند. من این شانس را داشتم که به پُست آدم‌های شریفی برخـــوردم. آدم‌هایـــی که وضعیت مرا درک کردند و اجازه دادند کارم را در حد زیادی در منزل انجام دهم. اگر کرامت و بزرگواری آن‌ها نبود بی شک ادامه زندگی خانوادگی برای ما غیر ممکن بود. بچه‌های اوتیستیک اخلاق و ویژگی‌های شگفتی دارند و اگرچه بسیاری از رفتارهایشان کلیشه‌ای است اما همیشه توانایی آن را دارند که شما را غافلگیر کنند. پسرِ من ناگهان و به مدتی طولانی بی خواب شد. یعنی با قویِ‌ترین قرص‌های آرامبخش و خواب آور که فیل را از پا می‌انداخت در شبانه روز ۲ ساعت بیشتر نمی‌خوابید. من و مادرش در آن ایام به صورت پادگانی می‌خوابیدیم. یعنی دو ساعت من می‌خوابیدم و دو ساعت همسرم تا بتوانیم در کنار پسرمان باشیم و به کارهایش رسیدگی کنیم. نمی‌دانم چه قانونی می‌توان تصویب کرد اما این موضوع بسیار مهم اســـت چرا که رســـیدگی به این بچه‌ها به ویژه آن‌ها که در طیف شدید اوتیسم قرار دارند از عهده یک نفر خارج است.»

موســـوی درباره مســـاله دوم می گویـــد: «نگهداری این بچه‌ها غیر از دوا و درمان آن‌ها به شـــدت هزینه بر اســـت. از چیزهایی که منجر به آرامش آن‌ها می‌شـــود تا هزینه مربی‌های مختلفی که می‌توانند به بهبود آن‌ها کمک کنند و درمانگران متعدد بسیار گران و در این اوضاع می‌توان گفت رسماً کمر شکن است. دولت و حکومت باید فکری کنند. به ویژه برای خانواده‌هایی که کم بضاعتند.»

درباره مشـــکل ســـوم هم این روزنامه‌نگار ادامه می‌دهد: «مراکزی که برای این بچه‌ها تأسیس می‌شوند از دولتی تا غیر دولتی‌اش یک مشکل جدی دارند. همه آن‌ها سعی می کنند از این بچه‌ها یک بچه ســـر براه و عادی بســـازند مثل بقیه بچه‌ها که اغلب هم در این سعی و تلاش ناکام می‌مانند. در تجربه‌های موفق دیگر ممالک، سعی می‌شود اســـتعداد خاصی از این بچه‌ها را کشـــف کنند و در پرورش همان اســـتعداد بکوشـــند. تفاوت‌هایشان هم اصلاً مهم نیســـت. باید به جامعه فهمانـــد که این بچه‌ها متفاوتند و دیگران هم موظفند این تفاوت را به رســـمیت بشناســـند. حالا که به این جمله رسیدم می‌توانم بگویم اگر حاکمان ما از اعماق جانشان به این نکته برسند که تفاوت‌ها را به رسمیت بشناسند بسیاری از مشکلات از این سرزمین رخت برمـــی بندد.»او در پایان با تاکید بر اینکه «و اما مهم‌ترین نکتـــه‌ای کـــه حتی دل گفتنش را هـــم حتی ندارم» ادامه می‌دهد: «مهم‌ترین دغدغه پدران و مادران چنین فرزندانی سرنوشت آن‌هاست. این که زندگی آن‌ها بعد از درگذشت پدر و مادر چه خواهد شـــد؟ اندیشـــیدن به این موضوع کوه را از پا در می‌آورد.»

گزارش

نتایج یک پژوهش درباره زمین لغزش:

اقدامات پوپولیستی تهدیدی برای زمین

مظاهر گودرزی
روزنامه‌نگار

گروه اجتماعی: وقتی انسان زمین را می‌لرزاند؛ لرزه‌هایی که نه برای عوامل طبیعی بلکه به‌دلیل کنش و واکنش انسان‌ها رخ می‌دهد، به این بخش از صحبت‌های مهدی زارع استاد پژوهشگاه بین‌المللی زلزله توجه کنید: «انسان مداخله بزرگی در محیط زیست انجام داده اســـت، مانند ساختن سد تریگورژ (Three Gorges Dam) در چین، که در ســـال ۲۰۰۵ آبگیری شـــد و سه سال بعد در ســـال ۲۰۰۸ زلزله‌ای در آن منطقه رخ داد، مقالاتی منتشـــر شـــده اســـت که آبگیری سد تحریکی بوده برای وقوع زلزله سال ۲۰۰۸ در ســـیچوآن، آن هم با بزرگای ۷.۸ که حدود ۸۰۰ هزار نفر هم کشته داد.»

زارع در این بـــاره ادامه می‌دهـــد: «یکی دیگر از این مداخله‌های انسانی در وقوع زلزله به گرم شدن زمین توسط انسان برمی‌گردد، گرمایی که ســـبب ذوب شـــدن یخ‌ها و باربرداری از روی گسل‌ها می‌شود تا آن‌ها تحریک شوند و احتمال وقوع زلزله افزایش پیدا کند، مثلاً در زلزله ســـال ۲۰۱۵ نپال ذوب شـــدن یخ‌های هیمالیا جزو اولین نظرهایی بود که مطرح شد.»

به گفته زارع «برداشـــت وســـیع آب‌های زیرزمینی و مواجهه با پدیده فرونشست یکی دیگر از انواع مداخله‌های انسانی است که سبب‌ساز تحریک گسل‌ها برای وقوع زلزله می‌شود.»

او می گوید: «به نظر ما زلزله ۲۹ آذر ســـال ۱۳۹۶ در ملارد واقع در غرب تهران به‌دلیل برداشـــت وســـیع آب‌های زیرزمینی بوده است، فرونشست زمین در این منطقه گسل‌ها را برای وقوع زلزله تحریک کرد. بنابراین آن‌چه از مداخله انســـانی برای وقوع زلزله در ایران اهمیت دارد به خشکســـالی، حذف آب‌های زیرزمینی و خشک شدن دریاچه‌ها برمی‌گردد.»

■ دلیل زمین لغزش ســـال ۹۸ چه بـــود؛ طبیعت یا انسان؟

همان‌طور که گفته شد مداخله انسان‌ها می‌تواند سبب‌ساز وقوع حوادث طبیعی شود که تا پیش از این همه خیر و شر آن به‌عهده طبیعت بود، اما حالا انسان‌ها هم تبدیل به عوامل جدی در بروز حوادث طبیعی شـــده‌اند، حوادثی چون زلزله و البته رانش زمین، به‌تازگی مقاله‌ای منتشر شده که نشان می‌دهد زمین لغزشی که در سال ۱۳۹۸ در بخش‌هایی از استان سمنان رخ داد نتیجه مداخله انســـانی بوده اســـت، مداخله‌ای که باز هم پای متهم همیشگی یعنی سدسازی را به ماجرا باز می‌کند. هشتم فروردین سال ۱۳۹۸ تصاویری از روستای حسین آباد کالپوش در شهرستان شاهرود در استان سمنان منتشر شد که نشان دهنده تخریب خانه‌ها بود، رانش زمین خسارت‌هایی به بیش از ۳۰۰ واحد روستایی وارد کرد. خیلی‌هـــا به‌دنبـــال دلیل این زمین لغزش بودند، آن روزها مهدی معتق، استاد مرکز علوم تحقیقات زمین و دانشگاه لایبنیتز هانوفر آلمان، در یادداشتی برای خبرآنلاین نوشت: «قسمت اعظمی از این روستا در یک پهنه لغزشی در مجاورت شمالی سد کالپوش قرار دارد. این سد در اواخر دی ماه ۹۱ با حضور رئیس جمهور وقت آن دوران با هدف تأمین آب شهرهای میامی، شاهرود و روستاهای اطراف آن آبگیری شد. پهنه لغزشی مجاور سد دربهار ۹۸ فعال شد، این که چه عاملی سبب تشدید این حرکت در سال ۹۸ شده نیاز به کمی بررسی دقیق‌تر دارد. با این حال مشاهدات صحرایی اولیه که در تاریخ ۸ مرداد ۹۸ شواهد بسیار جالبی پیرامون علت تشدید فعالیت زمین لغزش ارائه می کند.»معتق در بخشی از آن یادداشت توضیح داد: «هنوز آثار بسیار متعددی از تراوش آب به بدنه لغزشـــی که در مجاورت شـــمالی سد کالپوش قرار دارد، به وضوح قابل مشـــاهده است، تعدد بسیار فراوان این تراوشات آن هم در فصل تابستان این ظن افراد محلی که منبع آنها ناشی از نفوذ آب سد به دامنه لغزش است را بیش از گذشته تقویت می کند، این تراوشات می‌توانند به عنوان یک عامل تحریک کننده مهم باعث تشدید فعالیت این پهنه لغزشی باشند.»

■ حدسی که به یقین تبدیل شد

همان‌طـــور که اســـتاد مرکز علوم تحقیقات زمین و دانشـــگاه لایبنیتز هانوفر آلمان در ۱۴ مرداد ۱۳۹۸ نوشت، آبگیری سد در منطقه کالپوش سبب بالا رفتن تراوش آب به بدنه لغزشی زمین شده و آن را برای یک رانش منجر به خسارت تحریک کرده است، حدسی که حالا به یقین تبدیل شده و مقاله‌ای راجع به آن منتشر شده است. در یک مقاله تحقیقاتی جدید که در مجله زمین شناسی مهندسی (Engineering Geology) به چاپ رسیده محققان با بررسی دو دهه تصاویر ماهواره‌ای از نقش تحریک کننده و ویرانگر سد کالپوش در افزایش چشمگیر مخاطرات زمین لغزش در مناطق اطراف سد خبر می‌دهند. در همین باره مهدی معتق، که هدایت و سرپرســـتی این کار تحقیقاتی را بر عهده داشـــت به خبر آنلاین می گوید: «مطالعات ما با بررســـی دو دهه تصاویر ماهواره‌ای به وضوح نشان می‌دهد که زمین لغزش قدیمی در مجاورت سد که در ســـال ۹۸ فاجعه آفرید قبل از احداث ســـد هیچ گونه فعالیت و حرکتی نداشته است. منتهی بعد از ایجاد سد و آبگیری آن، این زمین لغزش قدیمی که در خارج دریاچه ســـد و مجاورت شـــمالی آن قرار گرفته، به‌طرز چشمگیری فعال شده و همزمان با افزایش سطح و حجم مخزن، سرعت حرکت این زمین لغزش نیز به مرور زمان بیشتر و بیشتر شد.»او بیان می کند: «مناطق شیب داری که اینگونه در اثر فعالیت و ساخت و سازهای انسانی فعال می‌شوند باید به سرعت مورد توجه قرار گیرند. در این مواقع یا باید عملیات پایدارسازی شیب برای آنها صورت بگیرد یا باید مناطق مسکونی واقع در آنها و مجاورت‌شان جهت کاهش ریسک مخاطره زمین لغزش تخلیه شوند. چرا که اینگونه مناطق پتانسیل بسیار بالایی دارند تا با کوچکترین تاثیری از عوامل تکتونیکی یا شـــرایط آب و هوایی ناگهان به‌صورت مخرب و ویران کننده حرکت کرده و خسارات جانی و مالی فراوان ایجاد کنند.»

www.tadbiretazenews.com

فرشیدی عنوان کرد؛ ۵۵ میلیون ایرانی تا پایان سال وارد برنامه سلامت خانواده می‌شوند

معاون بهداشت وزارت بهداشت، به تشریح تازه ترین اخبار از روند اجرای پویش ملی سلامت در کشور پرداخت.به گزارش خبرنگار مهر، حسین فرشیدی، دوشنبه شب در برنامه صف اول شبکه خبر، گفت: برنامه سلامت خانواده که از شهرهای بالای ۲۰ هزار نفر از اردیبهشت ۱۴۰۲ شروع شده است، تصمیم گرفته شد با ایجاد دسترسی مناسب برای مردم، افراد را قبل از بیمار شدن پیدا کنیم.وی افزود: تا زمانی که دیابت و پرفشاری خون عارضه‌ای نداده قابل درمان است.فرشیدی ادامه داد: از همین رو، پویش ملی سلامت را برای غربالگری پرفشاری خون و دیابت آغاز شده تا سواد سلامت مردم افزایش یابد.معاون وزیر بهداشت تاکید کرد: دیابت و پرفشاری خون دو عامل عمده در مرگ و میر و افزایش هزینه‌های سلامت به شمار می‌روند.وی افزود: بیشترین تأثیر در مرگ و میر، همین پرفشاری خون است.فرشیدی گفت: نارسایی قلبی، نارسایی کلیه و ...، ناشی از پرفشاری خون است.وی افزود: هدف اول ما این است که بگوییم پرفشاری خون و دیابت مهم است. زیرا، اگر این دو عارضه به موقع تشخیص داده شوند، با درمان‌های غیر دارویی، قابل کنترل هستند.فرشیدی گفت: کنترل فشار خون باعث کاهش سکته مغزی و نارسایی کلیه خواهد شد.وی افزود: پویش ملی سلامت شامل جمعیت بالای ۱۸ سال برای اندازه گیری فشارخون و بالای ۴۰ سال برای اندازه گیری قندخون ناشتا است.فرشیدی گفت: ۹۷ درصد جمعیت روستایی ما تحت پوشش خانه‌های بهداشت هستند و در شهرها نیز ۴۰ میلیون جمعیت بالای ۱۸ سال داریم که در ۲۵ هزار فضای فیزیکی می‌توانند فشارخون و قندخون خود را اندازه گیری کنند.وی افزود: ۷۰ هزار نیروی وزارت بهداشت آماده اندازه گیری فشارخون و قندخون جمعیت بالای ۱۸ سال شهری هستند.معاون وزیر بهداشت ادامه داد: در پویش ملی سلامت، حداقل یکبار فشارخون افراد بالای ۱۸ سال و قندخون ناشتا برای افراد بالای ۴۰ سال انجام می‌شود.وی با اعلام اینکه بیمه‌های ما پای کار هستند، افزود: ایجاد پایگاه‌های سلامت، امکان دسترسی ما به مردم را فراهم می کند و در روستاها، شرایط ما بهتر از شهرها است.

زالی عنوان کرد؛

۱۵ درصد سکته‌های قلبی در افراد زیر ۴۵ سال رخ می‌دهد

رییس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مرگ بین ۳۰ تا ۷۰ سال را مرگ زودرس دانست و گفت: ۱۵ درصد سکته‌های قلبی در افراد زیر ۴۵ سال در کشور رخ می‌دهد.
به گزارش خبرگزاری مهر، علیرضا زالی، در آئین افتتاح بخش سیتی آنژیو بیمارستان مدرس، این بیمارستان را اساسی‌ترین و راهبردی‌ترین مرکز قلب و عروق دانشگاه دانست و اظهار داشت: تلاش ستاد دانشگاه بر این است که در برجسته‌سازی خدمات قلب و عروق موفقیت‌های چشمگیرتری در این مرکز حاصل شود.
وی با اشاره به اینکه بخش قلب و عروق وابستگی زیادی به تجهیزات و فناوری‌های نوین دارد، افزود: ارائه خدمات جامع و کافی به بیماران قلب و عروق در گروی ارائه خدمات مبتنی بر تجهیزات به روز است و در این مسیر نقش خیرین غیرقابل انکار است.
رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تصریح کرد: با توجه به سهم قابل توجه بیماری‌های قلبی و عروقی در مرگ و میر ایرانیان، در وزارت بهداشت و دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی توجه ویژه‌ای به این بیماری شده که البته در ابعاد پیشگیرانه نیاز به برنامه‌ریزی جامع‌تر وجود دارد. نکته مهم این است که بخش زیادی از بیماری‌های قلبی و عروقی در مرحله پیشگیری قابل درمان هستند و نیاز به هزینه‌های زیادی ندارند.
وی ادامه داد: نظام شبکه بهداشتی کشور ظرفیت اجرای برنامه‌های پیشگیرانه را دارد. از سوی دیگر بر اساس برنامه بزرگ ملی، این سیاست به منظور کاهش ۲۵ درصدی مرگ و میر ناشی از بیماری‌های غیرواگیر، به ویژه بیماری‌های قلبی مورد توجه است.
زالی ادامه داد: بر اساس نتایج موخرترین مطالعه‌ای که در استان تهران انجام شده است، ۳۲.۸ درصد شهروندان تهرانی یا به عبارت دیگر از هر سه نفر، یک نفر بالای ۱۸ سال مبتلا به بیماری فشارخون، عامل اصلی بروز بیماری‌های قلبی، مغزی و کلیوی است.
وی با بیان اینکه ۵۲ درصد شهروندان تهرانی کم تحرک هستند، افزود: ۳۳ درصد تهرانی‌ها کلسترول بالای ۲۰۰ میلی گرم دارند.
به گفته رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، جایگاه بیماری‌های ایسکمیک قلبی در طول سه سال اخیر در زمره عوامل مرگ و میر ایرانیان تغییری نکرده و همچنان رتبه اول را دارد.
وی از بروز سالانه ۳۸۰ هزار تا ۳۹۰ هزار مرگ و میر، به غیر از کرونا خبر داد و افزود: ۱۷۴ هزار مورد مرگ ایرانیان ناشی از بیماری‌های ایسکیمک قلبی است و به عبارتی دیگر سهم بیماری‌های قلبی و عروقی در مرگ و میر ایرانیان، ۴۲.۸ درصد است. پس از آن سکته مغزی با ۱۹ درصد و فشارخون ۸ درصد، عوامل مهم دیگر مرگ و میر ایرانیان محسوب می‌شود.
زالی در ادامه تصریح کرد: مرگ بین ۳۰ تا ۷۰ سال، مرگ زودرس تعریف می‌شود. ۱۵ درصد سکته‌های قلبی در افراد زیر ۴۵ سال در کشور رخ می‌دهد. با توجه به آمار بالای مرگ و میر زودرس، سرمایه‌گذاری در حوزه پیشگیری، آموزش عمومی و تجهیزات، اقدامی راهبردی خواهد بود.رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مداخله زودرس و تشخیص زودرس را نقطه کلیدی پیشگیری از بیماری‌های قلبی و عروقی اعلام کرد و گفت: مهمترین و حیاتی‌ترین بخشی که خیرین سلامت می‌توانند مؤثر عمل کنند، کمک به تجهیز و بهسازی بخش‌های قلبی و عروقی است، چراکه این حوزه در بخش‌های داخلی و جراحی از پرهزینه‌ترین بخش‌های درمانی هستند و باید متوازن با هم رشد کنند.زالی عنوان کرد: دستگاه سی تی آنژیو ۲۵۶ اسلایسی بیمارستان مدرس که به همت خیرین احداث شد، با توان تشخیصی بسیار بالا به صورت غیرتهاجمی، تصاویر باکیفیتی را در اختیار کارشناسان و متخصصان قرار می‌دهد. امیدوارم این بخش جایگاه شایسته‌ای را در عرصه ملی ایفا کند.
امیرحسین خادمی مدیر بیمارستان شهید مدرس نیز در این دیدار گزارشی از فعالیت‌های عمرانی و تجهیزاتی سال گذشته در این بیمارستان را ارائه داد و از همکاری خیرین سلامت در راه‌اندازی و تجهیز بخش‌های مختلف بیمارستان تقدیر کرد.
در پایان این مراسم به پاس قدردانی از حضور مؤثر خیرین در عرصه ارتقای سلامت کشور و تأمین دستگاه سی تی آنژیو بیمارستان مدرس، لوح تقدیری به آن‌ها اهدا شد.
دستگاه جدید سی تی آنژیو از محل بانک جهانی با مشارکت خیرین خریداری شده و صبح امروز ۵ آذرماه بخش سی تی آنژیوی بیمارستان مدرس به مساحت ۳۲۷ متر مربع آغاز به کار کرد.

با توجه به سهم قابل توجه بیماری‌های قلبی و عروقی در مرگ و میر ایرانیان، در وزارت بهداشت و دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی توجه ویژه‌ای به این بیماری شده که البته در ابعاد پیشگیرانه نیاز به برنامه‌ریزی جامع‌تر وجود دارد

گزارش

مسئول آزمایشگاه‌های مرجع تشریح کرد؛

آنچه باید درباره روغن زیتون بدانیم، تشخیص روغن تقلبی

مسئول بخش روغن‌ها، چربی‌ها و دانه‌های روغنی آزمایشگاه مرجع سازمان غذا و دارو، با اشاره به اهمیت مصرف روغن زیتون، نحوه ارزیابی حسی این روغن را تشریح کرد.به گزارش خبرگزاری مهر، فرحناز غفاری، در ارتباط با موضوع شناسایی تقلبات مواد غذایی با استفاده از حواس، با بیان اینکه روغن‌ها با توجه به نقشی که تغذیه دارند، حضور آنها در زندگی ما ضروری است، گفت: روغن‌های مورداستفاده خوراکی به دودسته حیوانی و گیاهی تقسیم می‌شوند، روغن حیوانی شامل کره، دنبه، روغن ماهی و ...، است، روغن‌های گیاهی به دو صورت مایع و جامد در دسترس خانوار قرار دارند و شامل روغن‌های کلزا، ذرت، آفتاب گردان، تخم پنبه و به‌ویژه روغن زیتون هستند.وی با بیان اینکه ارزیابی این روغن‌ها در آزمایشگاه صورت می‌گیرند، افزود: پس از آزمون‌های گوناگون با توجه به نوع روغن آزمون‌های متفاوتی صورت می‌گیرد و چنانچه تقلب یا مواردی دیگری در آن باشد مورد شناسایی قرار می‌گیرند.غفاری در ادامه به روغن زیتون پرداخت و گفت: این روغن‌ها چندین دسته هستند، به روغنی که به‌صورت مستقیم از میوه درخت زیتون می‌گیریم، روغن زیتون بکر گفته می‌شود که خود روغن زیتون بکر نیز چندین دسته هستند؛ این روغن می‌تواند ممتاز بوده و فاکتور اسیدیته آن بسیار پایین باشد، یا اینکه روغن زیتون معمولی باشد که اسیدیته‌های متفاوتی دارند. هر روغن زیتونی که اسیدیته آن پایین باشد، کیفیت بهتری دارد.
وی با بیان اینکه نوعی دیگر از روغن‌های زیتون، روغن‌های تصفیه شده هستند، افزود: این روغن‌ها در کارخانه‌ها مورد پالایش قرار می‌گیرند. روغن‌های زیتون در صورت بکر بودن علاوه بر اینکه کیفیت خوبی ندارند، اسیدیته و برخی دیگر از فاکتورهای آنها بالا است. این روغن‌ها برای اینکه قابل مصرف باشند به کارخانه‌های تصفیه ارسال شده و در آنجا مورد پالایش قرار می‌گیرند.
غفاری ادامه داد: روغن‌های ارسالی به کارخانه برای پالایش شدن و از بین رفتن رنگ و بو تحت فرایندهای مختلف قرار می‌گیرند. این روغن‌ها با برچسب‌های خاص در فروشگاه‌ها قابل تشخیص است.
مسئول آزمایشگاه‌های مرجع در رابطه با نحوه تشخیص روغن زیتون‌های اصل از تقلبی نیز گفت: خوب و بد بودن یک محصول بیانگر کیفیت آن محصول است. ما می‌توانیم از طریق حس‌های بویایی، چشایی خود کیفیت یک محصول را بسنجیم.
وی ادامه داد: سازمان‌های بین‌المللی استانداردهای خاصی را تعیین کرده و ما نیز بر اساس آنها استانداردهای خاص خود را تدوین کرده و تشخیص ویژگی‌های روغن زیتون را از طریق ابزارهای حسی در دسترس عموم قرار داده‌ایم.
غفاری افزود: یکی از ابزارهایی که مورد استفاده قرار می‌گیرد ابزار بویایی است و از طریق آن می‌توان به کهنگی و تازگی روغن زیتون یا فساد و سلامت آن پی برد. بوی نم گرفتگی، بوی خاک، بوی لرد، بوی مگس زیتون، بوی لجن یا بوی الکل، اسیدیته و بوی سرکه یا بوی فلزی و خیاری را می‌توان از طریق بویایی در روغن زیتون تشخیص داد.
وی تأکید کرد: اگر روغن زیتون را در یک استکان بریزیم و در کف دست خود آن را گرم کرده و سپس بو کنیم هرچه بوهای فساد در آن بیشتر باشد روغن از کیفیت پایین‌تری برخوردار است.غفاری در ادامه یادآور شد: هر وقت روغنی را بو کردیم و در آن بوهای میوه‌گی مانند چمن تازه، پوست هندوانه یا بوی تازگی و سبزینگی را بدهد به معنی کیفیت خوبی است که این روغن دارد.

■ تشخیص کیفیت روغن زیتون از طریق طعم

وی همچنین در رابطه با استفاده از حس چشایی در تشخیص روغن زیتون نیز گفت: نخستین طعمی که باید مورد توجه قرار بگیرد طعم تلخی است، هر چه‌قدر روغن زیتون طعم تلخ‌تری داشته باشد، کیفیت بهتری دارد چرا که نشان از تازگی آن دارد.
غفاری ادامه داد: حس سوزانندگی در ته گلو نیز می‌تواند به ما در تشخیص کیفیت روغن کمک کنند. سوزانندگی طعم روغن نشان‌دهنده کیفیت بالای آن از نظر داشتن آنتی‌اکسیدان‌ها است.
وی یادآور شد: در منزل تنها می‌توان از طریق حسی ارزیابی کرد سایر روش‌ها تنها در آزمایشگاه‌ها انجام می‌گیرد. از سوی دیگر تنها می‌توان روغن کنجد و روغن زیتون را از طریق حسی مورد آزمایش قرارداد. سایر روغن‌ها به دلیل اینکه در کارخانه‌ها روغن کشی بو و طعم آن گرفته می‌شود فاقد بو و طعم بوده؛ لذا از طریق بویایی و چشایی نمی‌توان کیفیت آنها را مورد ارزیابی قرار داد.
مسئول بخش روغن‌ها، چربی‌ها و دانه‌های روغنی آزمایشگاه مرجع سازمان غذا و دارو در مورد قابل اعتماد بودن روغن‌های زیتون در فروشگاه‌ها گفت: روغن‌های فله‌ای که در شهرستان‌های محل تولید وجود دارد را تنها می‌توان از طریق حسی مورد ارزیابی قرارداد یا اینکه می‌توان آن را به آزمایشگاه‌ها سپرد تا مورد ارزیابی قرار بگیرند. در فروشگاه‌ها نیز که روغن‌هایی که وجود دارند با برچسب‌های مختلف کیفیت آن مشخص شده است.
وی همچنین در مورد رنگ روغن زیتون نیز اظهار کرد: روغن‌های زیتون مانند دیگر روغن‌ها زردرنگ بوده و اگر تا حد کمی هم رنگ آن به سمت سبز متمایل شود فاقد اشکال بوده و کیفیت خوبی دارد چرا که از میوه‌های کال یا نرسیده در آن استفاده می‌شود.
غفاری تأکید کرد: نباید از رنگ به‌عنوان معیار تشخیص روغن زیتون استفاده کرد چرا که ممکن برخی از افراد با استفاده از رنگ سبز یا اسانس در آن تقلب کرده باشند.
وی همچنین در رابطه میزان ماندگاری روغن زیتون نیز گفت: طول عمر روغن‌های گیاهی مایع بسیار کمتر از روغن‌های جامد و حیوانی است. در میان روغن‌های گیاهی مایع، روغن زیتون به دلیل داشتن اسیدها اولئیک از طول عمری بیشتری برخوردار و اگر نحوه نگهداری و جای آن مناسب باشد تا یک سال هم می‌توان از آن استفاده کرد.

کافه سلامت

خوراکی‌های موثر در تقویت حافظه

تحقیقات نشان می‌دهد که توانایی به‌حداکثر رساندن عملکرد حافظه ممکن است با آنچه می‌خورید مرتبط باشد.
به گزارش مشرق، رژیم‌های غذایی سرشار از میوه‌ها، سبزیجات، غلات کامل و حبوبات، ماهی، چربی‌های سالم و گیاهان یا دانه‌ها عملکرد حافظه مغز را تقویت می‌کند.
در اینجا بیشتر در مورد این غذاهای مفید برای مغز آورده شده است:

■ میوه‌ها

توت‌ها سرشار از آنتی‌اکسیدان هستند که می‌توانند از مغز در برابر آسیب اکسیداتیو محافظت کنند و از پیری زودرس و زوال عقل که حافظه را تضعیف می‌کند، جلوگیری نمایند. دراین‌میان، زغال‌اخته منبع غنی آنتوسیانین و سایر فلاونوئیدها است که می‌تواند عملکرد مغز را بهبود بخشد.
انگور سرشار از رسوراترول، یک ترکیب بهبوددهنده حافظه است. انگور کنکورد سرشار از پلی‌فنول است که پتانسیل تقویت عملکرد مغز را دارد. هندوانه دارای غلظت بالایی از لیکوپن، یکی دیگر از آنتی‌اکسیدان‌ها است. هندوانه همچنین منبع خوبی از آب است که برای سلامت مغز مفید است.
آووکادو میوه‌ای سرشار از چربی تک‌غیراشباع است که مصرف متعادل آن، عملکرد حافظه را با کمک به بهبود سطح کلسترول خون بهبود می‌بخشد.

■ سبزیجات

چغندر سرشار از نیترات است، یک ترکیب طبیعی که می‌تواند رگ‌های خونی را گشاد کند و اجازه دهد اکسیژن بیشتری به مغز برسد.
سبزی‌های تیره و برگ‌دار به‌خاطر آنتی‌اکسیدان‌هایی مانند ویتامین C شناخته می‌شوند و ثابت شده که ازدست‌دادن حافظه مرتبط با افزایش سن را کاهش می‌دهند. این سبزی‌ها همچنین سرشار از فولات هستند که می‌تواند حافظه را با کاهش التهاب و بهبود گردش خون در مغز بهبود بخشد.

■ غلات کامل و حبوبات

گندم پرک، کوسکوس سبوس‌دار، نخود، جو دوسر، سیب‌زمینی شیرین و لوبیا سیاه نمونه‌هایی از کربوهیدرات‌های پیچیده هستند. این کربوهیدرات‌ها سرشار از ویتامین B هستند که بهبوددهنده حافظه است.

■ غذای دریایی

ماهی‌های چرب سرشار از اسیدهای چرب امگا ۳ برای سلامت قلب هستند. نشان داده شده که خوردن ماهی برای یک تا دو بار در هفته حافظه را نیز بهبود می‌بخشد. رژیم‌های غذایی سرشار از میوه‌ها، سبزیجات، غلات کامل و حبوبات، ماهی، چربی‌های سالم و گیاهان یا دانه‌ها عملکرد حافظه مغز را تقویت می‌کند. رژیم‌های غذایی سرشار از میوه‌ها، سبزیجات، غلات کامل و حبوبات، ماهی، چربی‌های سالم و گیاهان یا دانه‌ها عملکرد حافظه مغز را تقویت می‌کند. رژیم‌های غذایی سرشار از میوه‌ها، سبزیجات، غلات کامل و حبوبات، ماهی، چربی‌های سالم و گیاهان یا دانه‌ها عملکرد حافظه مغز را تقویت می‌کند.

■ گیاهان یا دانه‌ها

دانه‌های کاکائو منبع غنی فلاونوئیدها هستند که به‌ویژه در جلوگیری از آسیب‌های ناشی از افزایش کلسترول LDL، محافظت از پوشش شریان‌ها و جلوگیری از لخته‌شدن خون بسیار مهمند. کاکائو همچنین حاوی آرژنین است، ترکیبی که گشادشدن عروق خونی را افزایش می‌دهد. رزماری باعث افزایش جریان خون به مغز، بهبود تمرکز و حافظه می‌شود. عطر نعناع نیز باعث تقویت حافظه می‌شود. دانه‌های کنجد منبع غنی اسید آمینه تیروزین هستند که برای تولید دوپامین، یک انتقال‌دهنده عصبی مسئول هوشیاری مغز و تیز نگه‌داشتن حافظه لازم است.

بیماری شایع در میان کودکان

یک فوق تخصص گوارش کودکان با اشاره به اینکه از هر چهار مراجعه کننده به پزشک فوق تخصص گوارش کودکان یک نفر مبتلا به بیماری یبوست مزمن است، گفت: این کودکان باید به صورت دوره‌ای معاینه شوند.به گزارش مشرق، امیرحسین حسینی، با اشاره به اینکه یبوست از بیماری‌های بسیار شایع در تمام سنین به‌ویژه در کودکان است، اظهار کرد: این بیماری آنچنان زندگی کودکان و خانواده آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد که نیاز به مراجعات مکرر و درمان‌های طولانی مدت دارد.
وی افزود: از هر چهار مراجعه کننده به پزشک فوق تخصص گوارش کودکان یک نفر مبتلا به بیماری یبوست مزمن است.عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، با بیان اینکه خانواده‌ها باید با علامت‌ها ونشانه‌های این بیماری و نکات مهم در درمان آشنا شوند، تاکید کرد: بیشتر کودکانی که مبتلا به یبوست مزمن هستند دچار بیماری زمینه‌ای نبوده و یبوست در آنها به عنوان مشکلی ثانویه مثل اختلالات تغذیه‌ای، ترس از دفع یا تغییرات محیطی تحمیل شده است.به گفته حسینی، اصلی‌ترین نشانه‌های یبوست دفع سخت یا دفع مدفوع قطور یا فواصل طولانی بین دفع در کودک است.وی در ادامه دردهای مزمن شکمی، بی‌اشتهایی ایجاد توده‌های شکمی و حتی بی‌اختیاری دفع مدفوع را از دیگر نشانه‌های ثانویه به یبوست دانست و افزود: متأسفانه گاهی بعضی از اعضای خانواده دچار یبوست می‌شوند و با تصور به اینکه این الگوی دفع در افراد دیگر خانواده هم وجود دارد آن را طبیعی تلقی کرده و به دنبال بررسی و درمان نیستند.
عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی گفت: درباره درمان کودکان با یبوست مزمن باید به چند نکته اشاره کرد که اولین موضوع طول مدت درمان است به این معنی که حداقل برای درمان یبوست سه ماه و گاهی درمان‌های طولانی‌تر لازم است.این متخصص گوارش کودکان با اشاره اثر مصرف داروهای ملین در تنبلی روده، اضافه کرد: رژیم غذایی و آموزش دفع نقش مؤثری در موفقیت درمان دارد.وی خاطرنشان کرد: کودکان مبتلا به یبوست باید به صورت دوره‌ای توسط پزشک متخصص بررسی شده و در صورت شکست درمان بررسی‌های لازم تکمیلی انجام شود.فوق تخصص گوارش کودکان دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی با اشاره به اینکه از هر چهار مراجعه کننده به پزشک فوق تخصص گوارش کودکان یک نفر مبتلا به بیماری یبوست مزمن است، گفت: کودکان مبتلا به یبوست باید به صورت دوره‌ای توسط پزشک متخصص بررسی شوند.

یادداشت

ضرورت شفاف سازی در اقتصاد ایران

هادی خواجوی
استاد دانشگاه اقتصاد

در دهه‌های گذشته یکی از مسائلی که در سیاست‌های پولی و مالی کشور دیده شده است عدم تثبیت نرخ ارز است. تصمیم گیری لحظه‌ای و کوتاه مدت فعال اقتصادی کشور را به شدت اذیت کرده است. سرمایه گذار اقتصادی کشور چیزی می‌تواند به آن قوت قلب بدهد، ثبات اســت این ثبات می‌تواند اقتصاد را پیش بینی پذیر کرده و فعال اقتصادی یک برنامه اقتصادی ۳ تا ۴ ساله برای کسب و کار خود بچیند. کشوری که هر لحظه نرخ ارز و سیاست‌های واردات و اقتصاد، فاینانس و آل ســی تغییر کند فعال اقتصادی آن چیزی جز ســردرگمی و اذیت بهره‌ای نمی‌برد. سیاست تثبیت ارز، سیاست خوبی است به شرطی که سیاست گذار نیم نگاهی نیز بازار آزاد داشته باشد. سیاست تثبیت باید یک سیاست واقعی و مبتنی بر بازار آزاد باشــد و سیاســتی مصنوعی و در درهای بسته دولت نباشد، نباید سعی کرد با فشردن قیمت در محدوده‌هایی که می‌دانیم قیمت واقعی ارز نیست آن را ثابت نگه داریم. ارز باید به سمت آزادسازی با نوسان‌های کم رفته تا بتواند در یک محدوده تثبیت شود، قیمت ارز باید واقعی باشد تا رانت‌ها برداشته شود، قیمت ارز باید یک میزان واحد باشد و یارانه‌ای در کار نباشد، البته برخی از موارد نیاز است سیاست گذار، سیاست تثبیت مصنوعی را در پیش بگیرد تا بتواند به تثبیت ارز واقعی برسد، البته این تثبیت مصنوعی نباید به صورت طولانی مدت ادامه داشــته باشــد و ســعی بر این باشد که قیمت ارز به قیمت ارزش جایگزینی آن رســیده تا بازار حس نکند قیمت ارز رشــد خواهد داشــت. در استراتژی بلند مدت تثبیت باید متناســب با بازار آزاد رخ دهد، قیمت ارز زمانی می‌تواند واقعاً تثبیت شود که هیچ گونه یارانه و ارزهایی مانند ترجیحی، نیمایی و غیره نباشد و بــازار ارز بــا یک نرخ با تثبیت نرخ بتواند نیاز فعالان اقتصادی، واردکنندگان و صادرکنندگان کشور را تأمین کند. سیاست تثبیت وقتی کنار سیاست آزادسازی اجرا شــود، هم به آزادســازی خواهیم رسید و هم فعالان اقتصادی با یک دست باز به فعالیت خواهند پرداخت و این نوع فعالیت ثمره زیادی برای اقتصاد کشور خواهد داشت، زیرا باعث جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی می‌شود. به هر حال در حافظه جمعی ایرانیان از پنج دهه پیش این باور شــکل گرفته که دلار یک زمان رکودی و یک زمان صعودی دارد، ایرانیان به این باور رسیده‌اند که سیاست گذار اقتصادی همواره با دخالت قیمت ارز را کنترل کرده و وقتی که تلاطم‌های جهانی رخ می‌دهد کار از دست سیاست گذار خارج می‌شود این واقعیت چندین بار در دولت‌های مختلف قبل از انقلاب و بعد از انقلاب تکرار شده است. راهکار شکستن این ذهنیت مردم این است که قیمت‌ها به سمت آزادسازی برود، تثبیت ارز تنها با آزادســازی رخ می‌دهد. امیدواریم که این بار دیگر شــاهد پرش‌های قیمت ارز نباشــیم، باید فعالان بازار پولی مالی، اعم از بانک‌ها، ســازمان بورس، فعالان بازار سرمایه و فعالان اقتصادی و بازرگانان را در رأس تصمیم گیری‌ها قرار دهیم و با مشورت گرفتن از آنان قیمت‌ها را به سمت بازار حرکت دهیم تا هیچ گاه شــاهد پرش‌های عجیب و غریب در ارز نباشــیم. اقتصاد ایران باید به ســمت شــفاف سازی ۱۰۰ درصدی برود و دیگر شاهد رانت‌های اطلاعاتی در صنعت بانکداری و بازار سرمایه نباشیم. تا زمانی که در صنایع مختلف رانت‌های اطلاعاتی وجود دارد اقتصاد شــفاف نخواهد شــد، اما با ایجاد شفافیت می‌توان فعال اقتصادی را امیدوار کرد، آزادسازی واقعی در گرو شفافیت در اقتصاد است.

مکث

بازگشت رونق به بازار سکه و طلا؟

مهدی جهانشاهلوراد
روزنامه نگار

وضعیت روزهای اخیر بازار سکه و طلا قدری فعالان بازار و متقاضیان خرید طلا را امیدوار کرده است تقریباً در هفته‌های اخیر قیمت طلا با نوسان‌های جزئی روزانه که متأثر از انس جهانی و نرخ ارز بود حرکت کرده است.

ابراهیــم محمدولــی فعال بازار طلا و عضو ســابق اتحادیه طلا و جواهر تهران در گفــت و گــو بــا اقتصاد آنلاین این روند را مثبت ارزیابی می‌کند: با روندی که بازار در یکی دو هفته اخیر به خودش دیده است شاید بازار کنونی ۶۰ درصد به ثبات رسیده و توانسته قیمت‌ها را حفظ کند در این مدت نوسانات بازار اندک و معمولی بوده و روند تقریباً روبه آرامش است. با نگاهی کلی به بازار طلا و سکه این گفته‌های محمدولی درست به نظر می‌رسد سکه در هفته‌های اخیر در کانال ۲۸ میلیونی جا خوش کرده است و طلا نیز در روی خط ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان حرکت می‌کند به اعتقاد این عضو سابق اتحادیه طلا و جواهر تهران شاید این ثبات می‌تواند باعث می‌شود هم فعالان صنعت طلا و هم مردم به راحتی برای خرید یا فروش تصمیم بگیرند. پیش‌بینی که برای بازار طلا حداقل برای هفته آینده یا شاید کمی آن طرف‌تر وجود دارد، ثبات است که به اعتقاد محمدولی نیز این اتفاق اگر رخداد غیرمترقبه‌ای به وجود نیاید خواهد افتاد، وی می‌گوید: انس جهانی بسیار حساس است؛ هر گونه حرفی یا رفتاری می‌تواند در بحث قیمت انس اثر گذار باشد و در بازارهای داخلی هم این امر می‌تواند در تغییر قیمت طلا و سکه مؤثر باشد. وی اضافه می‌کند: همچنین اگر بازار ارز دچار نوسان نشود این روند می‌تواند مثبت باشد و شاید در آینده، در ماه‌های آخر سال بازار روند و ثبات بهتری داشته باشد و داد و ستد نیز بیشتر شود. تغییر قیمت طلا و سکه در زمان‌های مختلف باعث شده تا متقاضیان این بخش در خرید و سرمایه گذاری تردید کنند به اعتقاد محمدولی احتیاط مردم در بحث کاهش تقاضا اثر گذار است، وی اضافه می‌کند: در یک سال اخیر نوسانات طلا بسیار شدید و لحظه‌ای بوده است و گاهی نوسان ۲۰ تا ۳۰ درصدی افزایشی یا کاهشی داشته است، مردم طلا را برای سرمایه گذاری و پشتوانه اقتصادی انتخاب می‌کنند به همین دلیل شاید در این مواقع برای ورود به بازار احتیاط کنند شاید امروز مانند دو سال گذشته نیست و مردم سعی می‌کنند وقتی آرامش در بازارها پیش آمد وارد شوند.

■ حقوق کارمندان در ســال ۱۴۰۳ بیشــتر از ۱۸ درصد افزایش می‌یابد؟

جبار کوچکی‌نژاد عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی با انتقاد از افزایش اعلام شده برای کارکنان دولت و بازنشستگان، گفت: عدد پیشنهادی افزایش حقوق در لایحه بودجه بســیار پایین اســت و ما ضمن انتقاد به این مساله؛ معتقدیم که این افزایش حقوق حتماً نیاز به اصلاح دارد. وی تصریح کرد: ما در کمیســیون تلفیق حتماً این درصد پیشنهادی برای افزایش حقوق را اصلاح خواهیم کرد. عضو کمیسیون تلفیق بودجه ادامه داد: فکر می‌کنم حداقل افزایش باید ۲۰ درصد باشد نه سقف آن ضمن اینکه با توجه به آنکه در سال نخست برنامه هستیم و باید همترازی برای بازنشستگان انجام شود، در سال اول همترازی را بالاتر ببریم تا این ۲۰ را در آنجا پوشش دهیم. وی ادامه داد: امسال هم ما تداوم آن شرایط را مشاهده کردیم لذا این افزایش ۱۸ درصدی در قیاس با تورم موجود در کشور و کاهش قدرت خرید که رخ داده رقم اندکی است، بنده با این عدد مخالفم و به نظر می‌رسد دوستان زیادی هم مخالف باشند، در نتیجه معتقدم مجلس قطعاً این عدد را افزایش خواهد داد.

اقدام عجیب دولت برای افزایش حقوق‌ها!

تسنیم نوشت: در لایحه بودجه ۱۴۰۳ دو نکته در حوزه افزایش حقوق و مالیات بر حقوق لحاظ شده است که بررسی همزمان این حوزه حاکی از مدل تبعیض آمیز افزایش دریافتی حداقل بگیران در سال آتی است. بر این اساس در حالی که سقف معافیت مالیاتی ماهانه ۱۰ میلیون تومان مانند رقم سال گذشته تعیین شده و افزایش نیافته عملاً افزایش ۱۸ درصدی حقوق کارمندان با احتساب میزان مالیات حقوق در سال آتی از واقعیت فاصله دارد.

به عبارت ســاده‌تر فرض کنید حقوق یک کارمند در ســال ۱۴۰۲ (با حتساب ســاعات اضافه کار متعارف) حدود ۹ میلیون تومان بوده و از آنجا که ســقف معافیت مالیاتی در سال گذشته ۱۰ میلیون تومان بوده این میزان دریافتی از مالیات معاف بوده است. دولت برای سال ۱۴۰۳ افزایش ۱۸ درصدی حقوق کارمندان را در لایحه بودجه ارائه کرده است، بر این اساس حقوق این کارمند به محدوده ۱۱ میلیون تومان وارد می‌شود، اما با توجه به اینکه دریافتی بالاتر از ۱۰ میلیون تومان مشمول مالیاتی ۱۰ درصدی است، عملاً دریافتی نهایی این کارمند کمتر از ۱۸ درصد یعنی حدود ۱۵ تا ۱۶ درصد افزایش می‌یابد. در این خصوص دو نکته حائز اهمیت می‌باشــد، در ســالهای اخیر میزان افزایش حقوق کارمندان دولت و بخش خصوصی اختلاف بسیار ناچیزی داشته است، از ســوی دیگر میزان معافیت مالیاتی حقوق برای تمام حقوق بگیران دولتی و بخش خصوصی یکســان اســت، بر این مبنا در سال ۱۴۰۳ حداقل بگیران در بخش خصوصی نیز با چالش جدی مواجه خواهند شد. لازم به ذکر است، حداقل حقوق کارگران بخش خصوصی در سال ۱۴۰۲ بدون احتساب اضافه کار در محدوده ۸ میلیون تومان بوده که با احتساب حداقل ساعات اضافه کاری دریافتی نهایی حداقل بگیران در بخش خصوصی به محدوده ۹ میلیون تومان وارد می‌شود. از طرف دیگر طبق بررسیهای اماری در پایان سال جاری نیز نرخ تــورم در محــدوده ۴۰ درصد خواهد بود که حتی افزایش واقعی ۲۰ درصدی دریافتی حقوق بگیران نیز کفاف هزینه‌های جاری را نخواهد داد، حالا با توجه به نکات مطرح شده افزایش حقوق کمتر از این مقدار نیز چالشهای جدی برای حقوق بگیران بخش خصوصی و دولتی ایجاد خواهد کرد.

شوک سنگین بودجه ۱۴۰۳ به کارمندان و بازنشستگان

حقــوق زیــر خــط تــورم

مریم فکری
روزنامه نگار

گروه اقتصادی: براســاس لایحه بودجه ســال آینده، میزان افزایش حقوق کارمندان ۱۸ درصد و بازنشســتگان ۲۰ درصد تعیین شده است. این عدد البته ۲ درصد پایین‌تر از رقم بخشنامه بودجه است. ابتدای مهرماه امسال سازمان برنامه و بودجه با انتشــار بخشــنامه بودجه ۱۴۰۳، از عدد ۲۰ درصــد برای افزایش حقوق کارکنان دولت رونمایی کرده بود.

در بخشــنامه بودجه ۱۴۰۳ اعلام شده بود: دستگاه‌های اجرایی از جمله دستگاه‌های دارای قوانین خاص، افزایش ضریب ریالی حقوق را علی‌الحســاب به طور متوسط ۲۰ درصد نسبت به آخرین حکم کارگزینی سال ۱۴۰۲ لحاظ کنند. رقم قطعی ضریب به تصویب هیات وزیران خواهد رســید. افزایش حقوق و دســتمزد مشمولان قانون کار علی‌الحساب به طور متوسط ۲۰ درصد نسبت به آخرین حکم کارگزینی تعیین می‌شود.

اما حال دو ماه پس از مشاهده این اعداد، رقم‌های دیگری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ مشاهده می‌شود. در لایحه بودجه ســال آینده که بخشــی از متن آن دیروز منتشــر شد، میزان افزایش حقوق این گونه اعلام شد: ۱۸ درصد.

> در بخشنامه بودجه ۱۴۰۳ اعلام شده بود: دستگاه‌های اجرایی از جمله دستگاه‌های دارای قوانین خاص، افزایش ضریب ریالی حقوق را علی‌الحساب به طور متوسط ۲۰ درصد نسبت به آخرین حکم کارگزینی سال ۱۴۰۲ لحاظ کنند. رقم قطعی ضریب به تصویب هیات وزیران خواهد رسید

بر همین اساس، دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ پیش بینی کرده اســت نرخ رشد ضریب حقوق کارکنان دولت ۱۸ درصد و نرخ رشد ضریب حقوق بازنشستگان نیز ۲۰ درصد باشد.

■ خاندوزی: می‌خواهیم تورم را مهار کنیم

پیش از این نیز وزیر اقتصاد در روز سه‌شــنبه هفته جاری و یک روز قبل از انتشــار متن لایحه بودجه، از بخشــی از اعداد و ارقام بودجه ســال آینده رونمایی کرده بود. ســید احسان خاندوزی در یک نشست خبری اعلام کرده بود: در راستای انضباط‌بخشی به بودجه سال آتی، مجموعاً با هدف رشد اقتصادی و مهار تورم که دستور کار امسال دولت است، لایحه تنظیم شده و مجموع رشد عمومی دولت در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال جاری ۱۸ درصد افزایش دارد. وی عنــوان کرده بود: دولت تــلاش دارد در مواردی که کمترین میزان نیاز به مصارف وجود دارد، افزایش را داشته باشد و برخی از ارقامی که در بودجه سال جاری قدری بالاتر از عملکرد مصوب شده بود، در سال ۱۴۰۳ متوقف شده و بودجه واقعی را در جهت انضباط‌بخشی و با هدف کمک به توازن‌ها و ترازهای مالی دولت و رشد بخش غیردولتی و مهار تورم ارائه دهد.

خانــدوزی خبر داده بــود: در مقابل این درآمدها، تلاش شــده هزینه‌های جاری و عمرانی نیز مدیریت شــود که کمترین ناترازی شــکل گیرد و بتوان با حدود ۱۸ درصد افزایش ضریب حقوق کارکنان و ۲۰ درصد افزایش ضریب حقوق بازنشستگان، کسری‌ها و تورم‌های محتمل برای سال آینده را کاهش دهیم تا مسیر مهار تورم ادامه یابد.

■ حقوق از تورم عقب ماند

امــا نکتــه‌ای که در میان این اعداد و ارقام بودجه‌ای قابل توجه است، شکاف عمیق میان نرخ تورم و میزان افزایش حقوق پیش‌بینی شده است. آن طور که در آخرین نرخ تورم اعلامی مرکز آمار دیده می‌شود، نرخ تورم در عددی بالای ۴۵ درصد قرار دارد. براساس گزارش مرکز آمار ایران، در مهرماه ۱۴۰۲ نرخ تورم سالانه برای خانوارهای کشور به ۴۵.۵ درصد رسیده است.

مشــاهده این ارقام نشان می‌دهد که حقوق کارمندان در سال آینده ۲۷.۵ درصد و حقوق بازنشستگان ۲۵.۵ درصد از تورم عقب مانده است.

این در شــرایطی اســت که چهار ســال است که اقتصاد ایران تورم بالای ۴۰ درصد را تجربه می‌کند و پیش‌بینی نهادهای بین‌المللی نشان از این دارد که تا پایان امسال و برای دو سال آینده این روند ادامه داشته باشد.

به این ترتیب، با احتســاب عملی شدن پیشنهاد دولت در لایحه بودجه و تصویب آن در مجلس، می‌توان این نکته را دریافت که میزان رشــد حقوق کارمندان در سال آینده کمتر از نصف تورم خواهد بود.

بر همین اســاس، برخــی کارشناســان و تحلیلگران اقتصادی اعتقاد دارند؛ واقع گرایی در پیشــنهادات دولت در بودجه وجود ندارد و همواره یک رقمی را که متناسب با شاخصه‌های اقتصادی کشور نیست، در بودجه می‌آورد و بــه همیــن دلیل به طور معمول در میانه ســال، انتقاد گروه‌های حقوق‌بگیر را در کشور شاهد هستیم، زیرا تأمین معیشت آن‌ها با شاخصه‌های اقتصادی جور در نمی‌آید. به اعتقاد آن‌ها، مشکلات و شرایط اقتصادی سختی که در جامعــه وجود دارد، همــه حقوق‌بگیران و آحاد مردم را تحت‌تاثیــر قــرار داده و این حق گروه‌های کارگری، کارمندی و بازنشستگان است که حقوق‌هایشان متناسب با شرایط اقتصادی افزایش یابد.

گزارش

هر کره‌ای معادل ۲۴ ایرانی کار می‌کند

سطح زندگی در ایران پایین‌تر از قطر و امارات

گروه اقتصادی: محمدحســن قدیری ابیانه کارشــناس امور استراتژیک در نشست خبری در کرمانشاه، با اشاره به مشکلات اقتصادی امروز کشور، گفت: کسی مشکلات را منکر نمی‌شود، اما این میان حقایقی هست که باید به آن توجه شود و قطعاً با درک این حقایق بهتر می‌توان شرایط امروز و علت آن را درک کرد.

وی افزود: سال‌هاســت صحبت‌هایی در میان مردم رد و بدل می‌شــود که از طریق فضای مجازی و رســانه‌های غربی مدام در جامعه پمپاژ می‌شــود، اما یکبار رســانه‌های داخل کشــور نیامدند حقایق را تبیین کنند و دنبال صحت و سقم این حرف‌ها بروند.

قدیری ابیانه گفت: از جمله این صحبت‌ها این است که ما این همه نفت داریم چرا اوضاع کشور این است و اگر سهم هر ایرانی را از فروش نفت بدهند و اختلاس نشــود کلی پول گیر مردم ایران می‌آید. ســؤال من این است مگر ما چقدر نفت می‌فروشیم و چقدر از این محل درآمد داریم.

وی افزود: اگر فرض کنیم که تحریمی وجود ندارد و ما می‌توانیم مانند شرایط غیرتحریم ۲.۳ میلیون بشــکه نفتمان را کامل بفروشــیم و پول آن را هم کامل بگیریم که تا حدودی در حال حاضر به این میزان فروش هم نزدیک شده‌ایم، ســرجمع می‌شــود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان و اگر این پول را بین مردم تقســیم کنیم، سهم هر ایرانی ۱.۱ میلیون تومان می‌شود.

وی ادامه داد: آیا مردم راضی می‌شوند این پول را بگیرند و هیچ چیز دیگر نخواهند، یعنی هم حقوق نگیرند و هم تمام مایحتاج و زیرساخت و راه و مدرسه و آب و گاز و بیمارستان و ... را هم خودشان تأمین کنند.

وی افزود: این تصور در خصوص معادن هم وجود دارد، بطور مثال ذخیره معدن «زر شوران» آذربایجان غربی بعنوان غنی‌ترین و بزرگترین معدن طلای ایران ۴۲ میلیون تن اســت و مردم اینطور حســاب می‌کنند که سهم هر ایرانی از این معدن می‌شود نیم تن طلا، درحالیکه ذخیره این معدن، طلای خالص که نیست و ســنگ طلا اســت و از هر تُن ســنگ طلا، در بهترین حالت تنها پنج گرم طلا اســتخراج می‌شــود، که در این صورت مجموعاً ۲۱۰ تن طلا از این معدن قابل استخراج است که سهم هر ایرانی می‌شود ۲.۵ گرم. علاوه بر این سالانه فقط امکان استخراج دو تن طلا را از این معدن داریم که با این حساب ۱۰۰ سال طول می‌کشد تمام ذخیره طلای معدن (۲۱۰ تن طلای خالص) استخراج شود، یعنی ســهم هر ایرانی از این معدن که همان ۲.۵ گرم اســت طی ۱۰۰ ســال به دست می‌آید. قدیری ابیانه گفت: متاســفانه تصور مردم ما از درآمدهای نفتی و ســایر منابع انرژی و معدن و ... هزاران برابر واقعیات موجود است. وی افزود: صحبت دیگری که خیلی هم رواج دارد مقایســه زندگی ایرانی‌ها با کشــورهای حاشیه خلیج فارس مانند امارات و قطر است و برخی عنوان می‌کنند که ۵۰ سال پیش این کشــورها بیابان بوده و الان در چه وضعی هســتند و مردمشان ماشین‌های آنچنانی سوار می‌شوند که در پاسخ هر کس باید این سؤال را از خود بپرسد که این کشورها چقدر جمعیت دارند؟

وی افزود: جمعیت بومی کشوری مانند قطر ۴۰۰ هزار نفر و جمعیت بومی امارات ۱.۴ میلیون نفر است و این درحالیست که ایران ۸۵ میلیون نفر جمعیت دارد، این یعنی اینکه درآمد یک ســال صادرات نفت به ازای هر قطری برابر درآمد ۱۵۰ ســال صادرات نفت به ازای هر ایرانی اســت و هر سال درآمد آنها معادل بیش از یک قرن برای ایران اســت و قطعاً نمی‌شــود این دو را مقایســه کرد. وی افزود: اگر تحریم را در نظر نگیریم، باز هم درآمد یک سال صادرات نفت به ازای هر قطری به اندازه درآمد ۶۰ سال صادرات نفت به ازای هر ایرانی است. وی افزود: برخی هم کره جنوبی را مثال می‌زنند که جمعیت مشابهی داریم و ذخایر آنچنانی ندارند و با هم خودروســازی و ... را شــروع کردیم، اما آنها کجا هســتند و ما کجا هستیم و در پاسخ سؤال من این است یک کره‌ای چقدر کار می‌کند و یک ایرانی چقدر؟ قدیری ابیانه گفت: ساعت مفید کار در کره جنوبی ۹.۵ ساعت و در ایران ۲۲ دقیقه است و این یعنی یک کره‌ای معادل ۲۴ ایرانی کار می‌کند. علاوه بر این کار سخت، بسیار کم توقع هم هستند و بسیاری در آپارتمان‌های ۱۵ متری و ۱۷ متری سکونت دارند. وی افزود: همه می‌خواهیم ایرانیان بالاترین رفاه را داشته باشند اما باید توقعمان مطابق داشته‌ها و شرایطمان باشد و نباید خودمان را با کشــورهایی که GDP آن‌ها در رده یک تا ۱۰ جهان اســت مقایســه کنیم، چرا که GDP ما رتبه ۹۶ دنیا است و باید با کشورهای در همین سطح، زندگی خود را مقایســه کنیم. برای پیشــرفت و رسیدن به این کشورهای ثروتمند باید فرهنگ کار و تلاش را در کشور ارتقا دهیم.

وی افزود: برخی افراد تا بحث کار و تلاش و ... می‌شــود، بحث آقازاده‌ها را به میان می‌کشند، قطعاً ما هم از این موضوع ناراحت هستیم و باید برخورد شود، اما حقیقت این اســت این سوءاســتفاده‌ها آنطور که رســانه‌های غربی و فضای مجازی اغراق آمیز روی آن مانور می‌دهند، نیست.

■ ژاپنی‌ها با خرید جنس بی کیفیت داخلی خودشان ژاپن شدند

قدیری ابیانه به گلایه مردم از میزان تورم هم اشاره کرد و گفت: اولاً تورم دست دولت‌ها نیســت! وگرنه هر دولتی ســریعاً بخشنامه می‌کرد که تورم صفر شود. تورم علل و عوامل مختلفی دارد که یکی از عوامل اصلی آن «ناترازی ارزی» اســت، یعنی هزینه‌های ارزی با درآمدهای ارزی نمی‌خواند و یکی از علل آن همین خرید کالای‌های خارجی و عدم خرید کالای ایرانی اســت. وی افزود: وقتــی مقــام معظم رهبری روی خریــد کالای ایرانی تاکید دارند حتماً متوجه ضرورت آن هستند و افرادی که کالای خارجی و وارداتی را ترجیح می‌دهند در شکل گیری این ناطرازی ارزی و افزایش تورم دخیل‌اند، چون برای این کالاها ارز هزینه شده است. قدیری ابیانه گفت: در گذشته‌های دور وقتی می‌خواستند اسم کالای بنجل را ببرند می‌گفتند کالای ژاپنی، اما الان که از کیفیت بالای یک کالا می‌خواهند حرف می‌زنند می‌گویند کالای اصل ژاپن. اما چه شد که ژاپن به این میزان از کیفیت در تولیدات داخل رسید و اقتصاد آن رشد کرد؟ تمام اینها به خاطر حمایت مردم این کشور است که حاضر شدند کالای بی کیفیت و گران و بنجل خود را بخرند، اما کالای با کیفیت و ارزان خارجی نخرند و از تولید کشورشان آنقدر حمایت کردند که کیفیت کالاها ارتقا پیدا کرد، اما در ایران کمتر کسی حاضر است این از خودگذشتگی را داشته و کالای با کیفیت پایین ایرانی را به کالای با کیفیت خارجی ترجیح دهد و همین می‌شود که وضعیت اقتصاد ما همین است و توقع داریم شرایطمان مانند ژاپن باشد. این استراتژیست گفت: با شرایط فعلی و میزان درآمد و ... باید وضعیت زندگی خودمان را به کشورهایی مانند هند و بنگلادش و پاکستان مقایسه کنیم. اگر از کالای ایرانی حمایت کردیم و ساعات کار و تلاشمان را افزایش دادیم آن وقت باید سطح زندگی خودمان را با ژاپن و آلمان مقایسه کنیم. قدیری ابیانه گفت: برخی ایران را با آلمان مقایسه می‌کنند و این در حالیســت که مردم آلمان بســیار بیشتر از ایرانیان کار و تلاش می‌کنند. بعد از جنگ جهانی دوم آلمان بسیار فقیر بود وفقط زنان آلمانی روزانه ۱۲ ســاعت کار کرده که فقط ۱۰۰ گرم نخود به عنوان درآمد بگیرند و با این سختی کار پیشرفت کردند والان هم که پیشرفت کرده‌اند باز با همان سختی کار می‌کنند و این مقایسه‌ها زمانی درست است که پا به پای آنها کار کنیم.

وی افزود: این میان برخی می‌گویند من ۱۵ ساعت در روز کار می‌کنم آن هم سه شغله، این حرف‌ها موردی است و همواره باید میانگین را در نظر گرفت که میانگین ســاعت مفید کار در ایران به شــدت پایین اســت و اگر صنایع و بخش خصوصی و کشاورزی را هم در نظر بگیریم به روزانه دو ساعت هم نمی‌رسد.

■ صندوق‌های بازنشستگی ورشکست شده‌اند

وی به افزایش ســن بازنشســتگی در بسیاری کشورهای جهان هم اشاره کرد و افزود: در بســیاری کشــورهای جهان به ازای هر شــش تا هفت کارمند، یک بازنشســته داریم، اما در ایران تعداد بازنشســته‌ها از کارکنان بیشــتر است. وی افزود: ما در کشور حدود چهار میلیون کارمند داریم و ما به ازای آن ۴.۵ میلیون بازنشسته داریم که بسیار آمار بالایی است. قدیری ابیانه گفت: علاوه بر این امید به زندگی هم در کشور نسبت به قبل از انقلاب بیش از ۲۰ سال افزایش یافته است. قبل از انقلاب امید به زندگی ۵۲ سال بود و فرد به طور میانگین بعد از ۳۰ سال کار، تنها دو سال حقوق دریافت می‌کرد، اما در حال حاضر امید به زندگی به ۷۶ سال رسیده و فرد بعد از بازنشستگی ۲۶ سال حقوق می‌گیرد و همین امر موجب شــده صندوق‌ها ورشکســته شوند. وی افزود: در همه کشورهای جهان ســن بازنشســتگی را به میزان چشمگیری افزایش داده‌اند، طوری که در آلمان و ایتالیا به ۶۷ ســال و در آمریکا به ۶۷.۸ ســال رســیده و آمریکا در نظر دارد سن بازنشستگی را تا ۷۰ سالگی افزایش دهد. وی افزود: در حال حاضر اگر دولت به صندوق‌ها کمک نکند، آن‌ها از عهده پرداخت حقوق بازنشستگان برنمی‌آیند و همین‌ها فشار بر دولت‌ها را افزایش داده است.

www.tadbiretazenews.com

وزیر ارتباطات: مهاجرت متخصصان آی‌تی بیشتر از دیگر صنایع است

عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در دومین رویداد ملی صنعت دانش بنیان، انقلاب صنعتی چهارم و صنعت شهر هوشمند گفت: دنیا به سمت استفاده حداکثری از فناوری‌های نوین در حرکت است و فناوری اطلاعات و ارتباطات هم مهم‌ترین نوع فناوری در دنیای امروز به شمار می‌آید. وی افزود: ایران ظرفیت‌های خوبی برای بهره‌برداری از این فناوری دارد و از وضعیت به نسبت مناسبی در این امر برخوردار است. وزیر ارتباطات ادامه داد: لازمه بهره‌گیری از این ظرفیت پرداخت به شاخص‌هایی است؛ نخستین شاخص توسعه ارتباطات و برقراری مستمر جریان داده‌هاست و این امر نیاز به ایجاد بستر ارتباطاتی باکیفیت و امن دارد، متاسفانه زیرساخت‌های کشور در این موضوع خوب نیست به همین دلیل پروژه توسعه فیبر نوری در حال توسعه است. ما هم قبول داریم وضعیت اینترنت مشکل‌دار است اما در تلاش هستیم تا پایان دولت سیزدهم این مشکلات را برطرف کنیم. زارع‌پور در تشریح شاخص‌های موردنیاز برای توسعه فناوری ارتباطات و اطلاعات گفت: بعد از توسعه ارتباطات باید به توسعه زیرساخت‌های پردازش پرداخت. این امر در برنامه هفتم توسعه برای دولت تبدیل به تکلیف شده و در این راستا در تهران، مشهد و اصفهان قطب داده راه‌اندازی می‌شود. وی اضافه کرد: همچنین برای نخستین بار در تاریخ قانون‌نویسی کشور برای هوشمندسازی در برنامه هفتم توسعه تدوین قانون پیش‌بینی شده است. وزیر ارتباطات در ادامه از اهمیت دارایی‌های دیجیتال گفت و تاکید کرد که این دارایی‌ها باید به رسمیت شناخته شود. زارع‌پور از نیاز به نیروی انسانی هم صحبت کرد و یادآور شد: متاسفانه مهاجرت نیروی انسانی در صنعت آی‌تی از سایر حوزه‌ها بیشتر است، در نتیجه دولت مکلف شده سالانه ۱۰۰ هزار نفر را در این حوزه آموزش دهد. وی همچنین اظهار کرد: درباره حفاظت از داده‌ها قانونی وجود ندارد، اقداماتی در این زمینه صورت گرفته تا زیرساخت‌های حقوقی برای حفاظت از داده‌های شخصی انجام شود. وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در نهایت از ایجاد تحول در صنایع کشور با هوشمندسازی گفت و خبر داد: دستگاه‌ها مکلف شده‌اند برنامه‌های اجرایی خود را برای استفاده از فناوری‌های نو ارائه دهند.

نرخ تورم آبان به ۴۴.۹ درصد رسید

اقلام خوراکی باطعم تلخ گرانی

گروه اقتصادی: رصد بازار کالاهای اساسی نشان می‌دهد نرخ برخی اقلام خوراکی افزایش یافته است. این روزها سرمای هوا معیشت را تحت تأثیر قرار داده و نرخ برخی اقلام خوراکی را افزایش داده است. در حالی که حقوق و دستمزد سالانه یک بار افزایش می‌یابد در بازارهای مختلف شاهد افزایش چندباره قیمت مواد غذایی و غیر غذایی هستیم. قیمت گوشت مرغ این روزها هر کیلو به بیش از ۹۰ هزار تومان هم رسید (جمعه گذشته). برخی برندهای کنسرو ماهی بیش از ۱۰۰ هزار تومان نرخ گذاری شده و در ادامه گلایه از کاهش بازار تقاضا پیامد چنین عملکردی است. همچنین به زودی ماکارونی با قیمت جدید هم وارد بازار می‌شود.

در فصل تابستان ۱۴۰۲ تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش مرغداری‌های صنعتی کشور نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۳۷.۹ درصد بوده که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۹۷.۴ درصد) ۵۹.۵ واحد درصد کاهش داشته‌است. تا هنگامی که نرخ تورم کنترل نشود یا با افزایش حقوق و دستمزد تأثیر آن در زندگی مردم کاهش پیدا نکند به طور قطع یارانه ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار تومانی نمی‌تواند تأمین کننده سلامت افراد جامعه به ویژه کودکان باشد. ایران در بین ۱۶۷ کشور رتبه ۹۰ را در سوءتغذیه دارد (سال ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ میلادی) تغذیه نامناسب سبب کوتاه شدن قد کودکان شده است. بر اساس مطالعات، روزانه هر فرد باید حداقل ۲ هزار کالری مصرف کند که در برخی اقشار این عدد کمتر است.

اما مرکز آمار اطلاعات مربوط به تورم در آبان امسال را منتشر کرد. در آبان ماه ۱۴۰۲، شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای کشور به عدد ۹,۲۱۰ رسیده است که نسبت به ماه قبل، ۲.۲ درصد افزایش، نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۳۹.۲ درصد افزایش و در دوازده ماهه منتهی به ماه جاری نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۴۴.۹ درصد افزایش داشته است.

■ تورم نقطه به نقطه خانوارهای کشور

منظور از تورم نقطه به نقطه، درصد تغییر عدد شاخص قیمت نسبت به ماه مشابه سال قبل می‌باشد. در آبان ماه ۱۴۰۲، تورم نقطه به نقطه خانوارهای کشور، ۳۹,۲ درصد بوده است؛ یعنی خانوارهای کشور به طور میانگین، ۳۹.۲ درصد بیشتر از آبان ماه ۱۴۰۱، برای خرید یک مجموعه کالاها و خدمات یکسان، هزینه کرده‌اند. تورم نقطه به نقطه آبان ماه ۱۴۰۲، در مقایسه با ماه قبل، بدون تغییر بوده است.

■ تورم ماهانه خانوارهای کشور

منظور از تورم ماهانه، درصد تغییر عدد شاخص قیمت، نسبت به ماه قبل می‌باشد. در آبان ماه ۱۴۰۲ تورم ماهانه خانوارهای کشور برابر ۲,۲ درصد بوده است. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات»، ۱.۰ درصد و برای گروه عمده «کالاهای غیرخوراکی و خدمات»، ۲.۷ درصد بوده است.

■ نرخ تورم سالانه خانوارهای کشور

منظور از نرخ تورم سالانه، درصد تغییر میانگین اعداد شاخص قیمت در یک سال منتهی به ماه جاری، نسبت به دوره مشابه قبل از آن می‌باشد. در آبان ماه ۱۴۰۲، نرخ تورم سالانه برای خانوارهای کشور به ۹,۴۴ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۰,۶ واحد درصد کاهش یافته است.

■ درصد تغییرات شاخص قیمت در دهک‌های هزینه‌ای کل کشور در آبان ماه ۱۴۰۲

نرخ تورم سالانه کشور در آبان ماه ۱۴۰۲، برابر ۹,۴۴ درصد است که دامنه تغییرات آن برای دهک‌های مختلف هزینه‌ای از ۴۳.۰ درصد برای دهک اول، تا ۴۶.۳ درصد برای دهک دهم است. بر این اساس فاصله تورمی دهک‌ها در این ماه به ۳.۳ واحد درصد رسید که نسبت به ماه قبل (۱.۹ واحد درصد) ۱.۴ واحد درصد افزایش داشته است.

■ مردم قدرت خرید لبنیات ندارند

در همین حال آمار گمرک از افزایش صادرات محصولات لبنی ایران در هفت ماهه سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته خبر داده است، مبتنی بر این آمار ارزش صادرات ۱۳ درصد و وزن آنها ۱۶,۵ درصد رشد داشته است.

در نگاه اول این خبر بار مثبتی دارد و به معنای افزایش درآمدهای ارزی کشور است اما واقعیت امر این است که صادرات افزایش پیدا کرده چون صنعت لبنیات با مازاد شیر خام روبه‌رو شده آن هم نه به این دلیل که تولید از مصرف فراتر رفته بلکه به این دلیل که قدرت خرید مردم به قدری پایین آمده که توان مصرف لبنیات را ندارند آن در حالی که قیمت این گروه کالایی توسط نهادهای دولتی کنترل می‌شود و عرضه و تقاضا قیمت را تعیین نمی‌کند.

رضا باکری، دبیر انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی ایران با اعلام این خبر به ایلنا گفت: سرانه مصرف لبنیات جامعه ایرانی به دلیل کاهش قدرت خرید مردم پایین آمده و این امر دامداران را با مازاد شیر خام روبه‌رو کرده است.

وی افزود: مردم در حالی قدرت خرید لبنیات را ندارند که قیمت‌های این گروه کالایی توسط سازمان حمایت از مصرف کنندگان کنترل می‌شود و هیچ گونه افزایش قیمتی خارج از چهارچوب این سازمان و مبنی بر عرضه و تقاضا در بازار لبنیات اتفاق نمی‌افتد.

باکری ادامه داد: در پی مازاد شیر خام تولید و صادرات شیر خشک صنعتی افزایش پیدا کرده است. ایران که تا سال ۱۳۹۲ وارد کننده شیر خشک صنعتی بود و تا آن سال سالانه ۸۰۰۰ تن وارد می‌کرد، در سال گذشته ۱۳۰ هزار تن شیر خشک صنعتی تولید کرد و پیش‌بینی می‌شود حجم تولید آن در سال جاری از این رقم نیز فراتر رود.

دبیر انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی ایران تصریح کرد: با این حال اگر صادرات نباشد، صنایع لبنی متضرر می‌شوند.

وی اضافه کرد: دولت تلاش کرده تا اندازه‌ای خالی شدن سبد خانوار از محصولات لبنی را از محل درآمدهای خود پوشش دهد، نمونه‌ای از اقدامات دولت در این زمینه از سرگیری توزیع شیر دبستان‌ها در سال جاری پس از حدود پنج سال توقف بود و با اینکه در ردیف بودجه رقمی به این امر اختصاص نیافته بود اما اعتبار آن به دستور رئیس جمهور تأمین شد.

■ مصرف کننده و تولید کننده قربانی تورم هستند

محمدرضا بنی‌طبا، سخنگوی صنایع لبنی ایران نیز در گفت‌وگو با ایلنا گفته‌های باکری را تأیید کرد و افزود: شیر خام کالاهای فاسدشدنی است و امکان محدود و متوقف کردن تولید آن وجود ندارد، بنابراین بیشتر مازاد آن به شیر خشک صنعتی تبدیل و صادر می‌شود اما افزایش صادرات لزوماً به سودهای هنگفت تولیدکنندگان نمی‌انجامد زیرا تولیدکننده نیز با افزایش مستمر و بالای هزینه‌های تولید دست و پنجه نرم می‌کند. بنی‌طبا تصریح کرد: هم مصرف کننده و هم تولیدکننده قربانی تورم هستند.

وی گفت: تولیدکنندگان از تورم سود نمی‌برند تنها هزینه‌های تولید خود را تأمین می‌کنند. شاهد درستی این ادعا حاشیه سود صنعت لبنیات است که در سال گذشته تنها شش درصد بود، این در حالی است که در سال گذشته صنعت لبنیات سوددهی بیشتری نسبت به یک دهه گذشته داشته است.

> در فصل تابستان ۱۴۰۲ تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش مرغداری‌های صنعتی کشور نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۳۷.۹ درصد بوده که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۹۷.۴ درصد) ۵۹.۵ واحد درصد کاهش داشته‌است. تا هنگامی که نرخ تورم کنترل نشود یا با افزایش حقوق و دستمزد تأثیر آن در زندگی مردم کاهش پیدا نکند به طور قطع یارانه ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار تومانی نمی‌تواند تأمین کننده سلامت افراد جامعه به ویژه کودکان باشد

گفتگو

در گفتگو با کارشناسان اقتصادی تغییر پایه اقتصاد از دلار به یورو بررسی شد

حذف نمایشی دلار از بودجه ۱۴۰۳

گروه اقتصادی: یکی از سیاست‌های اقتصادی دولت دلارزدایی اقتصاد است، اعتقاد سیاست‌گذاران بر این است که پایه دلاری باید از تقاضا، محاسبات و معاملات داخلی و خارجی حذف شود. از این‌رو پیمان‌های پولی دوجانبه با کشورهای طرف معامله مطرح شد و دولت مدعی است که یکی از دستاوردهای عضویت در پیمان‌های شانگهای و بریکس حذف دلار در معامله با کشورهای عضو در این پیمان‌ها بوده و این اقدام می‌تواند عایق ضد ضربه‌ای در برابر شوک‌های ارزی و قیمتی باشد. از این رو در لایحه بودجه ۱۴۰۳ پیشنهاد داده شده که قیمت نفت از پایه دلاری به پایه یورویی تغییر کند و نرخ نفت ۶۵ یورو تعیین شده است.

حسین راغفر، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با ایلنا درباره برنامه دلارزدایی دولت و یورویی شدن بودجه ۱۴۰۳ اظهار داشت: به این اقدام دولت در بودجه ۱۴۰۳ نمی‌توان دلارزدایی گفت اما یک اقدام نمایشی بوده و احتمالاً قصد این بوده که نشان دهند ایران هم به جریان کاهش تقاضا برای دلار روی آورده است و کمکی برای تضعیف بیشتر دلار باشد. اما واقعیت این است که با اساس اقتصادی که در ایران حاکم شده به نظر نمی‌رسد آنی این امر موضوع محقق شود و موضوع دیگر اینکه اتفاقاً اخیراً رابطه دلار و یورو به زیان یورو بوده و نرخ یورو نزدیک به دلار رسید. وی ادامه داد: این روند نشان می‌دهد که واحد پولی اروپایی‌ها هم بسیار متزلزل است و در شرایط دیروز اقتصاد اروپا بسیار شکننده بوده و اتفاقاً تحت تأثیر سیاست‌های آمریکا قرار دارد و آمریکا از اینکه اروپاییان را فدای اقتصاد خود کند، روی گردان نمی‌شود کما اینکه این اقدام را انجام داده است. وقتی خط لوله نفت روسیه به اروپا را منفجر می‌کند برای اینکه اطمینان پیدا کند که این ارتباط انرژی قطع می‌شود. این امر سیاست‌های آمریکا را نشان می‌دهد که انرژی خود را جایگزین این خط لوله کرد.

راغفر گفت: در حال حاضر تمام اقتصاد اروپایی به شدت شکننده شده‌اند و حتی آلمان که صنعتی‌ترین اتحادیه اروپا محسوب می‌شود امروز با بحران‌های جدی مواجه است و در مقابله با دلار ارزش خود را تا حد و زیادی از دست داده است بنابراین انتقال دلار از یورو در اقتصاد ایران بیشتر یک جنبه نمادین دارد تا یک تأثیر واقعی.

وی تاکید کرد: از سوی دیگر حجم تجارت خارجی در حدی نیست که بتواند روی تقاضای دلار چندان اثرگذار باشد.

همچنین مهدی پازوکی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با ایلنا درباره این اقدام دولات در بودجه سال آینده و تغییر پایه دلاری به یورویی در درآمدهای نفتی اظهار داشت: گمان می‌کنند با این اقدامات می‌توانند دلار را از ارزش بیندازند در حالی که ارز مسلط برای قیمت نفت در بازارهای جهانی دلار است. وی تاکید کرد: همین الان بالای ۶۵ درصد تجارت جهانی با دلار است و ایران ۴۰ میلیارد دلار نفت بفروشد این عدد در گردش مالی اقتصاد امریکا که بالای ۱۲ هزار میلیارد دلار است عددی محسوب نمی‌شود.

این کارشناس اقتصادی افزود: این اقدام اتفاقاً به ضرر اقتصاد ایران است و باید تلاش کرد که با توسعه روابط بین‌الملل سهم کشور را در تجارت خارجی افزایش دهیم و به طور قطع افزایش مروادات ایران با قدرت‌های جهانی به ضرر رقبای منطقه‌ای خواهد بود اما متاسفانه این موضوعات از سوی سیاست‌گذاران درک نمی‌شود و محدودیت‌ها را هر روز بیشتر می‌کنند.

دریچه

«یارانه» چه کسانی قطع نمی‌شود؟

در حالیکه معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی پیش از این اعلام کرده بود تا پایان آبان‌ماه دسته‌بندی درآمدی خانوارها از «دهک» به «صدک» تغییر و اینگونه احتمال اضافه، حذف و تغییر میزان «یارانه» خانوارها وجود دارد گفت که «صدک بندی صورت گرفته اما باید داده‌های نیمه دوم سال (داده‌های درآمدی خانوارها) را اعمال کنیم و در این صورت حتماً بین دهک‌ها تغییراتی ایجاد می‌شود».

علیرضا عسگریان در گفت‌وگو با ایسنا، در خصوص صدک‌بندی خانوارها که قرار بود تا پایان آبان ماه صورت بگیرد اظهار کرد: صدک‌بندی شده است؛ البته صدک‌بندی مبنای همان دهک است اما تحلیل، دقت و عدالت ما را افزایش می‌دهد. برای اینکه مردم راحت‌تر باشند دهک را تبدیل به ۱۰ قسمت کرده‌ایم اما بین مثلاً صدک ۳۱ تا ۳۹ هرچند فاصله هست اما هر دو اینها در دهک چهارم قرار دارند لذا سیاستگذاریهای دهکی اعمال می‌شود اما نظارتها، تحلیل‌ها و دقت‌ها به صورت صدکی اعمال خواهند شد.

وی در پاسخ به اینکه پیش از این اعلام شده بود با صدک‌بندی درآمدی خانوارها ممکن است دهک‌ها نیز جا به جا شوند، آیا این جا به‌جایی و تغییرات دهک‌ها صورت گرفته است؟ اینگونه پاسخ داد: ما باید داده‌های نیمه دوم سال (داده‌های درآمدی خانوارها) را حتماً اعمال کنیم و در این صورت حتماً بین دهک‌ها تغییراتی ایجاد می‌شود چون بین صدک‌ها تغییرات ایجاد می‌شود، در این صورت ممکن است فردی دهک سوم باشد اما به دهک چهارم و پنج برود و یا حتی ممکن است پایین‌تر آمده و وارد دهک سوم شود که این تغییرات اعمال می‌شود. ممکن است تعداد محدودی نیز به دهک دهم بروند که حذف بشوند (از لیست یارانه‌بگیران حذف شوند)؛ اما موضوع حذف قانونی (یارانه‌بگیران) نیست چرا که قانون می‌گوید شما می‌توانید سه دهک را (از دریافت یارانه) حذف کنید اما فعلاً این قانون اعمال نمی‌شود چون دولت اختیار دارد که آن را اعمال کند یا اعمال نکند.

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ادامه داد: یعنی ممکن است دهک‌ها (پس از اعمال صدک‌بندی) جا به شوند اما این به معنای قطع یارانه آنها نیست.

■ حذف یارانه صدک‌های بالای ۹۲ ـ ۹۳

عسگریان در پاسخ به این سؤال که بنابر اظهارات شما یعنی ممکن است فردی از دهک نهم به دهک دهم برود اما همچنان مشمول دریافت یارانه باشد گفت: بله؛ در حال حاضرهم تعدادی از دهک دهمی‌ها را پوشش می‌دهیم (یارانه پرداخت می‌کنیم) و ممکن است با تغییر دهک، خانواری مثلاً صدک ۹۲ و یا ۹۳ شوند که باز هم این صدک‌ها زیر پوشش (مشمول دریافت یارانه) هستند اما اگر از صدک ۹۲ و ۹۳ بالاتر بروند حذف می‌شوند (از دریافت یارانه حذف می‌شوند) و البته افراد دیگری جایگزین آنها می‌شوند چون فاصله دهک‌ها ثابت است یعنی یک فردی استحقاق دارد و دهک بالاتر می‌رود و کسی که استحقاق (توانایی مالی) ندارد، پایین می‌آید، اما بین دهک‌ها یعنی تا دهک نهم هر چقدر جا به جایی صورت بگیرد، یارانه افراد وصل است و قطع نمی‌شود.

وی در ادامه در خصوص واهمه برخی مردم برای بررسی و وسع‌سنجی مالی آنها که منجر به ورودشان به دهک دهم و قطع یارانه‌شان می‌شود به ایسنا گفت: این عده تعداد محدودی هستند و البته قطع یارانه برخی افراد حتماً توجیه منطقی دارد. بالاخره در کشور ما به ۸۰ میلیون یارانه می‌پردازیم اما آیا همه این افراد استحقاق دریافت یارانه را دارند؟ آیا ۸۰ میلیون از ۸۵ میلیون جمعیت ایران مستحقق دریافت یارانه هستند؟ اما دولت در حال پرداخت آن است و قانون هم می‌گوید تا دهک هفتم یارانه بپردازید و مابقی دهک‌ها را (از دریافت یارانه) حذف کنید اما الان دولت می‌گوید در شرایطی هستم که می‌خواهم یارانه‌ها باقی بماند و به همه یارانه می‌پردازم و ما هم تابع هستیم.

بر اساس آخرین تغییراتی که صورت می‌گیرد دهک‌های درآمدی از بعد خانواری خارج و به صورت «نفری» دهک‌بندی می‌شوند تا اینگونه فاصله دهک‌ها رُند و ساده شوند. در گام بعدی آنها را به صورت «صدک» در می‌آورند تا تحلیل بین دهک‌ها کلی نباشد و خیلی ریزتر و دقیق‌تر مورد بررسی قرار گیرند؛ لذا هر دهک درآمدی تبدیل به ۱۰ قسمت و به عبارتی صدک می‌شود.

پیش از این عنوان می‌شد دهک دهم درآمدی باید از دریافت یارانه حذف شود اما از این پس اگر قرار است حذفی صورت بگیرد، به صورت صدکی است مثلاً می‌گویند سه و یا ۶ صدک آخر از دریافت یارانه حذف می‌شوند و یا اگر قرار باشد کمک‌های ویژه‌ای ارائه شود هم از این روش استفاده خواهد شد. فرض کنید یک نفر الان دهک هفتم است و یارانه می‌گیرد و مشمول یارانه تشویقی کالابرگی هم شده است حالا اگر دهک او جابه جا و مثلاً هشتم شود، این فرد یارانه‌اش را می‌گیرد اما دیگر مشمول خرید تشویقی و یارانه مضاعف نمی‌شود.

شاخص‌های مدنظر در صدک‌بندی خانوارها برای دریافت یارانه مفصل هستند که مهمترین آن بعد و ساختار خانوار است؛ اینکه خانوار چند نفره است؟ چند نفر از اعضای خانوار درآمد دارند؟ آیا آن خانوار فرزند معلول و یا بیمار خاص دارد؟ و ... لذا در این طرح شاخص‌های مختلفی بررسی می‌شود. همچنین شاخص دیگر بررسی تراکنش‌های بانکی افراد و حساب بانکی آنها در ابتدا و انتهای دوره، بررسی مانده حساب، سودبانکی، ساتنا، پایا و... لذا تمام حوزه و امور بانکی است. داشتن خودرو شاخص دیگری است که در طرح صدک بندی خانوارهای یارانه‌بگیر مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ البته داشتن خودرو از نظر تعداد و کیفیت و قیمت در این طرح مهم است.

معاون وزیر کار و رفاه پیش از این اعلام کرده بود، ۷۹ میلیون و ۶۰۰ هزار ایرانی یارانه‌بگیر (حدود ۸۰ میلیون ایرانی) در چرخه صدک‌بندی می‌چرخند این در حالیست که عده‌ای از مردم که حدود ۶ میلیون نفر می‌شوند از ابتدا در طرح هدفمندی ثبت نام نکرده‌اند و از چرخه دریافت یارانه خارجند.

یادداشت

کلید ساخت مسکن ملی در دستان بانک‌ها

رامین گوران
دبیر انجمن
انبوه‌سازان مسکن

ساخت دو میلیون خانه برای اقشار ضعیف کشور، نیازمند حمایت همه‌جانبه بانکها دارد.

با ارزیابی روندی که دولت برای تحقق وعده خود در خصوص ساخت ۴ میلیون واحد مسکن درپیش گرفته است، بعید نیست که بانک‌ها شرایط دیگری برای متقاضیان مسکن ایجاد کنند. در این طرح دولت نتوانسته متقاضی را به درستی شناسایی کند و به موازات، منابع خود را برای اجرای صحیح این طرح به خوبی تعریف نکرده است؛ این در حالی است که بانک‌ها در حوزه تأمین مالی ساخت مسکن همراهی لازم را با سازمان‌هایی که مجری این کار هستند، ندارند.

تا به حال صرفاً بانک مسکن در اجرای این طرح مشارکت داشته و برخی بانک‌ها هم به تازگی در حال انجام اقداماتی در این زمینه هستند؛ ضمن اینکه بانک‌ها عموماً نسبت به طرح‌های متقاضی محور پاسخگو نیستند، این در حالی است که طرح‌ها در بخش مسکن باید سازنده محور باشند تا پروژه‌ها به نتیجه برسند.

باید زمینه‌ها آماده شوند تا سازنده‌ها تولید کنند و بعد به دنبال متقاضی باشیم نه این که از اول کار مردم را پای کار بیاوریم.

مبنای این که مشخص شود چه تعداد واحد در حال ساخت در استان‌های مختلف است، بانک مسکن به عنوان مجری این طرح است که اعلام کرده در سال ۱۴۰۱ حدود ۲۰۰ هزار واحد به قرارداد بانک مسکن رسیده و حتی در صورتی که این آمار دو برابر شده باشد، اعلام ساخت دو میلیون مسکن عجیب و غریب است.

در زمینه تحویل تعدادی از واحدهای نهضت ملی مسکن صحبت‌های زیادی شنیده شده اما پروژه‌ای که در سال ۱۴۰۱ شروع شده است چگونه می‌تواند کارش به تحویل رسیده باشد. ممکن است واحدهای اقدام ملی مسکن به جای طرح نهضت ملی مسکن تحویل داده شده باشد، در غیر این صورت این ساخت و ساز ۲ سال زمان می‌برد. البته پیشرفت‌هایی را در این بخش داریم و ۱۰۰ هزار واحد پیشرفت بالای ۸۰ درصد داشته‌اند.

یادداشت

موتور خودکفایی را در مناطق محروم روشن کنیم

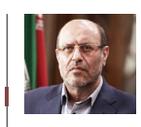

حسین دهقان
رئیس بنیاد
مستضعفان

زمانی تکلیف ما در یک منطقه محروم تمام می‌شود که مطمئن باشیم شرایط بقا برای زندگی باثبات در منطقه فراهم شده است و قطعاً بنیاد مستضعفان به‌هیچ عنوان دنبال رفع تکلیف، شرایط حداقلی و فرار از وظیفه محوله نیست. نشاط عامل ایجاد سازندگی، تحرک و انگیزه است و مجموعه این پارامترها فردای بهتر را برای یک منطقه محروم به ارمغان می‌آورد. باید موتور خودکفایی را در مناطق هدف روشن کنیم. مهم‌ترین ویژگی این موتور این است که در طول زمان کار می‌کند، پایدار است و انرژی‌اش را از خودش می‌گیرد و قرار نیست دائماً به دیگری وابسته باشد. یک جامعه به میزان دسترسی که به خدمت پیدا می‌کند از محرومیت فاصله می‌گیرد.

برای مثال باید فکر کرد که چطور می‌توان از ابزارهای نوظهور مانند هوش مصنوعی دسترسی دائمی کودکان مناطق محروم را برای استفاده از امکانات آموزشی فراهم کرد. انسان‌ها ذاتاً توانمند هستند و وظیفه ما شناساندن این توانایی به افراد است. متاسفانه در طول زمان ناخودآگاه برخی مناطق محروم را تحقیر کرده‌ایم و عزت‌نفس آنان را از میان برده‌ایم و این موجب شده است در آنان حس وابستگی و نیاز به دیگران تقویت شود.

این قطعاً شیوه درست محرومت‌زدایی نیست و نمی‌تواند به خودکفایی مستمر این جوامع منجر شود. توانمندسازی یعنی این دیدگاه را در فرد بوجود آوریم که فقر را برای خود و اطرافیانش نپذیرد و این تنها با ایجاد اعتمادبه‌نفس در افراد شکل می‌گیرد به طوری که اگر زمانی بسته یا کمکی را به وی دادید، ناراحت شود و این را خلاف عزت خود بداند. ما اگر این عزت را در افراد تقویت کنیم محرومیت کمرنگ می‌شود و پیشرفت پایدار مبتنی بر عزت‌نفس شکل می‌گیرد.

ایجاد تعلق سرزمینی و هویت‌بخشی به مناطق نوعی محرومیت‌زدایی پایدار است. برای مثال خیلی از مناطق، اهالی ثروتمندی دارند که مشتاق سرمایه‌گذاری هستند و باید با آغوش باز آن‌ها را در پیشرفت مناطق سهیم کنیم. باید ساکنان مناطق محروم با افتخار از تعلق خود به زادبوم خویش یاد کنند و این حس افتخار و تعلق سرزمینی را به همه‌جای کشور برگردانیم.

انسان سالم می‌تواند بلاشرط شاد زندگی کند و خود را در یک مختصات چندگانه تعریف کند و ضمن پذیرش مسئولیت خود با دیگران ارتباط بگیرد و در قالب این ارتباط به محیط، بهره برساند و بهره کسب کند.

یادداشت

دود گرانی مسکن در چشمان کارگران و کارمندان

فرشید پورحاجت
دبیر کانون سراسری
انبوه سازان

زمانی که پروژه‌های نهضت ملی مسکن استارت خورده قالب پروژه‌ها به سرانجام نرسیده است و علت آن مکان یابی بوده که دچار مشکل شده است؛ به طور مثال در استان خوزستان دو شهر شیرین شهر و رامین به دلیل بارگذاری و جانمایی نامناسب این پروژه‌ها به اجرا نرسیده و در هشتگرد هم این معضل وجود دارد. ۵۰ درصد از هزینه‌های مسکن حمایتی مربوط به مصالح ساختمانی است که باید هرچه سریعتر ریسک قیمتی در مصالح ساختمانی را برای این پروژه‌ها کاهش دهیم. در حال حاضر قشر مصرفی و قشر کارمند و کارگر، دیگر نمی‌توانند به همین راحتی صاحب مسکن شوند. تکانه‌های شدید اقتصادی که در اقتصاد کلان ظرف دو سه سال گذشته رخ داد، بخشی از بازیگران صنعت ساختمان را از گردونه خارج کرده است. سازندگان مسکن بخشی از منابع مالی را از محل پیش‌فروش ساختمان تامین می‌کنند، بنابراین کسانی که در سال‌های ۹۸، ۹۹ و حتی ۱۴۰۰ اقدام به پیش‌فروش مسکن کردند، برای این گروه اساسا و یگر قدرت و توان بازگشت به بازار مسکن به سختی فراهم است. می‌توان گفت در برخی از شهرستان‌ها و مراکز استان‌ها، کسانی که پیش‌فروش ملک داشتند و حالا روزی که واحد ملکی را تحویل می‌دادند، حتی نتوانستند سرمایه اولیه‌شان را که زمین بود، مجددا خریداری کنند. بر این اساس، می‌توان گفت شرایط مطلوبی در حوزه ساخت‌وساز نداریم. من معتقدم تکانه‌های اقتصادی که مثل یک سونامی در اقتصاد کشور بود، در حوزه ساخت‌وساز اثر داشت. در حوزه فروش مسکن هم مشکل داشتیم. شما اگر نگاه کنید و ببینید، بازار مسکن نسبت به سایر بازارهای سرمایه‌ای، توانسته خود را نگه‌داری کند؛ چراکه شرایط مالی مردم برای خرید مسکن مناسب نیست و همین موضوع باعث شده که مسکن در ماه‌های گذشته حتی کاهش قیمت داشته باشد. در حال حاضر قشر مصرفی و قشر کارمند و کارگر، دیگر نمی‌توانند به همین راحتی صاحب مسکن شوند. به طور معمول جبران کمبود نقدینگی مردم برای خرید مسکن به دو شیوه بود؛ افزایش وام‌های بانکی و افزایش دستمزد و حقوق. این در شرایطی است کت هم‌اکنون وام‌های بانکی، شرایط مناسبی را برای متقاضیان مسکن فراهم نمی‌کند. این مسائل باعث شده که توان خرید مسکن مردم کاهش پیدا کند.

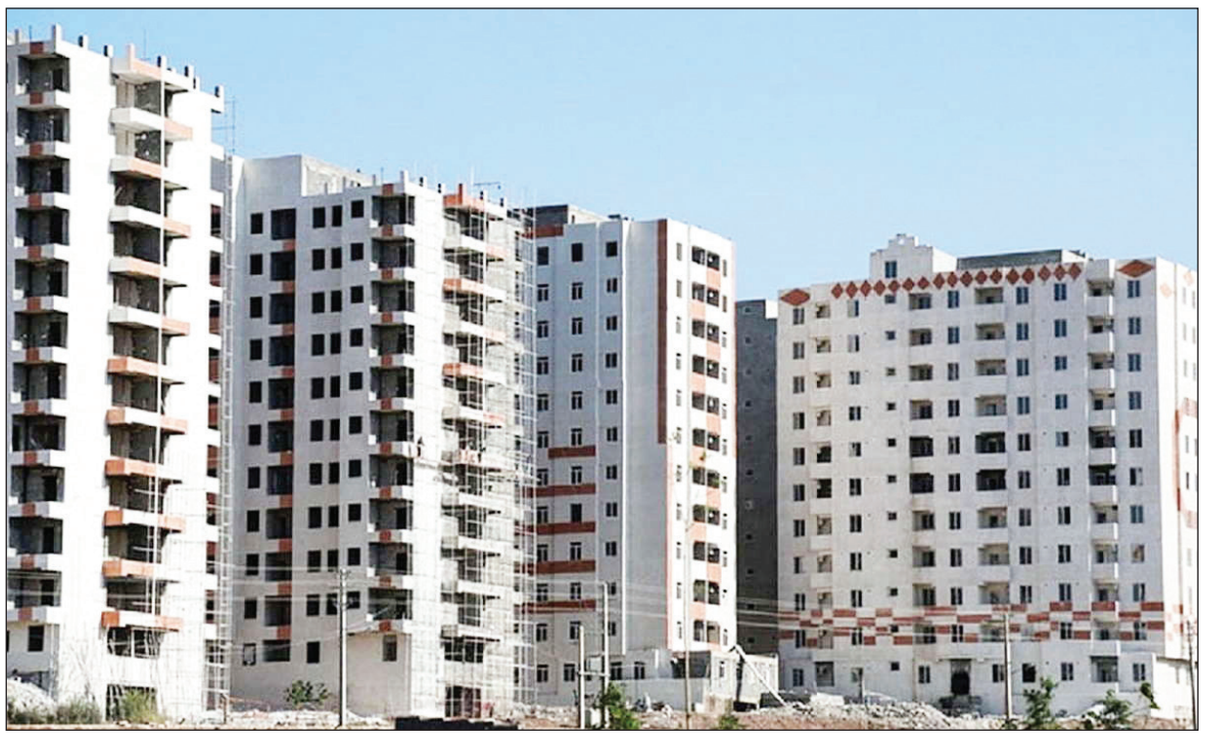

گزارشی از طرح ساخت واحدهای مسکونی ویژه مجردها؛

تفکیک جنسیتی به خانه‌ها رسید!

میناعلیزاده
روزنامه‌نگار

چند ماه پیش بود که بحث ساخت خانه‌های ۲۵ متری در رسانه‌ها پیچید و سر و صدای زیادی بر پا کرد. ساخت این پروژه که ابتدا از سوی برخی نهادهای دولتی مطرح و در مدت‌زمان کوتاهی تکذیب شد، نهایتاً از سوی اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران به طور رسمی ارائه شد.

متراژ این آپارتمان‌ها از همان ابتدا، با انتقادات بسیاری روبرو شد که البته این نقدها هنوز هم ادامه دارد. منتقدان عنوان می‌کنند که یک فضای ۲۵ متری، متراژ مناسبی برای زندگی نیست و این به معنای پایین آوردن کیفیت زندگی مردم است. با این حال، این تنها مورد بحث‌برانگیز درباره طرح مسکن اقتصادی اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران نیست؛ این طرح زمانی چالش‌برانگیزتر می‌شود که فاز دوم این طرح برای مجردها و با ایده زنانه – مردانه کردن مجتمع‌های مسکونی آغاز شود!

■ جداسازی جنسیتی محیط زندگی مردم

خشایار باقرپور، رئیس اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران پیشتر در مصاحبه اختصاصی با تجارت‌نیوز اعلام کرده بود که این اتحادیه، پس از ساخت خانه‌های ۲۵ متری برای زوجین، در فاز بعدی به ساخت واحدهای مسکونی ریزمتراژ و کوچکتر از ۲۵ متر، برای مجردها اقدام خواهد کرد. در این میان اما نکته بحث‌برانگیزی که باقرپور به آن اشاره کرد، مسئله تفکیک جنسیتی ساختمان‌ها و مجتمع‌هایی بود که ویژه مجردها ساخته خواهد شد. باقرپور در این باره بیان کرد: «برای ساخت خانه‌های ۲۵ متری چند فاز در نظر گرفته شده است. فاز اول برای یک زندگی دو نفره است که اگر بچه‌دار هم شدند تا زمانی که بچه به اتاق نیاز داشته باشد بتوانند در همان واحد سکونت کنند.» او ادامه داد: «در فاز دوم یک گام به عقب رفته و آپارتمان‌هایی را با متراژ کوچک‌تر و به صورت سوئیت و بدون اتاق برای جامعه مجردان طراحی کرده‌ایم. مجردان نیز اکنون شرایط دشواری را در جامعه پشت سر می‌گذارند و در خرید مسکن و اجاره خانه با مشکل مواجه هستند. ساختمان‌های مربوط به این افراد با تفکیک جنسیت طراحی شده است.»

■ ایده تفکیک جنسیتی از کجا آمد؟

باقرپور همچنین در پاسخ به این سؤال که تفکیک جنسیتی تصمیم خود اتحادیه بوده یا از نهادهای بالاتر به آنها ابلاغ شده است، توضیح داد: «فشاری نیست و ایده خود ما بوده است. حالت معقول این ماجرا همین است. مگر می‌توان یک طرح ساخت مسکن یا انبوه‌سازی را بدون در نظر گرفتن پارامترهای فرهنگی، اعتقادی و حتی سیاسی پایه‌گذاری و اجرا کرد؟»

وی افزود: «حتی در جوامع غیراسلامی نیز اگر قرار باشد یک مجتمع ساختمانی ساخته شود تفکیک جنسیتی در آن رعایت خواهد شد. نه به‌دلیل اینکه به جامعه توهین شود، بلکه به این خاطر که یک خانم مجرد احساس امنیت داشته باشد و در مقابل، آقایی که به تنهایی زندگی می‌کند نباید معذب شود.»

باقرپور در توضیح طرح تفکیک جنسیتی در ساختمان‌ها اظهار کرد: «اگر خانمی بخواهد تنها زندگی کند اولویت اول او این است که در یک محیط خانوادگی زندگی کند و اولویت دوم او این است که در ساختمانی زندگی کند که همجنس‌های او در آن سکونت داشته باشند. قطعاً انتخاب آخر او این خواهد بود که در یک کلونی زندگی کند که ساکنان تمام واحدهای آن آقایان باشند. بالاخره این واحدها خوابگاه نیستند که بتوان درب آنها را ساعت ۱۰ شب بست یا حراست داشته باشد.»

به نظر می‌رسد این اتحادیه همچنان بر ایده تفکیک جنسیتی در ساختمان‌هایی که برنامه ساخت آن را در سر دارد، مصر است؛ چرا که باقرپور در پاسخ به پیگیری‌های تازه تجارت‌نیوز نیز، این مورد را رد و تکذیب نکرد و بر آن صحه گذاشت. مساله بحث‌برانگیز دیگر، مسئله صدور سند رسمی برای این واحدهاست که بارها درباره آن صحبت شده است. از آنجا که قانون برای ساخت مسکن به متراژ کمتر از ۳۵ متر مجوز نمی‌دهد، اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران به‌عنوان متولی این طرح اعلام کرده است که قصد دارد مجوز ساخت را از طریق توسل به مجوز هتل آپارتمان بگیرد و در نتیجه سند هر واحد به‌صورت مشاع و قدرالسهم به متقاضی احتمالی تحویل خواهد شد. اگرچه اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران، این روش را به‌عنوان یک راهکار برای ساخت خانه‌های ۲۵ متری مطرح می‌کند اما نه تنها عرضه این واحدهای ریزمتراژ از لحاظ فرهنگی و اجتماعی با انتقادات زیادی روبروست بلکه حتی در صورت ورود به مرحله ساخت و فروش، خریداران را با مشکل سند روبرو خواهد کرد. صدور سند به صورت مشاع و قدرالسهم به‌معنای بلوکه شدن سرمایه مردم در خانه‌های ۲۵ متری است چرا که ملک فاقد سند تک‌برگ قطعی در بازار مسکن ایران طرفدار زیادی ندارد. باقرپور البته در پاسخ به این شبهات عنوان کرده است که اسناد خانه‌های ۲۵ متری مالیت دارند و قابل خرید و فروش هستند. به این ترتیب سرمایه مردم در این مجتمع‌های اقامتی حبس نمی‌شود چرا که قدرالسهم مالکان در دفتر اسناد رسمی با مشخصات ملک ثبت شده است. او با این حال اذعان می‌کند که این خانه‌ها به دلیل اینکه با مجوز مسکونی ساخته نمی‌شوند، سند تفکیکی ۶ دانگ ندارند و مشابه این خانه‌ها اکنون هم در جامعه خرید و فروش می‌شوند.

> منتقدان عنوان می‌کنند که یک فضای ۲۵ متری، متراز مناسبی برای زندگی نیست و این به معنای پایین آوردن کیفیت زندگی مردم است. با این حال، این تنها مورد بحث‌برانگیز درباره طرح مسکن اقتصادی اتحادیه تعاونی‌های عمرانی تهران نیست؛ این طرح زمانی چالش‌برانگیزتر می‌شود که فاز دوم این طرح برای مجردها و با ایده زنانه - مردانه کردن مجتمع‌های مسکونی آغاز شود!

گپ

حسین زهی نماینده مجلس در گفتگو با «تدبیر تازه» مطرح کرد:

نقش مخرب دلالان در بازار مسکن

محبوبه بیدکی
روزنامه‌نگار

تدبیر تازه_عضو کمیسیون عمران در مجلس شورای اسلامی گفت: مردم از طرح مسکن ملی استقبال آنچنانی نمی‌کنند و در برخی از شهرها با وجود اینکه زمین در اختیار آنان قرار می‌گیرد تمایلی به ساخت مسکن ندارند، چرا که بازپرداخت سود ۲۳ درصد وام مسکن و ماهیانه ۱۵ الی ۱۶ میلیون تومان برای کارگران و کارمندان شریف و زحمتکش مقدور نمی‌باشد.

اسماعیل حسین زهی نماینده مجلس شورای اسلامی ضمن اشاره به وعده دولت در خصوص تولید سالانه ۱ میلیون واحد مسکونی در گفت و گو با «تدبیر تازه» گفت: وعده ساخت یک میلیون واحد مسکونی توسط دولت یک قانون است که باید محقق شود و در اختیار افرادی قرار دهد که مستعد هستند، اما متاسفانه تاکنون این وعده‌ها عملی نشده است.

نماینده مردم میرجاوه، خاش، نصرت آباد و کورین در ادامه با انتقاد از بانک‌ها، تاکید کرد: بی تردید این قانون بسیار خوبی بود و بانک‌ها مکلف شده بودند که در حدود ۲۰ درصد از آورده‌های خود را در این بخش سرمایه‌گذاری کنند، اما متاسفانه به جز بانک مسکن و ملی بانک‌های دیگر به تعهدات خود عمل نکردند.

نایب رئیس کمیسیون عمران در مجلس با بیان اینکه وزارت راه و شهرسازی تاکنون به تعهدات خود عمل نکرده است، یادآور شد: از سوی دیگر به وزارت راه و شهرسازی اختیارات لازم را داده بودیم تا زمین‌هایی که ارزش افزوده دارند را به فروش برسانند و به صندوق مسکن واریز کند تا اقدامات لازم در این خصوص صورت گیرد، اما در مورد اقدامات روبنایی و زیربنایی و همچنین آماده سازی هزینه‌های آب و برق که یک سوم آن مربوط به وزارت راه و شهرسازی و یک سوم دیگر مربوط به استانداری است، متاسفانه وزارت نیرو و استانداری به تعهدات خود عمل نکردند.

وی با بیان اینکه تحقق وعده دولت برای ساخت ۱ میلیون واحد مسکونی همت مضاعف می‌خواهد، افزود: با توجه به قانون جهش تولیدمسکن ساخت سالانه یک میلیون واحد مسکونی جزء تعهدات دولت بوده که باید انجام دهد، اما به نظر می‌رسد با شرایط موجود دولت نمی‌تواند به وعده‌هایی که داده جامه عمل بپوشاند، در واقع اگر اراده خاص و همت مضاعف باشد و معاونت مسکن یا شهرسازی در وزارت راه متولی این کار شود، شاید اقداماتی در این زمینه صورت گیرد.

نماینده مردم در مجلس یازدهم ضمن اشاره به برگزاری جلسات متعدد و بررسی‌های لازم در این خصوص، عنوان کرد: بی تردید آمارهایی که توسط برخی از مسئولان ارائه می‌شود قابل قبول نیست، چرا که بر اساس شواهد موجود دولت نمی‌تواند به وعده خود در خصوص تولید سالانه یک میلیون واحد مسکونی عمل کند. وی به عدم استقبال مردم از اجرای مسکن ملی اشاره کرد و گفت: از سوی دیگر مردم از طرح مسکن ملی استقبال آنچنانی نمی‌کنند و در برخی از شهرها با وجود اینکه زمین در اختیار آنان قرار می‌گیرد تمایلی به ساخت مسکن ندارند، چرا که بازپرداخت سود ۲۳ درصد وام مسکن و ماهیانه ۱۵ الی ۱۶ میلیون تومان برای کارگران و کارمندان شریف و زحمتکش مقدور نمی‌باشد.

نایب رئیس کمیسیون عمران در مجلس شورای اسلامی با اشاره به ردیف اعتبار ویژه برای ساخت مسکن ملی، افزود: ساخت مسکن ملی نیازمند اراده جدی دولت است که یک ردیف اعتباری ویژه از بانک‌ها بگیرد تا مانند مسکن مهر مردم از آن استقبال کنند.

وی در مورد به تعادل رسیدن بازار مسکن تاکید کرد: متاسفانه نظارت عالی بر اجرای قوانین، اجاره مسکن و ساماندهی بنگاه‌های املاک وجود ندارد، همچنین قیمت زمین بصورت حبابی افزایش یافته است، از سال ۹۷ تاکنون زمین به عنوان کالا محسوب می‌شود و تا پیش از سال ۹۷ که واردات خودرو آزاد بود ملک هیچ گونه ارزش افزوده‌ای نداشت، پس از ممنوعیت واردات خودرو قیمت زمین نیز افزایش پیدا کرد و برای مردم ایران به خصوص قشر کارگر و کارمند داشتن مسکن تبدیل به یک آرزو شده است.

حسین زهی در پایان با انتقاد از جولان دلالان در بازار مسکن، خاطر نشان کرد: بر اساس آمار راه و شهرسازی، چندین هزار بنگاه‌های املاک غیر مجاز به صورت قارچ رشد کرده‌اند و معاملات ملکی صوری انجام می‌دهند، از سویی دیگر عدم نظارت بر بازار مسکن منجر به جولان دلالان جهت کسب سود بیشتر و مانعی برای کاهش قیمت مسکن می‌شود، بی تردید رسیدگی به این مسئله یکی از خواسته‌های دیرینه مردم به‌خصوص در معاملات واحدهای مسکونی است که هرچه سریعتر دولت باید برای رفع این مشکل اقدامات ضروری را به عمل آورد.

یادداشت

سبقت بازار پول از بورس

هادی حق‌شناس
کارشناس اقتصادی

اگر بخواهیم وضعیت ۸ ماه گذشته را بررسی کنیم، بهترین بازار بین بورس، طلا و دلار برای سرمایه گذاری، بازار پول بوده است. به این دلیل که هم در بازار بورس، هم در بازار طلا و هم بازار ارزها، در تمام آن‌ها عقب ماندگی چشمگیری نسبت به بازار پول مشاهده می‌شود. بنابراین سپرده گذاری‌ها در سال جاری بازدهی بیشتری نسبت به بازارهای موازی مثل بورس، دلار و طلا داشته است.نکته کلیدی وجود تفاوت بین ۲ دسته است. بین کسانی که قصد سرمایه گذاری در ۳ تا ۴ سال آینده را دارند و نسبت به کسانی که بیش از ۳ تا ۴ سال مد نظرشان است، سناریوهای مختلفی وجود دارد. نکته مهم در اقتصاد ایران این است که متغیرهای اقتصادی به سختی قابل پیش بینی هستند. مثلاً اینکه بودجه سال آینده با همین ارقامی که منتشر شده است، مصوب می‌شود یا نه، نتیجه پیش بینی‌ها را متفاوت خواهد کرد. عموماً مجلس‌های ادوار مختلف دولت‌ها، در مسئله بودجه دخل و تصرف می کنند. اگر همین بودجه‌ای که در رسانه‌ها منتشر شده است به تصویب برسد، می‌توان گفت این بودجه انقباضی است و احتمال اینکه سال آینده تورم کاهشی باشد، دور از انتظار نیست.ممکن است شرایط رکود تورمی سال جاری که هم تورم داریم و هم رکود داریم در سال آینده هم تکرار شود. اگر متغیرهای بیرونی که در اقتصاد ایران تأثیر می گذارد، مثل روابط تجاری، روابط سیاسی و تنش‌های که موجود است را در نظر بگیریم، درنتیجه باز هم پیش بینی‌ها را برای وضعیت بازارها خیلی سخت می کند.

در مورد پیش بینی بازارها تا پایان سال اگر بخواهیم وضعیت را با توجه به ۸ ماه گذشته بررسی کنیم، هچنان می‌توان گفت بازار پول یعنی سپرده گذرای در بانک‌ها، جذاب‌تر از بازارهای موازی است. در ۸ ماه گذشته هر کسی که در بانک سپرده گذاری کرده است، حدود ۱۰ درصد سود کرده است اما اگر همان پول را در بازار سکه، دلار و یا بورس سرمایه گذاری کرده باشد، سود به دست آمده کمتر از ۱۰ درصد بوده است. حتی اگر مسکن و زمین خریداری شده باشد، باز کمتر از سپرده گذاری سود برده است. بنابراین به طور نسبی بر اساس ۸ ماه گذشته بازار پول سودآورتر بوده است.

در گفتگو با وحید شقاقی رشد عجیب درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه سال آینده واکاوی شد

الزامات مالیات‌ستانی دولت

مریم فکری
روزنامه نگار

اعداد و ارقام بودجه ۱۴۰۳ این روزها موجی از انتقاد را نه‌تنها در میان اقتصاددانان، بلکه مردم عامی ایجاد کرده است. از افزایش حقوق ۱۸ درصدی کارمندان که فاصله ۲۷.۵ درصدی با تورم دارد، تا رشد حدود ۵۰ درصدی مالیات‌ها.

بر همین اساس، چند روزی است که کلماتی چون دریافت مالیات‌ها به سبک داروغه ناتینگهام بر سر زبان‌ها افتاده است.

به باور اقتصاددانان، در ۵، ۶ سال اخیر با تورم‌های بالا، جامعه فقیر شده است. بر همین اساس، این سؤال مطرح است که دولت از جامعه فقیر چه مالیاتی می‌خواهد بگیرد؟

■ ساختار بودجه تغییر نکرده است

در همین خصوص وحید شقاقی، اقتصاددان در تحلیل اعداد و ارقام لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ می گوید: ساختار بودجه متاسفانه تغییری نکرده است. دولت در برنامه هفتم توسعه گفته بود که بودجه‌ریزی از ابتدای برنامه، برنامه‌محور و عملیاتی خواهد بود، ولی با توجه به اعداد و ارقامی که منتشر شده است، کلیت بودجه حکایت از تغییر ساختار بودجه ندارد.

وی می‌افزاید: من از دستگاه‌های مختلف که پرس‌وجو کردم، متوجه شدم همچنان روش بودجه‌ریزی مثل سنوات گذشته و مبتنی بر چانه‌زنی و درصدی افزایشی است. این در حالی است که در برنامه هفتم اشاره شده که باید بودجه‌ریزی، برنامه‌محور و عملیاتی باشد. یعنی دستگاه‌های اجرایی باید برای دریافت بودجه یا تعیین بودجه سال آینده، برنامه داشته باشند. حالا این اتفاق نیفتاده و همچنان برای من هم این شبهه وجود دارد که چرا دولت در لایحه برنامه هفتم گفته بودجه مبتنی بر برنامه و عملکرد خواهد بود، ولی همچنان در بودجه سال ۱۴۰۳ مثل دوره‌های گذشته عمل شده است.

این اقتصاددان عنوان می کند: عملاً باید گفت ساختار بودجه دگرگون نشده و وقتی هم ساختار بودجه را دگرگون نمی کنید، مسائل و مشکلات مثل بودجه‌های گذشته پابرجا خواهد بود و ابهام‌ها هم به همین ترتیب وجود دارد.

■ رشد مالیات‌ها نگران کننده است

این اقتصاددان با اشاره به رشد عجیب درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه سال آینده، می گوید: در حوزه مالیات‌ها، رشد بالایی ایجاد شده است، ولی واقعاً نگران هستم.

وی می‌افزاید: در دنیا بیش از ۸۰ درصد بودجه دولت‌ها از مالیات است و مالیات، سهم بسیار مهمی را در بودجه دولت‌ها دارد. ولی نکته این‌جاست که در دنیا وقتی مالیات پرداخت می‌شود، دولت باید گزارش عملکرد مصرف مالیات را بدهد. در عین حال، بهره‌وری و کارآمدی نظام اداری بالاست. یعنی وقتی مالیات به دولت می‌دهید، خیالتان راحت است که یک نظام اداری چابک و کارآمد با بهره‌وری بالا وجود دارد و به همین دلیل، مالیات‌های پرداختی، سوخت نمی‌شود. در کنار این‌ها، فساد، اختلاس و رانت در سیستم اداری وجود ندارد و هر مالیاتی که پرداخت می‌شود، مردم می‌دانند به صورت شفاف و کارآمد هزینه خواهد شد. بر این اساس، مردم وقتی مالیات می‌دهند، از سه زاویه خیالشان راحت است و اتفاقاً میل و انگیزه به پرداخت مالیات هم وجود دارد.

شقاقی ادامه می‌دهد: حالا بسیار فرق است بین این که شما مالیات پرداخت کنید و نگران باشید که این مالیات شما ممکن است با فساد از بین رود، یا به صورت غیربهره‌ور در یک نظام غیربهره‌ور و غیر کارآمد هزینه شود. این مساله در کشورهایی که نظام مالیاتی سخت‌گیرانه دارد، رعایت شده است.

این استاد دانشگاه عنوان می کند: مساله دوم این است که در کشورهایی که نسبت مالیات به تولید، اعداد بالایی است، دولت متقابل این مالیات، خدمات ویژه‌ای ارائه می‌دهد. مثلاً در کشورهای اسکاندیناوی، خدمات آموزشی، بهداشتی، نگهداری از سالمندان، تأمین دارو و بسیاری از خدمات مبتنی بر دولت رفاه ارائه می‌شود. یعنی می‌دانید که وقتی مالیات می‌دهید، دولت با این مالیات، خدمات با کیفیت و با پوشش کامل ارائه می‌دهد. پس به راحتی در این کشورها، مردم مالیات با نرخ‌های بالا می‌دهند، ولی دولت در مقابل آن، خدمات بسیار ممتاز و ویژه‌ای می‌دهد.

شقاقی تصریح می کند: موضوع سوم، هزینه کرد مالیات‌ها است. واقعیت این است که وقتی دولت، نسبت‌ها و پایه‌های مالیاتی را گسترش می‌دهد، مردم خواستار این هستند که دولت گزارشی از هزینه کرد مالیات‌ها بدهد.

وی متذکر می‌شود: در دنیا این سه مساله را حل کرده‌اند؛ این در حالی است که در کشور ما اتفاق دیگری می‌افتد. من در حال حاضر واژگانی مثل داروغه ناتینگهام را می‌شنوم. دلیل این حرف‌ها این است که دولت‌های ما غیربهره‌ور هستند، یعنی بهره‌وری منفی یا پایین دارند. در عین حال، دولت‌ها غیرشفاف هستند و فساد و ناکارآمدی حاکم است.

این اقتصاددان می‌افزاید: دولت هم در مقابل دریافت مالیات‌ها، خدمات خاصی به مردم ارائه نمی‌دهد. هزینه کرد درآمدهای مالیاتی هم به طور شفاف به مردم گفته نشده است. به همین دلیل، وقتی در چنین فضایی زندگی می کنید و نسبت‌ها و پایه‌های مالیاتی گسترش پیدا می کند، به تبع مردم می گویند ما داریم انواع مختلف مالیات‌ها را پرداخت می کنیم، ولی نمی‌دانیم این مالیات کجا هزینه می‌شود؛ ما که عایدی از این درآمد مالیاتی ندیدیم. یعنی نه دولت خدمات برجسته‌ای در مقابل مالیات‌ها داده است و نه متوجه شدیم کجا هزینه می‌شود. دولت هم غیربهره‌ور است؛ یعنی هر چه پول می‌دهیم، در آن‌جا حیف و میل می‌شود.

شقاقی تصریح می کند: دولت باید به این موضوع آگاه باشد. نمی‌شود که یک‌طرفه نظام مالیاتی را سنگین کرد. هر اقدام دولت باید دوطرفه باشد. یعنی یک طرف، ابزارهای اقتصادی است و یک طرف، جلب رضایت یا آگاه‌سازی مردم است. این مسائل، یک نارضایتی در درون مردم ایجاد می کند و مدام این سوال‌ها را خواهند پرسید.

این کارشناس اقتصادی می گوید: من دیدم در لایحه بودجه ۱۴۰۳، دولت به سمت مالیات‌ها می‌رود. من مخالف افزایش درآمدهای مالیاتی نیستم، ولی یک الزامات و مقدماتی وجود دارد؛ بی‌محابا و بدون کارکارشناسی و توجیه و کسب رضایت مردم که نمی‌شود سراغ مالیات‌ها رفت. بر همین اساس است که واژگانی مثل داروغه ناتینگهام و امثال آن در فضای رسانه مطرح می‌شود.

■ از جامعه فقیر چه مالیاتی می‌خواهید بگیرید؟

این کارشناس اقتصادی در ادامه تاکید می کند: این را هم در ذهن داشته باشید که در ۵، ۶ سال با تورم‌های بالا، جامعه فقیر شده است. حالا من از دولت سؤال می کنم که از جامعه فقیر چه مالیاتی می‌خواهید بگیرید؟ برای همین می گویند داروغه ناتینگهام.

شقاقی می گوید: مساله این است که وقتی جامعه فقیر می‌شود، از چه می‌خواهید مالیات بگیرید؟! در دنیا سهم عمده مالیات برای شرکت‌های بزرگ است. برای مثال، در آمریکا شرکت‌های بزرگی مثل اپل و ماکروسافت، درآمدها و ثروت‌های نجومی دارند و متناسب با آن مالیات می‌دهند. اما در ایران در دوران اخیر، در دهه ۹۰ و دهه جدید، مردم فقیر شدند و در عین حال، شرکت‌ها بسیار کوچک و درآمدزایی‌ها بسیار افت کرده است. سود شرکت‌ها از بین رفته است و جامعه فقیر شده و اقتصاد کوچک شده است. شما از یک اقتصاد کوچک شده، چه مالیاتی می‌خواهید بگیرید.

وی عنوان می کند: ابتدای دهه ۹۰ تولید ناخالص داخلی ایران حدود ۶۰۰ میلیارد دلار بوده است، اما الان حدود ۳۷۰ میلیارد دلار است. یعنی تقریباً اقتصاد ایران نصف شده است. خب اقتصادی که نحیف و جامعه‌ای که فقیر شده، در بحث مالیات گرفتار شده است.

> ساختار بودجه متاسفانه تغییری نکرده است. دولت در برنامه هفتم توسعه گفته بود که بودجه‌ریزی از ابتدای برنامه، برنامه‌محور و عملیاتی خواهد بود، ولی با توجه به اعداد و ارقامی که منتشر شده است، کلیت بودجه حکایت از تغییر ساختار بودجه ندارد

گزارش

دنیا با صندوق‌های سرمایه گذاری خود چه می کند؟

دو روی سکه پذیره نویسی صندوق های جدید سرمایه گذاری

رجا ابوطالبی
روزنامه نگار

همزمان با پذیره‌نویسی صندوق‌های جدید در بورس، برخی کارشناسان نگران از عدم تناسب تعداد صندوق‌ها با حجم بازار بورس کشور هستند؛ حال آنکه منتقدان این دیدگاه، تعدد این صندوق‌ها را راهی برای ورود نقدینگی پایدار به بورس می‌دانند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در بازار سرمایه ایران، حدود ۷۵۰ شرکت وجود دارد که تعداد صندوق‌های سرمایه گذاری اعم از درآمد ثابت تا اهرمی در آن، سهم ۴۲۵ عددی دارد. همزمان با پذیره‌نویسی صندوق‌های جدید در بورس، برخی کارشناسان نگران از عدم تناسب تعداد صندوق‌ها با حجم بازار بورس کشور هستند؛ حال آنکه منتقدان این دیدگاه، تعدد این صندوق‌ها را راهی برای ورود نقدینگی پایدار به بورس می‌دانند. اما باید دید که دنیا با این صندوق‌ها چه می کند؟

بورس لندن: تعداد نماد فعال در بورس لندن ۲۴۳۴ اما تعداد صندوق‌های آن چیزی حدود ۱۰/۰۲۷ است. بیشترین تعداد صندوق در میان بورس‌های مورد بررسی، مربوط به همین بورس لندن است.

بورس فرانکفورت: کمترین تعداد نماد فعال در میان کشورهای مورد بررسی متعلق به بورس فرانکفورت است. اما از لحاظ سرمایه بازار در رتبه دوازدهم دنیا قرار دارد. در مقابل ۱۴۱۲ نماد فعال در بازار بورس فرانکفورت، ۸/۰۵۳ صندوق مشغول به فعالیت هستند.

بورس نزدک: یک بازار بورس سهام در آمریکا است. این بازار در فهرست بورس‌های سهام از نظر ارزش بازار دومین رتبه را در بازار معامله الکترونیک سهام؛ پس از بورس نیویورک، دارا است. ۳۷۸۷ شرکت و ۷۵۹۹ صندوق سبب شده است تا بورس نزدک بیشترین میانگین تعداد سهام فروخته شده در روز را از آن خود کند.

بورس نیویورک: بزرگ‌ترین بازار بورس جهان بر پایه حجم معاملات و ارزش بازار سرمایه است که این بورس با ۲۴۰۰ شرکت و ۶۹۴۷ صندوق مشغول به کار است. از بررسی و مقایسه این اعداد می‌توان پی برد که در کشورهای توسعه یافته، تعداد صندوق‌های هر بورس بین ۲ تا ۴ برابر تعداد سهام پذیرفته شده در آن بورس است؛ لذا در ایران از نظر تعداد صندوق‌ها به‌هیچ‌وجه جای نگرانی نیست؛ چرا که تعداد صندوق‌ها حدود نصف تعداد سهام است. اما باید نظارت دقیقی در خصوص عدم تضاد و تعارض منافع روی آنها صورت گیرد چرا که بهترین اتفاق ممکن برای عمق‌بخشی به بازار، توسعه سرمایه گذاری غیرمستقیم است.

یادداشت

آوارهای تباهندگی بر سر اقتصاد ایران

مهدی غضنفری
رئیس هیات عامل
صندوق توسعه ملی

دیدن چرخه تباهنده در کشور کار سختی نیست، به این معنا که هر کجا مردم ناراضی بوده و اعتراض دارند، علامت وجود فرآیندهای تباهنده است. وقتی نرخ رشد اقتصادی پایین و یا وجود ناترازی‌های مختلف در بانک، ارز، بنزین، گاز، برق، آب و حتی جمعیت دیده می‌شود، علایمی دال بر وجود چرخه‌های تباهنده است. در سال ۹۲ برای اولین بار نظریه «تباهندگی- بالندگی» را مطرح کرده و بر این موضوع تاکید کردم که چنانچه ارزش ورودی‌های یک سیستم از خروجی‌های آن کمتر باشد، آن سیستم به تدریج تباهیده شده و از بین می‌رود؛ در حالیکه اگر ارزش خروجی‌های یک سیستم بیشتر از ارزش ورودی‌های آن باشد، آن سیستم بالنده شده و می‌تواند تداوم حیات داشته باشد؛ به این معنا که بالندگی و تباهندگی، به مقایسه ورودی‌ها و خروجی‌ها برمی‌گردند. در واقع، سیستم‌ها به این دلیل ایجاد می‌شوند که ارزش افزوده‌ای بر روی ورودی‌های خود ایجاد کنند؛ اما دیده شده که سازمان‌ها و سیستم‌ها آنقدر گرفتار حفظ خود می‌شوند که ارزش خروجی‌های خود را سنجش نکرده و در نهایت، خود سیستم یا سازمان، برای دولت و مردم صرفاً هزینه‌زا می‌شود؛ اما به دلیل قوانین و مقررات، باقی می‌ماند و مرتباً بودجه گرفته، مصرف کرده و خروجی قابل توجهی ندارد. این سازمان‌ها و سیستم‌های تباهنده با مصرف منابع و خروجی‌های کم‌ارزش‌تر، نرخ رشد اقتصادی کاهش می‌دهند و وقتی این اتفاق رخ می‌دهد، ناامیدی ایجاد شده و کشور از رقبا عقب می‌ماند؛ ضمن اینکه چالش‌های اجتماعی بیشتر شده و عده‌ای شغل خود را از دست می‌دهند، ارزش ریال کاهش پیدا می کند و به دلایل مختلفی، ممکن است وضعیت این چرخه تشدید شود. یکی از موضوعاتی که تا حدی می‌تواند این چرخه‌های تباهیدگی را متوقف کند، موضوع بهبود فرآیندها و بهره‌وری است، اما این موضوع تنها در سطح خُرد، مانع از این چرخه‌های تباهندگی می‌شود و در سطح کلان اگر قرار باشد این چرخه‌ها از بین بروند، نیازمند بهبود فرآیندهای حکمرانی هستیم؛ بنابراین دو دسته از فرآیندها باید اصلاح شوند که شامل «فرآیندهای سازمانی» و «متافرآیندها یا حکمرانی» در سطح کشور است. متخصصان حکمرانی بر این باورند که اصلاح فرآیندهای سازمانی تا حدی از طریق فرآیندهای بهره‌وری قابل انجام است؛ ولی از آن مهم‌تر، اصلاح فرآیندهای حکمرانی است.

یادداشت

رانت مفت نصیب چه کسی می‌شود؟

اصغر سمیعی
کارشناس اقتصادی

هر گونه سخت‌گیری در دادن مجوزهای قانونی یا تمدید آن از طرف مراجع ذی صلاح به نفع بازارهای غیر رسمی و به زیان اقتصاد قانونی و سالم تمام می‌شود. در حال حاضر، از مهمترین مشکلاتی که در اقتصاد کشور و به تبع آن در حوزه ارز با آن روبرو هستیم، غیر واقعی بودن قیمت‌ها و چند نرخی بودن‌ها است. در حوزه ارز هم باید به محدودیت‌هایی هم که برای صرافان دارای مجوز به خصوص صرافان کم سرمایه ایجاد شده اشاره کرد. بهتر است بانک مرکزی و دولت اجازه هر چه بیشتر رقابتی‌تر شدن را به بازار ارز بدهند و خودشان وظیفه نظارت را به عهده بگیرند و دخالت در بازار را فقط در زمانی انجام دهند که کسانی با سرمایه‌های بزرگ بخواهند به طور مصنوعی بازار را تحت تأثیر قرار دهند. بنابراین صرافی در ایران هم می‌تواند مانند کشورهای پیشرفته آزاد باشد و تنها لازم باشد که صرافان نوع و محل فعالیت خود را به اطلاع مسئولین برسانند. مجوزی که با مقررات سخت دریافت می‌شود، به نوعی امتیاز ویژه و رانت محسوب می‌شود و هر چه مقررات سخت‌تر باشد، رانت حاصل هم پر ارزش‌تر می گردد. صرافی هم می‌تواند مانند مشاغل دیگر برای همه مردم آزاد باشد و شغلی رقابتی محسوب شود، مثلاً اگر چند صراف در یک محله یا یک خیابان فعالیت کنند و رقابت سالم داشته باشند نه تنها اشکالی ندارد بلکه این کار کاملاً به نفع مشتریان و مراجعان آن‌ها خواهد بود، البته شرط این کار این است که مسئولان اقتصادی از دادن هر گونه رانت تحت عنوان سهمیه به صرافی‌ها خودداری کنند. وجود بازارهای رانتی با عناوین مختلف از جمله «متشکل» و غیره، جز دامن زدن به رانت و اقتصاد فرمایشی و غیر رقابتی چیزی ندارد. صراف می‌بایست بتواند ارز را از مشتریان با قیمت واقعی خریداری کند و به خریداران با قیمت واقعی بفروشد، در این رابطه هر صرافی که فاصله قیمت خرید و فروشش کمتر باشد و در واقع قیمت‌هایش عادلانه‌تر باشد، طبعاً بیشتر مورد اقبال مردم قرار می‌گیرد. طبعاً مشتریان و از جمله صادر کنندگان، هم می‌بایست آزاد باشند که چه صرافی یا بانکی را برای معامله انتخاب کنند. صراف موظف است عملیات خود را به طور شفاف انجام دهد و قیمت خرید و فروش را روی تابلو نصب کند و در پایان سال هم مقدار درآمد خود را محاسبه و مالیات حقه دولت را پرداخت نماید، بانک مرکزی هم وظیفه نظارت بر صرافان را انجام می‌دهد. تزریق ارز از سوی بانک مرکزی هم نباید به صورت سهمیه‌ای باشد، بلکه باید تزریق به صورت مزایده و با بالاترین قیمت‌ها به صرافی‌ها یا بانک‌ها انجام شود.

دریچه

صادرات ۶۵۰ میلیون دلاری دانش‌بنیان‌ها در ۶ ماه ابتدایی ۱۴۰۲

رئیس مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری، در نشست خبری خود اعلام کرد: رقم صادرات محصولات دانش‌بنیان در شش ماهه اول امسال به ۶۵۰ میلیون دلار رسیده است. به گزارش فارس، امیرحسین میرآبادی؛ رئیس مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری، با برگزاری یک نشست خبری، در بین خبرنگاران و اصحاب رسانه حاضر شد و به سؤالات آنان پاسخ داد. فعالیت‌های مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری در معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در جهت زمینه‌سازی برای افزایش ارتباط علمی، فناوری و نوآوری با دیگر کشورها و افزایش سهم محصولات با فناوری بالا در تجارت منطقه‌ای و جهانی محصولات ایرانی است. رئیس مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری، درخصوص میزان صادرات محصولات دانش‌بنیان، گفت: در سال ۱۴۰۰ آمار صادرات رسمی و ثبت شده محصولات دانش‌بنیان به سایر کشورها حدود ۶۰۵ میلیون دلار بوده است. رقم صادرات محصولات فناورانه در سال گذشته ۸۷۰ میلیون دلار و در شش ماهه اول سال ۱۴۰۲ نیز به رقم ۶۵۰ میلیون دلار رسیده است. او تأکید داشت: ارتباط با وزارت امور خارجه به منظور همکاری برای توسعه دیپلماسی علمی، فناوری در کشورهای هدف در بالاترین سطح و اهمیت این مرکز قرار دارد. در حال حاضر ۷۰۰ محصول دانش‌بنیان از طریق سفارتخانه‌های ایران در خارج کشور به بازارهای خارجی معرفی می‌شود. در این راستا، محصولات دانش‌بنیان حوزه‌های مختلف را در قالب حدود ۲۰ سبد صادراتی آماده و برای ارسال به سفارتخانه‌ها در اختیار وزارت امور خارجه قرار دادیم.

■ دیپلماسی با هدایای فناورانه ایرانی

رئیس مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری در ادامه، افزود: در حال حاضر همه سفیران پیش از عزیمت به محل مأموریت در یک نشست اختصاصی با مرکز تعاملات بین‌المللی شرکت می‌کنند و پس از شناخت ظرفیت‌ها و دستاوردهای فناورانه، به محل مأموریت خود اعزام می‌شوند. در بعضی مواقع نیز هدایایی فناورانه برای اهدا به مسئولان کشور مقصد به آن‌ها معرفی می‌شود. میرآبادی؛ یکی دیگر از اقدامات سفارتخانه‌ها در حمایت از حوزه نوآوری و فناوری کشور در بخش بین‌المللی را برگزاری نمایشگاه‌های دوره‌ای عنوان کرد و یادآور شد: در حال حاضر تعدادی از سفارتخانه‌ها درخواست برگزاری نمایشگاه محصولات دانش‌بنیان را کشورهای دیگر دارند.

■ اجرای سند جامع توسعه روابط علمی ایران

میرآبادی؛ در این نشست خبری درخصوص فعالیت‌های این مرکز تشریح کرد: مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری معاونت علمی مسئولیت توسعه ارتباطات بین‌المللی در معاونت علمی را برعهده دارد. این مرکز در چهار حوزه کلی فعالیت دارد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها حوزه ارتباطات علمی و سرمایه انسانی است. در این زمینه، بیشتر تمرکز بر متخصصان ایرانی خارج از کشور یا نخبگان خارجی فعال در ایران است و ارتباط و همکاری‌های خوبی هم با شورای عالی ایرانیان خارج از کشور داریم. او اشاره داشت: همکاری با نخبگان و متخصصان ایرانی فارغ‌التحصیل و دانش‌آموخته در دانشگاه‌های برتر جهان در قالب‌های مختلف مانند برگزاری رویداد، دعوت برای سخنرانی، حمایت از تأسیس شرکت دانش‌بنیان یا اعطای طرح جایگزین خدمت، برنامه‌هایی است که حول این محور قرار دارد. وی ادامه داد: حوزه دیگر، توسعه کسب‌وکارهای دانش‌بنیان با محوریت تجارت بین‌الملل و صادرات است. در دوره جدید معاونت علمی، علاوه بر حوزه علم و فناوری، اقتصاد دانش‌بنیان به‌عنوان یک مأموریت محول شده است و یکی از ارکان رشد اقتصاد دانش‌بنیان توسعه بازارهای بین‌المللی است. بخش قابل توجهی از برنامه‌های مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری نیز به این زمینه معطوف است. رئیس مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری معاونت علمی، درخصوص محور دیگر فعالیت‌های این مرکز، گفت: مبادلات فناوری و ارتباطات بین‌المللی در لایه همکاری‌های دولتی، ایجاد ارتباط بین دولت‌ها، استفاده از ظرفیت عضویت کشور در نهادهای بین‌المللی، پیمان‌های چندجانبه و کمیسیون‌های مشترک از جمله حوزه‌های مهمی است که مرکز تعاملات برای توسعه روابط علمی و فناورانه از به آن ورود می‌کند. او ادامه داد: یکی از مأموریت‌های اصلی این مرکز، اجرایی‌سازی سند جامع توسعه روابط علمی جمهوری اسلامی ایران است. این سند مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی است و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، مسئولیت اجرای آن را برعهده دارد. مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری طبق برنامه‌ریزی انجام شده اجرایی‌سازی سند را دنبال می‌کند.

اولین کارخانه واقعی تولید گوشی موبایل در ایران راه‌اندازی خواهد شد؟!

رئیس هیئت مدیره دیجی‌سرویس، ابراز امیدواری کرد که با ورود رسمی برند اوپو به بازار ایران، به‌زودی اولین کارخانه واقعی تولید گوشی تلفن همراه در ایران نیز با همکاری این تولیدکننده گوشی تلفن همراه راه‌اندازی شود. به گزارش آژانس خبری فناوری اطلاعات و ارتباطات (ایستنا)، مهدی رسایی؛ در مراسم ورود رسمی برند اوپو به به بازار ایران و رونمایی از برخی محصولات این تولیدکننده گوشی تلفن همراه، افزود: با انتقال دانش از برند اوپو یک کارخانه تولید گوشی بومی به معنای واقعی در ایران راه‌اندازی خواهد شد. او اظهار داشت: از یک سال قبل برای ورود این برند تولیدکننده گوشی تلفن همراه به بازار ایران مذاکره کردیم اما در نهایت سه ماه پیش قرارداد همکاری دیجی‌سرویس با اوپو امضاء شد و از ابتدای سال ۲۰۲۴ تلاش خواهیم کرد اوپو سهم بازار خوبی در ایران به دست بیاورد. رسایی؛ ابراز امیدواری کرد اوپو سهم بازار خوبی در ایران به دست بیاورد و این برند هم در کنار دیجی‌سرویس و در بازار ایران بماند زیرا در سال‌های گذشته به رشد خیلی از برندها در ایران کمک کردیم اما نماندند و رفتند. در مراسم ورود رسمی برند اوپو به ایران از گوشی‌های A۳۸، A۵۸، A۷۸، A۹۸ Reno۱۰، ۵G، Find N۳ و Flip Find N۳ نیز رونمایی شد که از این پس با گارانتی و پوشش بیمه ایران توسط دیجی‌سرویس به بازار عرضه می‌شوند.

www.tadbiretazenews.com

هشدار به کاربران برنامه‌های اندرویدی بانک‌ها در ایران

محققان امنیت سایبری گزارش دادند که هکرها با جعل برنامه‌های اندرویدی بانک‌ها در ایران، کاربران گوشی‌های سامسونگ و شیائومی را تحت حملات سایبری جدید قرار داده‌اند. هکرها در حملات تازه خود برای فریب کاربران دستکم ۲۴۵ نمونه مختلف از اپلیکیشن‌های مخرب را تحت عنوان برنامه‌های بانکی و به‌واسطه سایت‌های جعلی منتشر کرده‌اند. به گزارش سیتنا و براساس گزارش شرکت امنیت سایبری زیمپریوم، محققان امنیتی از گسترش یک کارزار هکری بزرگ علیه کاربران موبایل بانک‌های مختلف در ایران خبر دادند. هکرها در فرآیند این عملیات، با جعل برنامه اندرویدی بانک‌ها، صدها فایل آلوده به بدافزار را با هدف سرقت اطلاعات حساب مشتریان در فضای اینترنت منتشر کرده‌اند. کارزار هکری فعلی در ماه ژوییه امسال کشف شده و از آن تاریخ نه تنها ادامه داشته، بلکه به مرور پیچیده‌تر و پیشرفته‌تر نیز شده است. مردادماه گذشته شرکت امنیت سایبری «سوفوس» از کشف یک کارزار سایبری با ۴۰ اپلیکیشن جعلی بانکی خبر داد که در آن کاربران چندین بانک ایران از جمله ملت، صادرات و رسالت، هدف قرار گرفته بودند. هکرها در آن کارزار که در بازه زمانی ماه دسامبر ۲۰۲۲ تا ماه می ۲۰۲۳ ادامه داشت، به سرقت اطلاعاتی مانند نام کاربری، گذرواژه و مشخصات کارت بانکی افراد و نیز شنود محتوای پیامک‌های دریافتی برای دور زدن رمز دوم می‌پرداختند. حالا گزارش منتشر شده از سوی محققان زیمپریوم نشان می‌دهد کارزار هکری فعلی در مقایسه با نمونه گذشته بسیار گسترده‌تر شده است. هکرها در حملات تازه خود برای فریب کاربران ایرانی دستکم ۲۴۵ نمونه مختلف از اپلیکیشن‌های مخرب را تحت عنوان برنامه‌های بانکی و به‌واسطه سایت‌های جعلی منتشر کرده‌اند. کارشناسان عقیده دارند حملات کشف شده اخیر به همان گروه هکری اولیه مرتبط است. آن‌ها در عملیات جدید خود با هدف افزایش میزان موفقیت، قابلیت‌های تکنیکی تازه‌ای را به بدافزارها اضافه کرده‌اند. کارزار جدید مشتریان ۱۲ بانک ایرانی را هدف قرار داده است.

ماهواره خیام ۵۰ میلیون دلاری تا به امروز چه کاربردی داشته است؟!

خیام یک ماهواره سنجش از راه دور با دقت یک متر بوده و حسن سالاریه؛ رئیس سازمان فضای ایران در توصیف وظایف این ماهواره گفته است: «این ماهواره برای مدیریت منابع، مدیریت شهری و محیط زیست مورد استفاده قرار خواهد گرفت

ماهواره سنجش از راه دور خیام با دقت یک متر توانسته علاوه بر داده‌های تخصصی در حوزه محیط زیست و منابع طبیعی کشور، تصاویر کاربردی از بخش‌های مختلف ایران و کشورهای همسایه در اختیار تحلیلگران قرار دهد. به گزارش فارس، گرمایش زمین موجب شده تا دانشمندان و سیاستمداران به موضوع محیط زیست و رصد آب‌های موجود توجه ویژه‌ای داشته باشند؛ دستیابی به اطلاعات برخط و تغییرات جوی نیازمند استفاده از تکنولوژی‌های خاص بوده و ماهواره‌ها بازوی اصلی در این رصد به شمار می‌رود. نزدیک به دو دهه است که ایران علی‌رغم تمام محدودیت‌ها توانسته در حوزه صنعت فضایی و ماهواره پرتاب‌های موفقی داشته باشد، یکی از این پرتاب‌ها ماهواره خیام است که هزینه‌ای بین ۴۰ تا ۵۰ میلیون دلار هزینه داشت و مرداد سال گذشته از پایگاه بایکانور روانه آسمان شد؛ خیام یک ماهواره سنجش از راه دور با دقت یک متر بوده و حسن سالاریه؛ رئیس سازمان فضای ایران در توصیف وظایف این ماهواره گفته است: «این ماهواره برای مدیریت منابع، مدیریت شهری و محیط زیست مورد استفاده قرار خواهد گرفت.»

■ چرا ایران تلاش می‌کند در جمع کشورهای فضایی باشد؟

همان‌طور که گفته شد یکی از کاربردهای ماهواره‌های سنجش از راه دور رصد و پایش محیط زیست با دقت بالا است، به همین دلیل کشورهای صاحب تکنولوژی ماهواره‌های مختلفی را راهی فضا کرده، اطلاعات و داده‌های آن را با سایر کشورها به اشتراک می‌گذارند اما نکته مهم اینجاست که صاحبان فناوری اطلاعات موجود را رایگان نمی‌دهند، بلکه کشورها با پرداخت‌های دوره‌ای می‌توانند با تأخیر کمی به تصاویر ارسال شده از فضا دست یابند که در بخش‌های مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد، ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و بخش عمده‌ای از اطلاعات فضایی مورد نیاز در حوزه‌های مختلف را از این طریق دریافت می‌کند. ماهواره‌های سنجش از دور نقش کلیدی در سیاست‌گذاری‌های داخلی کشورها دارد. این در حالی است که دانش بومی و دستیابی به تکنولوژی ساخت ماهواره‌های سنجشی می‌تواند شرایطی را فراهم نماید که ایران علاوه بر استفاده داخلی از اطلاعات مخابره شده، در جمع کشورهایی قرار گیرد که اطلاعات را با سایر کشورها خصوصاً کشورهای منطقه به اشتراک بگذارد.

■ حوزه کشاورزی زیر ذره‌بین ماهواره خیام

ایران کشوری کویری با منابع آبی محدود است، در برخی مناطق کشور به دلیل کم‌آبی صنعت کشاورزی تعطیل یا نیمه‌تعطیل شده و حتی مهاجرت‌های ناخواسته را به وجود آورده است، بنابر گفته کارشناسان حوزه فضایی از داده‌های ماهواره خیام در حوزه کشاورزی برای مطالعه رطوبت خاک و گیاه، مدیریت مصرف بهینه آب در مزارع کشاورزی، پایش محدوده و سطح زیر کشت در مناطق مختلف، تخمین میزان محصول پیش از برداشت، تشخیص و تعیین گونه‌های مورد کشت، بررسی سلامت محصول و تشخیص آفات، پایش تغییرات دوره‌ای رشد گیاه استفاده می‌شود. ماهواره‌های سنجشی همچون خیام در سیاست‌گذاری کلان مدیریت منابع آبی کشور یک بازوی قوی به شمار می‌رود، داده‌های دقیق با سنجش یک متر کمک می‌کند تا بررسی گستره جنگل‌ها، مناطق تحت کشت و وضعیت پوشش گیاهی کشور با سرعت و دقت بیشتری انجام شود. به‌طور مثال در موضوع حق آبه ایران از هیرمند که موجب خشکسالی و کمبود آب در استان سیستان و بلوچستان شده است، طالبان اعلام کرده بود: «از اینکه در سال‌های اخیر در افغانستان و منطقه خشکسالی رخ داده و سطح آب پایین آمده است، به‌شمول دریای هلمند تعداد زیادی از ولایات و مناطق کشور از خشکسالی رنج می‌برند و آب کافی وجود ندارد.» در حالی که تصاویر ارسال شده از ماهواره خیام این ادعا را رد کرد.

■ پایش معادن و نقشه‌برداری از کشور به کمک خیام

همان‌طور که گفته شد ماهواره خیام قابلیت رصد دقیق زمین را دارد، در ماموریت این ماهواره پایش تغییرات شهری، اکتشافات معدنی و پایش منابع آبی تعریف شده است، با استفاده از داده‌های ماهواره خیام می‌توان اطلاعاتی در مورد تغییرات کاربری اراضی، پایش و بررسی پراکندگی شهرها و مناطق جمعیتی، تهیه نقشه‌های توسعه شهری و روستایی، پایش ساخت‌وسازهای غیرمجاز به‌دست آورد. در همین راستا، نیز سالاریه؛ با اشاره به امضای تفاهم‌نامه با هدف بهره‌برداری مناسب و مؤثر از فناوری‌های فضایی در حوزه علوم ژئوماتیک و نقشه‌برداری که تیر ماه امسال با سازمان نقشه‌برداری کشور منعقد شد، گفت: «براساس این تفاهم‌نامه، سازمان فضایی ایران در زمینه ارائه تصاویر ماهواره‌ای و داده‌های فضاپایه، با سازمان نقشه‌برداری کشور همکاری خواهد کرد. تصاویر ماهواره‌ای قابل ارائه شامل تصاویر ماهواره خیام با قدرت تفکیک مکانی یک متر به منظور تولید و به‌روزرسانی نقشه‌های پوششی کشور و نیز سایر داده‌های ماهواره‌ای مورد نیاز سازمان نقشه‌برداری کشور است که در ایستگاه‌های زمینی سازمان فضایی ایران دریافت می‌شود.» لازم به ذکر است که طبق اعلام سازمان فضایی کشور، طی یک سال گذشته فرآیند تصویربرداری حدود ۴۰ درصد از سطح کشور با ماهواره خیام کامل شده است. این ماهواره می‌تواند با پایش و بررسی پراکندگی صنایع و معادن در حوزه اکتشافات معدنی کمک کرده و گزارش جامعی از تغییرات مرز ساحلی، پایش مساحت سطح آب دریاچه‌ها، تالاب‌ها و ذخایر آب سدها را در اختیار مدیران قرار دهد.

■ از تماشای مسجدالنبی در ایام حج تا مخابره میزان خسارت سیل در کشور

بارها و بارها تأکید شده است که دقت ماهواره خیام بسیار بالا بوده و می‌تواند با مدل‌سازی ریسک و تهیه نقشه خطر، پایش مناطق خسارت دیده و شناسایی مناطق اسکان مجدد خسارت‌های وارده را ارزیابی کند، به‌طوری که در سیل اخیر لرستان و خوزستان به‌ویژه شهر معمولان و روستاهای پیرامون آن، با دقت بسیار خوبی تصویربرداری کرده است. براساس داده‌های گردآوری شده توسط کارشناسان سازمان فضایی، ده‌ها نقطه در استان‌های لرستان و خوزستان به‌خصوص حاشیه رودخانه‌های کشکان و کرخه، قبل و بعد از بارندگی‌های اخیر مورد ارزیابی قرار گرفته و نقاطی که با طغیان رودخانه روبه‌رو شده بودند مشخص شدند. همین دقت در ارسال تصاویر در بخش‌های دیگری نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد، به‌طور مثال ماهواره خیام برای اولین بار تصاویر هوایی از مسجد مقدس جمکران و حرم امیرالمؤمنین علی(ع) را مخابره کرد؛ همچنین، همزمان با موسم حج این ماهواره از ارتفاع ۵۰۰ کیلومتری تصاویر هوایی از مسجد النبی و قبرستان بقیع را ارسال کرد، که علاوه بر استقبال مردم، نشان از توانایی رصد ماهواره‌ای ایران از کشورهای همسایه را دارد که همین امر می‌تواند به اشتراک‌گذاری اطلاعات با کشورهای حاشیه خلیج‌فارس منجر شود.

گزارش

ساخت تراشه در ایران شتاب می‌گیرد؛ تدوین سند «صنعت میکروالکترونیک»

مدیر برنامه ملی میکروالکترونیک از تکلیف برنامه هفتم برای تدوین سند میکروالکترونیک خبر داد و گفت: موضوع گلوگاهی برای ما صنعت ساخت تراشه است که یک مزیت نسبی در حوزه علم و فناوری ایجاد می‌کند. محمدحسین محمدی لاریجانی؛ در گفتگو با خبرنگار مهر، ضمن اشاره به اینکه درخصوص توجه به صنعت میکروالکترونیک، سال گذشته جریان خوبی در حاکمیت شکل گرفت و شاهد توجه ویژه‌ای به این حوزه بودیم، اظهار کرد: بعد از دوران کرونا شاهد یک کمبود و کسری در دنیا بودیم و وقتی کمبودی در دنیا اتفاق می‌افتد، اولین تأثیرش را در مارکت‌های دنیا می‌گذارد و در این شرایط کمپانی‌های بزرگ ابتدا نیازهای خود را برطرف خواهند کرد و ایران در آن دوران از این موضوع به‌خصوص در حوزه تهیه تراشه‌های حوزه لوازم‌خانگی و خودرویی با چالش مواجه شد.

■ بودجه مورد انتظار در سال ۱۴۰۱ محقق نشد

مدیر برنامه ملی میکروالکترونیک، ادامه داد: پس از این چالش، دستگاه حاکمیت به این فکر افتاد که به نحوی حداقل‌های خود را در این حوزه کاور کند تا بتواند سیاست‌گذاری خوبی در حوزه میکروالکترونیک داشته باشد. در همین راستا براساس بند «ن» تبصره ۷ بودجه ۱۴۰۱ مقرر شد بین ۱۰ تا ۳۰ درصد از منابع تعرفه واردات گوشی‌های تلفن همراه بالای ۶۰۰ دلار به حوزه میکروالکترونیک اختصاص یابد اما در نهایت یک و سه‌دهم همت آن محقق شد؛ به‌طوری که ۲۰۰ میلیارد به صندوق س‌ها (صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته وابسته به وزارت صمت) تعلق گرفت و بخشی از این ۲۰۰ میلیارد به میکرو و بخش دیگر به حوزه بومی‌سازی تلفن همراه اختصاص یافت و در واقع آن بودجه نهایی، محقق نشد اما همین که موضوع میکرو در بودجه کل کشور قرار گرفت و به آن توجه شد، باید از دستگاه حاکمیت تشکر کرد.

■ حمایت از توسعه زیرساخت‌های صنعت میکرو در بودجه ۱۴۰۲ گنجانده شد

وی با اشاره به اینکه امسال و در بودجه ۱۴۰۲، یک بودجه جداگانه در قالب بند «ط» تبصره ۷ به‌طور تخصصی برای توسعه زیرساخت‌های صنعت میکروالکترونیک در نظر گرفته شد، گفت: براساس این بند وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) مکلف شده است منابع حاصل از حقوق ورودی رویه (برند) تجاری واردات گوشی‌های تلفن همراه خارجی بالای ۶۰۰ دلار که حداقل ۱۵ درصد است و البته واردات گوشی در سایر رویه‌ها که دو برابر محاسبه و دریافت می‌شود را به خزانه واریز کند تا صرف حمایت از توسعه زیرساخت‌های صنعت میکروالکترونیک شود. همچنین براساس این بند واردات این کالاها از طریق مناطق آزاد تجاری و صنعتی، نیز مشمول این حکم می‌شود.

■ آیین‌نامه «تخصیص تعرفه واردات موبایل به حوزه میکرو» تدوین شد

مدیر برنامه ملی میکروالکترونیک، با بیان این مطلب که براساس این بند قانونی، مسؤولیت تقسیم کار نهادیِ وظایف و راهبری تحقق اهداف این بند برعهده «کارگروه ویژه اقتصاد دیجیتال دولت» قرار گرفته است، خاطرنشان کرد: در حال حاضر آیین‌نامه این موضوع تدوین شده و مصوبه کارگروه اقتصاد دیجیتال دولت را گرفته و به‌زودی در هیئت دولت مطرح و ابلاغ می‌شود. لاریجانی؛ در ادامه با اشاره به اینکه به دنبال این بودیم که در برنامه هفتم توسعه کشور، موضوع میکروالکترونیک یک تحول جدی داشته باشد، افزود: بیش از آنکه به حوزه میکرو با یک رویکرد اقتصادی نگاه کنیم، هدف ما این است که رویکرد تاب‌آوری آن را پوشش دهیم تا صنایع مادر ما معطل چند قطعه در کشور نمانند و بر نقاطی متمرکز شده‌ایم که نیازهای جدی ما را به‌خصوص در حوزه «طراحی تراشه» برآورده می‌کند چرا که ما نمی‌خواهیم هر گونه تراشه‌ای را بسازیم. به همین دلیل این موضوع همچنان در حال پیگیری است.

■ میکروالکترونیک در برنامه هفتم درمیان چند تکنولوژی دیگر گم شد

وی بیان کرد: در برنامه هفتم، یک بند تخصصی به حوزه میکروالکترونیک اختصاص پیدا کرده بود که به ماده ۴۸ صنعت الحاق پیدا می‌کرد و مصوبه کمیسیون صنایع را هم گرفته بود اما در کمیسیون تلفیق مجلس، میکروالکترونیک، صرفاً به یک کلمه تبدیل شد و در میان چندین تکنولوژیِ دیگر قرار گرفت البته هنوز هم در حال پیگیری هستیم.

■ سند ملی و راهبردی در حوزه صنعت میکروالکترونیک تدوین می‌شود

مدیر برنامه ملی میکروالکترونیک، با بیان این مطلب که در حال حاضر میکروالکترونیک در برنامه هفتم، صرفاً در حد یک «سند ملی» دیده شده است، گفت: در همین راستا وزارت صمت با همکاری سایر دستگاه‌های ذی‌ربط باید یک سند راهبردی در این حوزه تدوین کند. اما خب آن جنبه اجرایی که مدنظر ما بود و می‌خواستیم این حوزه یک بند تخصصی داشته باشد، هنوز برآورده نشده است.

■ ایجاد مرکز آفرینش ملی ریزفناوری و میکروالکترونیک

لاریجانی؛ افزود: البته از طرف دیگر معاونت علمی در این زمینه یک کار جدی کرده و در برنامه هفتم، «مرکز آفرینش ملی ریزفناوری و میکروالکترونیک» را در برنامه و دستور کار خودش قرار داده است که بحث‌های ریزفناوری، نانو هم را شامل می‌شود در حالی که میکروالکترونیک جزو حوزه‌های پیشران است و انتظار این بود که یک «آزمایشگاه ملی تخصصی میکروالکترونیک» ایجاد شود چرا که در حوزه میکرو و بحث بر سر ابعاد نیست و اشتباها این طور برداشت می‌شود که میکروالکترونیک، یعنی الکترونیک در حوزه و ابعاد میکرو و در حالی که این صنعت به‌عنوان یک صنعت بزرگ سلول‌های خورشیدی و لامپ‌های روشنایی را شامل می‌شود اما آن چیزی که برای ما راهبردی و گلوگاهی است، صنعت ساخت تراشه است که یک مزیت نسبی در حوزه علم و فناوری ایجاد می‌کند.

یادداشت

چشم انداز نامشخص سیاست اوپک پلاس

محمدعلی خطیبی
نماینده سابق ایران
در اوپک

برخی کارشناسان معتقدند درآمدهای نفتی همچنان سهم قابل توجهی از بودجه را به خود اختصاص داده که همین مساله می‌تواند با بروز نوسانات قیمتی در بازار جهانی، اقتصاد ایران را دچار تنش کند؛ این در حالی است که صاحب نظران پیشنهاد می‌دهند دولت سناریوهای بدبینانه را در مقابل خود بگذارد و سپس سند دخل و خرج سال ۱۴۰۳ را تهیه کند. رئیس سازمان برنامه و بودجه به تازگی اعلام کرده که هدفگذاری بودجه در بخش درآمدهای نفتی محقق نشده و از این ناحیه دچار کسری قابل توجهی هستیم؛ این در حالی است که یکی از مشکلاتی که در سالهای گذشته کشور به آن دچار بوده، تند بودن پیش‌بینی قیمت نفت است؛ چراکه بعنوان مثال حتی میزان صادرات نفت هم اگر قابل قبول باشد؛ اما به دلیل افت قیمت، در مجموع درآمدی که به خزانه واریز شده با پیش‌بینی اولیه تفاوت زیادی خواهد داشت. اعضای اوپک و اوپک پلاس در سال جاری میلادی توافق کردند که به شکل داوطلبانه، میزان تولید خود را کاهش دهند، از طرفی روسیه و عربستان به عنوان دو بازیگر تعیین کننده، حتی بیشتر از میزانی که باید، به طور داوطلبانه از تولید کم کردند. همچنین مشخص نیست که در سال ۲۰۲۴ میلادی آیا انضباط فعلی اوپک پلاس حفظ شود یا خیر؛ چراکه نگرانی‌هایی در جهان نسبت به رکود اقتصادی و کاهش تقاضا وجود دارد و باید منتظر ماند و دید که آیا با شرایط نامشخص آینده، باز هم اعضای اوپک پلاس برای حفظ قیمت‌ها هماهنگی خواهند داشت یا به شکل دیگری تصمیم می‌گیرند. در مجموع باید دولت درباره اعداد مربوط به میزان صادرات و قیمت نفت محتاط بوده و همه پارامترها را لحاظ کند.

هر دولتی در آمریکا روی کار بیاید، دیگر نمی‌تواند بیشتر از میزان فعلی فشار بر فروش نفت ایران ایجاد کند، خوشبختانه دولت در بخش فروش نفت راه‌های دور زدن تحریم را به خوبی آموخته و تقریباً هیچ فشاری نبوده که بر سر راه صادرات نفت ایران نیاورده باشند. البته دموکرات‌ها هم در دوره فعلی، چندان گشایشی ایجاد نکرده‌اند و تصور می‌رود صادرات نفت ایران حتی با روی کار آمدن ترامپ هم تغییری نکند؛ البته توجه کنید که ممکن است فردی مانند ترامپ در صورت رأی آوردن، در هر جای دنیا جنگی به راه بیندازد یا وضعیت دنیا را دچار تغییر کند که قطعاً این مساله به بازار نفت و بقیه بازارها هم استرس وارد می‌کند؛ اما نکته مهم این است که دولت باید با احتیاط و با در نظر گرفتن همه شرایط، لایحه بودجه سال آینده را تنظیم کند.

«تدبیر تازه» رویارویی روسیه با آمریکا در صنعت ال‌ان‌جی را بررسی می‌کند

نبرد مرگ وزندگی

نعیم نوربخش
روزنامه نگار و مترجم

راهبردهای ژئوپلیتیک روسیه حول محور ذخایر هیدروکربنی این کشور تدوین شده‌اند و ذخایر انبوه نفت و گازی که روسیه در مناطقی از قطب شمال دارد، قلب تپنده این ذخایر قلمداد می‌شوند. در حالی که دنیا درگیر تنش‌های برآمده از نبرد میان روسیه و اوکراین از یک طرف و درگیری حماس با اسراییل در طرف دیگر است، منبع کلیدی برای تأمین انرژی جهان همچنان گاز طبیعی مایع یا همان ال‌ان‌جی است. تحویل محموله‌های ال‌ان‌جی به مصرف کنندگان مستلزم زیرساخت محدودتری نسبت به صدور نفت و گاز از طریق خطوط لوله می‌باشد و به همین خاطر توسعه این صنعت و کسب سهم بیشتری از بازار جهانی برای فروشندگان ال‌ان‌جی ارزان‌تر تمام می‌شود. علاوه بر این افزایش یا کاهش حجم محموله‌های خریداری شده از سوی خریداران طبق نیازهایی که دارند با اعلام قبلی در مدتی کوتاه‌تر و با هزینه‌ای ارزان‌تر قابل انجام است.

خلاصه آن که پس از تحریم صنایع نفت و گاز روسیه به دنبال حمله این کشور به خاک اوکراین در فوریه ۲۰۲۲ ال‌ان‌جی به منبع اصلی تأمین انرژی جهان تبدیل شد. وقتی روس‌ها در سال ۲۰۱۴ برای نخستین بار تصمیم گرفتند که به خاک اوکراین دست‌درازی کرده و شبه‌جزیره کریمه را به خاک خودشان ضمیمه کنند، به خوبی واقف بودند که نتیجه کارشان برجسته‌تر شدن اهمیت ال‌ان‌جی در بازار جهانی انرژی خواهد بود و به همین خاطر تلاش کردند ظرفیت کشورشان را در این بخش توسعه بدهند. چین هم از این واقعیت مطلع بود چرا که روس‌ها پکن را در جریان نقشه‌های نظامی خود گذاشته بودند. به همین خاطر بود که چین پس از آن انعقاد قراردادهای بلندمدت خرید ال‌ان‌جی از روسیه و قطر را در برنامه خود قرار داد و تنها یک سال پیش از یورش دوم روسیه به خاک اوکراین در سال ۲۰۲۲ حجم معاملات مزبور را دو برابر کرد. بنابراین چندان جای شگفتی نیست که روسیه همین یک هفته پیش اعلام کرد تمام تلاش خود را برای ناکام گذاشتن تحریم‌های جدید آمریکا علیه پروژه شماره ۲ ال‌ان‌جی روسیه در قطب شمال صرف خواهد کرد.

هدف نهایی ایالات متحده در مواجهه با جاه‌طلبی‌های دوراندیشانه روسیه در این حوزه از بازار جهانی انرژی این است که تمام توانمندی‌های این کشور را نابود کند. منبعی نزدیک به کاخ سفید در این خصوص به اویل پرایس گفته است که «روسیه به دلیل برخورداری از ذخایر عظیم گازی در قطب شمال می‌تواند خیلی سریع به یکی از پیشتازان این صنعت در جهان تبدیل شود و ما نمی‌خواهیم همان‌طور که اروپا به نفت و گاز وارداتی از روسیه متکی شده بود جهان بار دیگر به خرید ال‌ان‌جی از روسیه وابسته شود. پوتین حساب ویژه‌ای روی ال‌ان‌جی باز کرده است و ما نیز آن را رها نخواهیم کرد».

توجه خاص پوتین به توسعه بخش ال‌ان‌جی را می‌توان در پروژه شماره یک ال‌ان‌جی قطب شمال یا همان پروژه یامال مشاهده کرد. مجموع ذخایر هیدروکربنی قطب شمال روسیه بالغ بر ۳۵ تریلیون متر مکعب گاز طبیعی و دو میلیارد تن نفت و میعانات می‌باشد. بخش اعظم این ذخایر نیز در قلمرو شبه‌جزیره‌های یامال و گیدان استقرار دارند که ضلع جنوبی دریای کارا قلمداد می‌شود. طبق اظهارنظرهای ولادیمیر پوتین در سال‌های آتی شاهد توسعه چشمگیر استخراج از منابع قطب شمال خواهیم بود. در کنار آن کریدور دریای شمال یا NSR نیز در سواحل جانبی به عنوان مسیر اصلی صادرات این ذخایر عظیم به جهان و به خصوص چین توسعه خواهد یافت.

پوتین پروژه ال‌ان‌جی یامال را در زمان توسعه‌اش به سه دلیل برای منافع روسیه حیاتی قلمداد می‌کرد. عامل نخست گسترش حضور روسیه در مناطق قطبی بود که به روشنی ادعای مالکیت مسکو بر منابع عظیم انرژی در این منطقه را تقویت می‌کرد. دوم آن که پوتین مدت‌ها فکر می‌کرد جایگاه روسیه به عنوان یک ابرقدرت در حوزه انرژی و به طور خاص حوزه گاز، در بخش سودآور ال‌ان‌جی آن چنان که شایسته این کشور است روشن نیست. دلیل سوم نیز این بود که ال‌ان‌جی در همان زمان هم بخشی مهم از نقشه‌های روسیه برای تقویت حضور روسیه در بازار رو به رشد آسیا بود تا به پیشبرد پروژه‌های احداث خطوط لوله صدور گاز این کشور نیز کمک کند.

اراده کرملین در پیش بردن پروژه‌های گازی در نواحی قطبی راسخ بود و در سال ۲۰۱۴ نیز وقتی آمریکا بخش‌های کلیدی تأمین مالی پروژه یامال را تحت تحریم قرار داد، نهادهای متعدد روسی تحت پوشش‌های مخفیانه به کار خود ادامه دادند. به طور مثال صندوق سرمایه‌گذاری مستقیم روسیه یک صندوق مشترک با بانک دولتی ژاپن برای همکاری‌های بین‌المللی تأسیس کرد و هر دو طرف پرداخت نیمی از سرمایه ۸۹۰ میلیون دلاری لازم برای احداث پروژه را بر عهده گرفتند. دولت روسیه نیز که از ابتدای آغاز به کار پروژه یامال حمایت بانکی از آن را از محل بودجه خود به دوش می‌کشید، با اعمال تحریم‌ها به فروش اوراق قرضه ۱۵ ساله برای تأمین منابع مالی لازم رو آورد. از محل صندوق رفاه ملی نیز مبلغ ۲,۲ میلیارد دلار در این پروژه سرمایه‌گذاری شد.

یکی از اولویت‌های پوتین در توسعه پروژه ال‌ان‌جی آرکتیک یا قطب شمال که پس از الحاق شبه‌جزیره کریمه به خاک روسیه آغاز شد این بود که تا جای ممکن این پروژه در برابر تحریم‌ها مقاوم باشد. قرار شده بود که شرکت روسی نوواتک یعنی پیمانکار اصلی پروژه ال‌ان‌جی یامال و بعدها پروژه آرکتیک شماره ۲ تا جای ممکن خودکفا شود. هدف نوواتک این بود که احداث و برپایی ترین‌ها و ماژول‌های ال‌ان‌جی را به منظور کاستن از سرجمع هزینه مایع‌سازی گاز به صورت بومی انجام دهد و فناوری آن در داخل روسیه توسعه پیدا کند. البته نوواتک در این کار موفقیت‌های خوبی نیز کسب کرد. نوواتک در قالب بخشی از عملیات هدف‌گذاری شده موفق شد روال «آبشار آرکتیک» را به منظور مایع‌سازی گاز طبیعی ابداع کند. این یک فرایند دو مرحله‌ای مایع‌سازی است که با اتکا به طیف سرد حرارت در اقلیم قطب شمال بهینه‌سازی مصرف انرژی در روند مایع‌سازی را به بیشینه خود می‌رساند. این نخستین نمونه از ابداعات مرتبط با فرایند تولید ال‌ان‌جی است که گواهی اختراع آن در روسیه به ثبت رسیده و تنها به مدد تجهیزات صنعتی تولیدشده در خاک روسیه به بهره‌برداری رسیده است.

با توجه به همین تحولات ایالات متحده آمریکا نیز هدف جلوگیری از شکوفایی صنعت ال‌ان‌جی در روسیه را تعقیب می‌کند و توجه خود را در کوتاه‌مدت روی پروژه شماره ۲ ال‌ان‌جی در قطب شمال متمرکز کرده است. این هدف‌گذاری نیز سه دلیل کلیدی دارد. دلیل نخست این است که پروژه یادشده بزرگترین پروژه ال‌ان‌جی در روسیه قلمداد می‌شود که سودآوری قابل توجهی دارد. در این پروژه ۳ ترین یا همان تأسیسات تولیدی با ظرفیت سالانه ۶,۶ میلیون تن برای هر یک احداث خواهد شد. میدان گازی این پروژه دست‌کم ۱,۱۳۸ تریلیون متر مکعب ذخیره گاز طبیعی و ۵۷ میلیون تن میعانات دارد. ترین نخست با موفقیت در ماه اوت و در سواحل غربی شبه‌جزیره گیدان در سیبری غربی به بهره‌برداری رسید. انتظار می‌رود که ترین‌های دوم و سوم نیز به ترتیب در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۶ به بهره‌برداری برسند. دلیل دوم این است که علی‌رغم تلاش روسیه برای مقاوم کردن پروژه ال‌ان‌جی شماره ۲ در برابر تحریم‌ها نشانه‌هایی دیده شده است که فقدان دسترسی به فناوری و قطعات غربی بر بهره‌وری پروژه تأثیرگذار بوده است. دلیل سوم نیز این است که آمریکا با به محک گذاشتن انواع تحریم‌ها علیه این پروژه پرچمدار در روسیه می‌تواند دریابد که کدام یک از آنها اثرگذاری بیشتری دارند و سپس آن تحریم‌ها را در مقیاس وسیع‌تری علیه صنعت ال‌ان‌جی روسیه به کار بگیرد.

■ **منبع: اویل پرایس**

هدف نهایی ایالات متحده در مواجهه با جاه‌طلبی‌های دوراندیشانه روسیه در این حوزه از بازار جهانی انرژی این است که تمام توانمندی‌های این کشور را نابود کند. منبعی نزدیک به کاخ سفید در این خصوص به اویل پرایس گفته است که «روسیه به دلیل برخورداری از ذخایر عظیم گازی در قطب شمال می‌تواند خیلی سریع به یکی از پیشتازان این صنعت در جهان تبدیل شود و ما نمی‌خواهیم همان‌طور که اروپا به نفت و گاز وارداتی از روسیه متکی شده بود جهان بار دیگر به خرید ال‌ان‌جی از روسیه وابسته شود

گزارش

«تدبیر تازه» گزارش می‌دهد

گام ۲۰ میلیارد دلاری اندونزی به سوی انرژی پاک

نعیم نوربخش
روزنامه نگار و مترجم

اندونزی کشوری است که هنوز وابستگی شدیدی به زغال‌سنگ به عنوان سوخت دارد اما به تازگی خبر داده است که قصد دارد روی طرح تولید انرژی‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری سنگینی کند. این خبر از وقوع تحولات مهمی در سیاست انرژی این کشور حکایت دارد. انتظار می‌رود که منابع مالی مورد نیاز برای تحقق این هدف یعنی جهش در تولید انرژی‌های تجدیدپذیر و تقویت روند کربن‌زدایی، توسط وام‌دهندگان بین‌المللی تأمین شود. اما واقعیت این است که اگر اندونزی بخواهد تحول چشمگیری در بازار انرژی خود ایجاد کند به منابع مالی بسیار بیشتری نیاز خواهد داشت.

طبق اعلام دولت اندونزی این کشور قصد دارد مبلغ ۲۰ میلیارد دلار را از محل استقراض خارجی در پروژه‌های تولید انرژی‌های پاک سرمایه‌گذاری کند. این طرح جامع برای سیاست‌گذاری و سرمایه‌گذاری که به اختصار CIPP نامیده می‌شود به رهبری ژاپن و ایالات متحده آمریکا تدوین شده است. طبق این برنامه قرار است که تولید آلاینده‌های شبکه برق اندونزی در سال ۲۰۳۰ تا ۲۵۰ میلیون تن کاهش پیدا کند. با استفاده از منابع مالی تأمین شده برای اهداف کربن‌زدایی امید می‌رود که سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در سبد انرژی این کشور تا سال ۲۰۳۰ به ۴۴ درصد برسد. این رقم در سال ۲۰۲۲ حدود ۱۲ درصد برآورد شده بود. اریک زوهیر وزیر امور سرمایه‌گذاری اندونزی در این خصوص می‌گوید که باید به کار خود سرعت ببخشیم چرا که تا سال هدف یعنی ۲۰۳۰ فقط هفت سال دیگر باقی مانده است. باید به شراکت فعالان خارجی توسعه بدهیم تا تحقق اهداف اولویت‌دار شتاب بیشتری بگیرد. مسأله پرداخت منابع مالی تعهد شده باید سریع‌تر از سایر موارد در دستور کار قرار بگیرد. در حال حاضر حدود ۶۰ درصد از انرژی اندونزی با سوزاندن زغال‌سنگ تأمین می‌شود که نشان از وابستگی بالای این کشور به سوخت فسیلی دارد. در حالی که اغلب کشورهای جهان در حال کنار گذاشتن زغال‌سنگ و جایگزینی آن با گاز طبیعی یا سایر انرژی‌های تجدیدپذیر هستند، اندونزی یکی از چند کشور آسیایی تلقی می‌شود که احتمالاً تا سال‌های طولانی استفاده از زغال‌سنگ به عنوان سوخت را ادامه خواهد داد. به علت پیش‌بینی‌های اشتباه مسئولان این کشور در برآورد تقاضای انرژی و افزایش بیش از نیاز ظرفیت تولید نیروگاه‌های برق زغال‌سوز اکنون اندونزی به بزرگترین کشور صادرکننده برق حاصل از سوزاندن زغال‌سنگ تبدیل شده است. پیش از آن که مذاکرات درباره طرح CIPP آغاز شود رییس‌جمهوری اندونزی جوکو ویدودو متعهد شده بود که از احداث نیروگاه‌های زغال‌سوز بیشتر خودداری کند. اما در طرح یادشده آن دسته از نیروگاه‌های جدیدی که به پروژه‌های توسعه ملی این کشور متصل هستند از معافیت برخوردار می‌شوند. این شکاف نظارتی می‌تواند به اندونزی امکان بدهد تا ظرفیت تولید برق زغال‌سوز خود را گسترش داده و همزمان مدعی طرفداری از گذار به انرژی پاک نیز بشود. شرکت دولتی برق اندونزی در ماه سپتامبر اعلام کرد که اگر این کشور بخواهد تا سال ۲۰۴۰ پروژه‌های تولید انرژی پاک با ظرفیت ۶۰ گیگاوات را به شبکه برق خود بیفزاید به سرمایه‌گذاری ۱۷۲ میلیارد دلاری نیاز خواهد داشت. این رقم شامل سرمایه‌گذاری ۵ میلیارد دلاری برای توسعه یک شبکه توزیع هوشمند نیز می‌شود که امکان تحویل میزان متغیر و مورد نیازی از انرژی پاک مانند انرژی بادی و خورشیدی را میسر می‌کند. شرکت برق اندونزی افزودن ظرفیت پایه ۳۲ گیگاواتی و احداث شبکه‌های جدید توزیع برای اتصال ۲۸ گیگاوات ظرفیت مازاد به عنوان بار متغیر را هدف‌گذاری کرده است.

اِوی هاریادی رییس شرکت برق اندونزی توضیح می‌دهد که بدون شبکه انتقال و توزیع، امکان گذار به انرژی پاک میسر نخواهد بود. به این ترتیب نخستین چالش ما این است که چگونه انرژی را از تأسیسات دورافتاده به محل تقاضا برسانیم. همچنین مدیر عامل این شرکت دارماوان پراسودجو در این خصوص اظهار داشته است که با شتاب گرفتن طرح توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر ۷۵ درصد از ظرفیت افزوده شده ما با اتکا به منابع تجدیدپذیر و ۲۵ درصد توسط نیروگاه‌های گازسوز تأمین خواهد شد.

اگرچه مبلغ ۲۰ میلیارد سرمایه‌گذاری اعلام شده برای تحول کامل بخش انرژی در اندونزی کافی به نظر نمی‌رسد این احتمال وجود دارد که این منابع در مسیر کربن‌زدایی به اندونزی کمک شایانی کند و زمینه را برای جذب سرمایه‌های بیشتر در این بخش فراهم بیاورد. البته برخی نیز از طرح CIPP انتقاد کرده‌اند چرا که منابع مالی را به جای طرح‌های ویژه تأمین مالی براساس نرخ بازار فراهم می‌کند که هزینه‌های بالایی برای این کشور رقم خواهد زد و حتی شاید موجب شود که سایر کشورها از پذیرش طرح‌های مشابه در آینده خودداری کنند.

در اکتبر ۲۰۲۲ آژانس بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر IRENA گزارش خود را درباره چشم‌انداز انرژی پاک در اندونزی منتشر کرد تا سرمایه‌گذاران را به تأمین منابع مالی مورد نیاز این کشور تشویق کند. در این گزارش آمده است که چون اندونزی در میان کشورهای عضو آسه‌آن بیشترین میزان انرژی را مصرف می‌کند برای هدف جهانی مبارزات اقلیمی از اهمیت بالایی برخوردار است. به طور خاص انتظار می‌رود که اقتصاد و جمعیت این کشور در دهه‌های آتی رشد قابل توجهی را تجربه کند. این کشور از منابع تجدیدپذیر وسیعی برخوردار است و موقعیت مناسبی دارد تا با جذب سرمایه‌گذاری بیشتر، توان نهفته خود در تولید انرژی پاک را عرضه کند.

به این ترتیب طرح CIPP قرار است که اندونزی را در برداشتن نخستین گام‌های لازم برای گذار به انرژی‌های پاک کمک کند. این کشور آسیای جنوب شرقی از منابع فراوان تولید انرژی‌های تجدیدپذیر بهره‌مند است و ظرفیت این را دارد که به یکی از مهم‌ترین عرضه‌کنندگان انرژی پاک در منطقه تبدیل شود. اما تحقق این هدف مستلزم پیروی دولت این کشور از تعهدات خود مبنی بر توقف احداث نیروگاه‌های زغال‌سوز جدید به نفع نیروگاه‌های سبز خواهد بود.

■ **منبع: اویل پرایس**

گزارش

گزارشی از برنامه خلیج فارس برای زندگی پسانفت

ابهام در توقف صادرات سوخت‌های فسیلی

زهرا وثوقی
روزنامه نگار

تغییر جهت جهانی به سمت انرژی‌های تجدیدپذیر، ممکن است مانند یک ناقوس مرگ اقتصادی برای منطقه خلیج فارس به نظر برسد که ذخایر سوخت فسیلی، جریان ظاهراً بی‌حد و حصری از ثروت را به وجود آورده است اما این قدرت انرژی جهان، حداقل به صورت داخلی، پذیرای فاصله گرفتن اجتناب ناپذیر از سوخت‌های فسیلی شده است. در همین راستا، کشورهایی مانند عربستان سعودی، امارات عربی متحده و قطر، برای کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی، سرگرم ساخت شماری از بزرگترین نیروگاه‌های تجدیدپذیر جهان هستند.

قطر پیش از برگزاری جام جهانی فیفا ۲۰۲۲، یک نیروگاه خورشیدی برای تأمین ۱۰ درصد از نیازهای انرژی این کشور ساخت. در همین بین، عربستان سعودی سرگرم ساخت یک شهر بیابانی است که منحصراً از انرژی‌های تجدیدپذیر استفاده می‌کند. شهر آینده گرای نئوم، کارخانه هیدروژن سبز خود را خواهد داشت که از نیروی خورشیدی تغذیه می‌کند.

امارات عربی متحده که امسال میزبانی کنفرانس اقلیمی سازمان ملل را بر عهده دارد، مشغول ساخت نیروگاهی است که به عنوان بزرگترین نیروگاه خورشیدی جهان توصیف شده است.

آن طور که هر دو کشور اعلام کرده‌اند، پروژه‌هایی از این قبیل کمک می‌کند عربستان سعودی به هدف تولید ۵۰ درصد برق خود با انرژی‌های تجدیدپذیر تا سال ۲۰۳۰ و امارات متحده عربی به هدف ۴۴ درصدی تا سال ۲۰۵۰ دست پیدا کند.

اما در حال حاضر، امارات و عربستان سعودی به همراه سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس شامل بحرین، عمان، کویت و قطر، در میان ۱۵ تولیدکننده بزرگ گازهای گلخانه‌ای قرار دارند. در صدر این فهرست، قطر با تولید سرانه ۳۵.۵۹ تن دی اکسید کربن در سال ۲۰۲۱، در مقایسه با ۸.۰۹ تن برای هر نفر در آلمان ایستاده است.

پایین آمدن در این رتبه بندی نیازمند حرکت جدی است. محمد السعیدی، دانشیار پژوهشی در مرکز توسعه پایدار دانشگاه قطر، به دویچه وله گفت: این منطقه به سرعت در حال حرکت برای تحقق اهداف بلندپروازانه خود است.

■ آزاد کردن نفت برای صادرات

با این حال، تغییر و تحول این اقتصادها به سوی انرژی‌های تجدیدپذیر، صرفاً به دلیل نگرانی از محیط زیست نیست.

به گفته السعیدی، یکی از محرک‌های اصلی گذار انرژی، آزادسازی ذخایر سوخت فسیلی برای صادرات و در نتیجه به حداکثر رساندن سود است. عربستان سعودی در سال ۲۰۲۰، چهارمین مصرف‌کننده بزرگ نفت در جهان و ششمین مصرف‌کننده بزرگ گاز فسیلی بود که فضا برای فروش سودآور به خارج از کشور را محدود کرد. با وجود افزایش دما و افزایش تکرار و تشدید رویدادهای جوی نامساعد مرتبط با سوزاندن سوخت‌های فسیلی، پیش‌بینی می‌شود که تقاضا برای نفت تا حدود سال ۲۰۴۰، افزایش پیدا کند. هنگامی که تقاضا در نهایت کاهش پیدا می‌کند، ذخایر نفت استخراج نشده، به دارایی بی‌ارزش تبدیل خواهد شد و همانطور که تولیدکنندگان نفت می‌بینند، فرصت کسب سود از دست می‌رود. السعیدی توضیح داد که یکی دیگر از انگیزه‌های مهم برای حرکت داخلی به سوی اقتصادهای تجدیدپذیر، جذب سرمایه‌گذاری بین‌المللی و حفظ جایگاه در جامعه بین‌المللی است. این برای وجهه، بسیار مهم محسوب می‌شود و وجهه به معنای پول است. جان تروبی، استاد حقوقی مدعو در دانشگاه نیوکاسل انگلیس که ارتباط بین پایداری و فناوری را مطالعه می‌کند، در این باره گفت: گذار به اقتصاد مبتنی بر انرژی‌های تجدیدپذیر، کشورها را برای پول خارجی، جذاب‌تر می‌کند.

■ آسیب بحران اقلیمی

اگرچه ادامه صادرات نفت، خزانه دولت‌های منطقه را پر می‌کند، اما می‌تواند موجودیت این منطقه را هم تهدید کند. از آنجا که سایر کشورها به سوزاندن سوخت‌های فسیلی استخراج شده توسط عربستان سعودی و همسایگانش ادامه می‌دهند، افزایش دمای جهانی همچنان ادامه خواهد یافت و خلیج فارس به طور نامتناسبی تحت تأثیر قرار خواهد گرفت. افزایش جهانی ۱.۵ درجه‌ای دمای هوا تا سال ۲۰۵۰، احتمالاً به معنای افزایش چهار درجه‌ای دمای هوا در منطقه خلیج فارس خواهد بود. موج‌های گرمای شدید بیش از ۵۰ درجه سانتیگراد، در حال حاضر منطقه را فرا گرفته و میانگین دما، بسیار بالاتر از بقیه نقاط جهان است. در بعضی از سناریوهای تغییرات اقلیمی، میانگین حداکثر دمای تابستان، احتمالاً از سطح بقا در بیشتر مناطق خلیج فارس فراتر خواهد رفت. گرمایش سیاره‌ای، همچنین طوفان‌های گرد و غبار را بدتر می‌کند و مناطق کم ارتفاع ممکن است تحت تأثیر افزایش سطح آب دریا قرار بگیرند.

به گفته تروبی، تولیدکنندگان نفت خلیج فارس در یک پارادوکس هستند زیرا از یک سو، به درآمدهای نفتی وابسته هستند، اما از سوی دیگر، در کشورهای خود در معرض خطر بزرگ تغییرات اقلیمی قرار دارند.

■ سرمایه‌گذاری روی جذب و ذخیره سازی کربن

این منطقه در تلاش برای ادامه صادرات سوخت‌های فسیلی و همزمان محدود کردن ریسک آسیب اقلیمی، روی جذب و ذخیره سازی کربن حساب باز کرده است. جذب و ذخیره سازی کربن که به عنوان فناوری CCS معروف است، فرآیندی است که توسط آن انتشار گازهای گلخانه‌ای محدود و جذب شده و در زیرزمین نگهداری می‌شود یا به محصولات دیگر منتقل می‌شود. این فناوری برای تولیدکنندگان نفت از نظر نظری، می‌تواند به معنای آن باشد که سوخت‌های فسیلی می‌توانند بدون تشدید تغییرات اقلیمی، سوزانده شوند.

■ هدف گذاری خلیج فارس برای متنوع‌سازی

با این حال، در نهایت، این شیر پول بسته خواهد شد. با این هشدار صندوق بین المللی پول که کاهش تقاضا برای نفت، ممکن است خزانه منطقه را تنها ظرف ۱۵ سال آینده تهی کند، اقداماتی برای یافتن جریان‌های درآمدی جایگزین در حال انجام است.

عربستان سعودی و امارات روی تولید هیدروژن سبز و همچنین ایجاد صنعت تولید کالاهای با انرژی تجدیدپذیر مانند آلومینیوم سرمایه گذاری کرده‌اند. همچنین استفاده از هیدروکربن‌های خود برای تولید پلاستیک و پتروشیمی را آغاز کرده است. صادرات انرژی خورشیدی به عنوان یک فرصت بزرگ اقتصادی توصیف شده است. در کشورهای حوزه خلیج فارس، هر متر مربع زمین مجهز به انرژی خورشیدی، می‌تواند به اندازه ۱.۱ بشکه نفت در سال انرژی تولید کند. به گفته السعیدی، کشورهای دیگر به دنبال الگوبرداری از مدل متنوع‌سازی دبی هستند که سوخت‌های فسیلی اکنون تنها حدود پنج درصد از درآمدش به حساب می‌آید. بخش عمده درآمد این کشور از گردشگری و مهاجران و سرمایه‌گذاران ثروتمند به دست می‌آید. به نظر می‌رسد عمان یکی از بلندپروازترین کشورها برای کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی باشد. نفت، ۳۹ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشور را در سال ۲۰۱۷ تشکیل داد، اما عمان با تمرکز روی گردشگری، لجستیک و تولید، کاهش سهم نفت به ۸.۴ درصد تا سال ۲۰۴۰ را هدف گذاری کرده است. بر اساس گزارش دویچه‌وله، نکته جالب این است که برنامه‌های مختلف در منطقه خلیج فارس، متکی به بهره برداری از ذخایر سوخت فسیلی برای تأمین مالی آینده عاری از سوخت‌های فسیلی است.

تدبیر تازه
هفته‌نامه

۱۲

برگ آخر

شنبه
۱۸ آذرماه ۱۴۰۲
سال هفتم
شماره ۳۴۰

● صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر: امیر دیانی
● قائم مقام مدیرمسئول: محیا سادات بهره دار
● مشاور رسانه ای: مجید بهره مند
● دبیر گروه سیاسی: زهره دیانی
● دبیر گروه جامعه: سید محسن بهره دار
● دبیر گروه اقتصاد: آرزو صبوری
● دبیر گروه حمل و نقل: پژمان صالحی
● مترجم: نیلوفر مهتدی
● پشتیبانی سایت: امید فرمانی
● ناظر چاپ: وحید قهرمانی
● عکس: حامد ریحانی

آدرس: تهران - میدان هفت تیر - ابتدای خیابان کریمخان زند روبروی داروخانه
۱۳ آبان مجتمع اداری کریمخان زند - برج A - طبقه پنجم - واحد A51
تلفن تحریریه: ۸۸۸۶۷۵۲۴ - تلفن بازرگانی: ۸۸۸۶۷۵۱۹- فکس: ۸۸۳۴۶۳۷۷
سامانه‌پیامکی:۰۲۱۸۶۰۲۲۷۷۸
چاپ: شاخه سبز

آیین نامه اخلاق حرفه ای «تدبیر تازه» در سایت این هفته نامه به آدرس ذیل قابل رویت است.
www.tadbiretazenews.com / tadbiretaze@gmail. com /instagram:@tadbiretaze

تلخند

اثر پروانه‌ای بانک‌ها بر وزارتخانه‌ها!

وحید حاج سعیدی
طنزنویس

اثر پروانه‌ای را حتماً شنیده‌اید... اثر پروانه‌ای نام پدیده‌ای است که به دلیل حساسیت سیستم‌های آشوب‌ناک به شرایط اولیه ایجاد می‌شود. این پدیده به این اشاره می کند که تغییری کوچک در یک سیستم آشوب‌ناک چون جو سیاره زمین (مانند بال‌زدن پروانه) می‌تواند باعث تغییرات شدید (وقوع طوفان در کشوری دیگر) در آینده شود. نمونه وطنی آن را هم در مملکت خودمان داریم. خانم یک پزشک جراح در این طرف شهر هوس خودروی لکسوس ES۳۰۰h مدل ۲۰۲۳ می کند؛ آن طرف شهر سونامی راه می افتد و نصف مردم آن طرف شهر مجبور می‌شوند برای آقای دکتر کارت هدیه و سکه ببرند! هر چند ادارات مالیاتی و نهادهای نظارتی این دست هدایا را مصداق زیر میزی قلمداد می کنند ولی من و شما نیک می دانیم که این هدای فقط به منظور قدردانی بی شائبه از پزشکان است و این داستان اثر پروانه‌ای هم فقط برای روشن‌تر شدن این مقوله بیان شد!

علی‌ای حال این داستان اثر پروانه‌ای در بسیاری از ادارات و نهادها و شرکت‌ها به ویژه از منظر اقتصادی کاربرد دارد و ذکر جزئیات آن از حوصله خوانندگان خارج است. مثلاً یک بخشنامه صادر می‌شود و پشت بند آن ماشین قراضه مشتی ممدلی ۴۰۰ میلیون فی می‌خورد یا روغن در مملکت نایاب می‌شود و مردم خاک انبارها را به توبره می کشند! اما گاهی اوقات همین اثر پروانه‌ای می‌تواند منشاء خیرات و مبرات در جامعه شود.

فی المثل یکی از مشکلات اخیر دولت در برهه حساس کنونی پرداخت حقوق، بیمه، مسکن، حقوق بازنشستگی و ... کارکنان دولت است. به منظور حل این معضل پیشنهاد می‌شود با رویکرد اثر پروانه‌ای، هر کدام از بانک‌ها یک وزارتخانه را تحت پوشش گرفته و کارگران را هم بانک رفاه گردن بگیرد و روند استخدام، پرداخت حقوق، وام‌های قرض الحسنه، حق بیمه، حقوق دوران بازنشستگی و سایر مخلفات را بر عهده این بانک‌ها قرار دهیم. باور بفرمائید اثر پروانه‌ای که ماحصل بال زدن پروانه است سهل است، پروانه اگر یک چشمک بزند یا خمیازه بکشد، تمام مشکلات کارکنان و زیر مجموعه‌اش حل می‌شوند و نیازی به بگیر و ببنند و بالا و پائین کشیدن سن بازنشستگی و بازخرید و تعدیل نیرو و این داستان‌ها نیست.

با این رویه خوش خوشان بانک‌ها هم می‌شود چرا که کارکنان و کارگران زیر مجموعه آن بانک هم قول می‌دهند طلا و جواهرات همسرشان، دلارهایی که در خانه دپو کرده‌اند و حتی قلک بچه‌ها را بشکنند و پولش را در بانک خودشان سپرده گذاری کنند.

شاید با این روش بانک‌ها هم بی خیال بنگاهداری شوند، خانه‌های خالی را در اختیار کارکنان و کارمندان و کارگران زیر مجموعه قرار دهند، تورم و نقدینگی هم در مملکت کنترل شود و در مجموع اوضاع اقتصادی مردم از حالت کشمشی خارج شود و به سمت صواب گرایش پیدا کند. فقط خدا کند خانم پزشک جراح این بار هوس هلیکوپتر یا کشتی تفریحی نکند!

یادداشت

بنگاه‌های کوچک و متوسط در معرض خطر

مرتضی افقه
اقتصاددان

بخش‌های مولد اقتصاد کشور با انبوهی از مشکلات که ناشی از سیاستگذاری‌های غلط است، مواجه هستند و بنگاه‌های کوچک و متوسط در مقابل پتروشیمی‌ها و صنایع فولادی، بسیار آسیب پذیر شده‌اند و هر نوع اعمال فشار بیشتری می‌تواند این بنگاه‌ها را دچار چالش جدی کند.

بر اساس آمارها، بخش اعظمی از نیروی کار در بنگاه‌های کوچک و متوسط مشغول به کار هستند و رشد اقتصادی به شکل قابل ملاحظه‌ای، وابسته به عملکرد مطلوب همین بنگاه‌ها است، بنابراین اگر دولت نمی‌تواند یا نمی‌خواهد سیاستهای غلط خود را اصلاح کند، نباید با اعمال فشار بر چنین بنگاه‌هایی، درآمدی برای خود کسب کند.

متاسفانه شاهد این هستیم که دولت حتی به قیمت دامن زدن به رکود، به دنبال افزایش منابع مالی است و چنین سیاستی مشکلات اقتصادی را تشدید خواهد کرد.

دولت سال گذشته اعلام کرد که برای مهار تورم باید کمتر از میزان نرخ رشد تورم، به حقوق‌ها اضافه کند؛ اما در عمل امسال هم با تورم ۴۰ درصدی مواجه هستیم که باعث شده قدرت خرید طبقات مختلف جامعه مانند کارمندان، کارگران و بازنشستگان سقوط کند؛ بنابراین افزایش ۱۸ درصدی حقوق کارمندان و ۲۰ درصدی حقوق بازنشستگان هیچ تناسبی با واقعیات اقتصادی ندارد و پیش بینی می‌شود سال آینده، مشکلات معیشتی جدی‌تر شود. متاسفانه سیاست دولت این است که ناکارآمدی خود را از جیب کارمندان و بازنشستگان جبران کند؛ در حالیکه در ادبیات توسعه، چنین اقداماتی انقباضی محسوب می‌شود و تصور می‌شود بدون اصلاح سیاستهای کلان، باز هم ابرچالش‌های مزمن اقتصاد باقی بمانند.

اینفوگرافیک

www.tadbiretazenews.com

گفتگو

یک فعال اقتصادی در گفتگو با «تدبیر تازه» مطرح کرد

دولت انگیزه‌ای برای توسعه معادن ندارد

آرزو صبوری
روزنامه نگار

تدبیر تازه _ شهرام شریعتی فعال اقتصادی در حوزه معدن و صنایع معدنی معتقد است که دولت وظیفه دارد حقوق دولتی را بگیرد و خرج بازسازی مناطق کند. در همین زمینه روزنامه «تدبیر تازه» درباره مشکلات اصلی در حوزه معدن و صنایع با این فعال اقتصادی به گفتگو پرداخته است که ادامه می‌خوانیم.

■ درباره وضعیت مشکلات اصلی بخش معدن به ویژه معارضین محلی، حقوق دولتی و محیط زیست چه صحبتی دارید؟

در بخش حقوق دولتی، دولت‌ها همیشه در بخش معدن وظایفی داشته‌اند که نتوانسته‌اند آن وظایف را به نحو احسن و شایسته انجام دهند. علتان است که حقوق دولتی درصدی از بهای ماده معدنی است که معدن کار باید پرداخت کند و باید این مبلغ را تحت عنوان حق دولت به حساب مشخصی واریز کند ولی دولت‌ها در سنوات مختلف و نه فقط در دولت خاصی نتوانستند این قسمت را به طور مشخص محقق کنند. ناتوانی دولت‌ها در محاسبه حقوق دولتی همیشه باعث شده است بخشی از حق دولت که در معادن تحت عنوان حقوق دولتی نامگذاری شده است محقق نشود این عدم توانایی دولت‌ها در محقق کردن حقوق دولتی گاهی باعث سوء استفاده معدن کار هم شده است. همیشه در مصاحبه‌هایم از این جمله استفاده می کنم که وقتی دوستان معدن کارم این مصاحبه‌ها را می‌شنوند یا می‌خوانند ناراحت می‌شوند و می گویند حالا که بر فرض، دولت این کار را کند شما چرا کاسه داغ‌تر از آش می‌شوید؟ ولی واقعیت این است که ما در قانون، ردیف بودجه‌ای تحت عنوان حقوق دولتی ایجاد کرده‌ایم و این حقوق دولتی محل هزینه‌ای هم دارد. یعنی باید این‌ها را صرف توسعه بخش معدن و توسعه اکتشافات و توسعه زیرساخت‌ها کنند و معارضین محلی را سر و سامان دهند و محیط زیست و منابع طبیعی را با بخشی از این پول‌ها ترمیم کنند. اما متأسفانه، دولت گاهی این پول‌ها را نمی‌تواند بگیرد و مقداری از این پول‌ها را هم که می گیرد صرف وظایفی که برای آن تعیین شده، نکرده است و نمی کند. یعنی دولت باید محیط زیست و منابع طبیعی را ترمیم و بازسازی کند و باید برای مناطق روستایی که در آن‌ها معدن کاری انجام می‌شود راه بسازد و این بخش‌ها را توسعه دهد و درصدد توسعه اکتشافات نیز، برآید ولی متأسفانه، دولت این کارها را انجام نمی‌دهد و در یکی دو سال اخیر هم، مجلس، دولت را موظف کرده است که باید حقوق دولتی کاملی را از معدن کار محاسبه و دریافت کند. اما به دلیل این که دولت نمی‌داند و گاهی هم، نمی‌تواند این عدد واقعی را محاسبه کند و بداند که چقدر است این کار انجام نمی‌شود. یعنی معدن کار در سال چقدر برداشت می کند تا درصد آن حقوق دولتی را بردارد و همین موضوع باعث می‌شود که اختلافات شکل بگیرند. روستایی‌ها و معارضین محلی و گاهی مقامات محلی و بعضاً محیط زیستی‌ها ادعایشان بر این است که برخی از معدن کاران بیشتر از عددی که در پروانه استخراجشان است ماده معدنی برمی دارند و بنده به عنوان یک فعال بخش معدنی، این ادعا را تأیید می کنم زیرا بعضی از معدن کاران، اعدادی بالاتر از عدد درج شده در پروانه استخراجشان ماده معدنی می‌برند. این را چه کسی باید محاسبه کند؟ بارها در سال‌های مختلف از طریق مطبوعات و خبرنگاران به قوه قضاییه و دولت تذکر داده‌ایم که دولت موظف است برای این که بخواهد بخش معدن را توسعه دهد باید حقوق دولتی را به دقت محاسبه و دریافت کند. اما دولت نه کارشناس و نه امکانات لازم را دارد.

■ در وضعیتی که دولت توانایی بحث زیرساختی و سخت افزاری این موضوع را ندارد باید چه کاری کرد؟

واقعیت این است که فقط می‌توان دولت را موظف به این قضیه کرد و این مسئله به این معناست که دولت باید پهپادهای مناسب را از بخش‌های مختلف داخلی و خارجی خریداری کند و عدد دقیق برداشت‌های معدن کاران در سال‌های اخیر را محاسبه کند و محاسبه آن هم، اصلاً کار سختی نیست.

وقتی ما پروازهای مختلفی را از طریق سازمان انرژی اتمی، نیروهای نظامی، سازمان صنایع معادن و همگام نقشه برداری‌های اولیه انجام دادیم. بنابراین، با یک مقایسه ضمنی می‌توان با تلورانس ۱۵-۵ درصد، عدد واقعی برداشت معدن کار را محاسبه کرد و از آن حقوق دولتی خواست و اگر به هر دلیلی، بالای آن را برداشت باز می‌توان با اندکی اغماض؛ با ۲۰-۱۰ درصد (عدد اغماض) از آن حقوق دولتی را گرفت و مابقی را جریمه کرد ولی متأسفانه، دولت این کارها را انجام نمی‌دهد. یعنی دولت خیلی عامدانه و از روی ناتوانی به میزان استخراج بیشتر از حد معدن کاری در بعضی از معادن چشم پوشیده است و این را قاطعانه و به طور مشخص بیان می کنم که دادستان‌ها باید به صورت مدعی العموم به این قضیه ورود کنند. این خیلی عجیب است که یک فعال بخش خصوصی این ادعا را می کند که چرا دادستانی به مسئله معدن کاران متخلف ورود نمی کند. چون این موضوع به نوعی، بیت المال محسوب می‌شود؛ بنده به این نکته اشاره و اصرار می کنم حقوق دولتی که باید اخذ شود باید صرف توسعه بخش اکتشاف معادن شود و زیرساخت‌ها ترمیم شوند. وقتی یک معدنی در سال، ۲ میلیون، ۳ میلیون و حتی ۱۰ تن ماده معدنی جابه جا می کند در هر حال، اگر بخواهیم این ۱۰ میلیون تن را حساب کنیم نزدیک به ۵۰۰ هزار تریلی در جاده تردد می کنند. یعنی ۵۰۰ هزار بار تریلی که اگر وزن هر کدام از آن‌ها را حدود ۲۰ تن بار معدنی درنظر بگیریم، ۱۰ میلیون تن می‌شود در نتیجه، دیگر جاده و زیرساختی نمی‌ماند. بنابراین، باید بحث توسعه بخش معادن در این‌ها دیده شود و حقوق دولتی باید به سمت ترمیم زیرساخت‌ها برود و بتواند معارضین محلی را قانع و راضی کند. معارضین محلی تاکنون مظالم بسیار زیادی را در دادگاه‌ها مطرح کرده‌اند ولی در عین حال، گاهی خواسته‌های معارضین محلی به سمت باج گیری می‌رود. اگر دولت و قوه قضاییه و نیروهای انتظامی به طور مشخص بخواهند با آن‌ها برخورد کنند قطعاً نحوه برخورد متفاوت خواهد بود و در این میان، روستایی حرف درستی بیان می کند و می گوید که با این کارها چراگاه‌ها، راه‌هایش و محصولات کشاورزی‌اش را نابود می کنند و برای دام‌هایش آلودگی به وجود می‌آورند.

■ چرا حق روستایی پرداخت نمی‌شود؟

دولت موظف است این‌ها را خرج مناطق معدن کاری کند. اما متأسفانه، این کار هیچ گاه به طور درست محقق نمی‌شود و بحث محیط زیست هم، همین طور است. بنده سازمان محیط زیست را کاملاً مقصر می دانم. چون باید راه‌های معدن کاری زیست محیطی در حذف نوع ماده معدنی و روش استخراج را به طور دقیق بنویسد و پروتکل را ابلاغ کند. این در حالی است که سازمان محیط زیست این کار را نکرده است و واقعیت این است که گاهی معدن کاری‌ها ناهنجاری‌هایی را برای محیط زیست ایجاد می کنند و فرد حقوق دولتی‌اش را هم می‌دهد و مکلف به بازسازی‌اش است.

■ آیا دولت فقط موظف است حقوق دولتی بگیرد؟

دولت وظیفه دارد حقوق دولتی را بگیرد و خرج بازسازی مناطق کند. وقتی همه این‌ها را در کنار هم قرار می‌دهیم، می‌بینیم دولت هم از لحاظ سخت افزاری و نرم افزاری و هم از نظر میزان و تعداد نیروهای انسانی که بخواهند نظارت داشته باشند ناتوان عمل می کند. سازمان نظام مهندسی معدن عملاً با توجه به این که حقوق کارشناس سازمان نظام مهندسی معدن را معدن کار می‌دهد نمی‌توان توقعی داشت گزارشی علیه معدن کار بدهد. بنابراین، یا باید از این قضیه چشم پوشی کرد یا باید حقوق‌های اعضای سازمان نظام مهندسی معدن را دولت‌ها پرداخت کنند و متکلف به پرداختشان شوند و از آن‌ها خواسته شود که این تکلیف را انجام دهند تا خواه ناخواه گزارش‌های منطقی‌تری هم ارائه شود. نگرانی من به خاطر آن بخش از معادنی است که بسیار بالاتر از ظرفیت پروانه‌شان در حال استخراج هستند. مثلاً ظرفیت پروانه استخراج در یک معدن ۳۰ یا ۵۰ هزار تن در سال است. در این شرایط، یا باید پروانه خود را اصلاح کنند و یا حقوق دولتی خود را پرداخت کنند. چون آقای معدن کار نمی‌توان از یک معدنی با ۱۰۰ هزار تن در سال ظرفیت استخراج یک میلیون تن یا ۵۰۰ هزار تن بالای عدد استخراج کرد. فرض بر این است که یک معدن، ۱۰۰ هزار پروانه استخراج اش است و ما به جای ۱۰۰ هزار تن، ۵۰۰ هزار تن برمی داریم. این یعنی ۵ برابر و ۵۰۰ درصد بالای استخراج ماده معدنی. با توجه به این که حقوق دولتی‌اش را هم پرداخت نمی کند. یعنی به طور رسمی، ۵۰۰ هزار تن از بیت المال برداشته می‌شود و هیچ کسی هم پاسخگو نیست. چه کسی باید در مورد این‌ها جواب بدهد؟ متأسفانه، دولت نمی‌تواند، بنابراین، دادستان‌ها باید ورود پیدا کنند. چون دادستان‌ها در دو سه مورد خیلی خوب وارد شدند. حداقل، در دو سه موردی که بنده خبر دارم حقوق دولتی را محاسبه کردند و گفتند که باید پرداخت شود. این‌ها بیت المال است و اگر چه چهره شرعی به قضیه نمی‌دهم.

آگهی تجدید مناقصه عمومی
ارائه خدمات امداد و نجات (اورژانس) در محدوده منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی شماره ۱۵-۱۴۰۲

موضوع مناقصه : ارائه خدمات امدادونجات (اورژانس) در محدوده منطقه آزاد تجاری- صنعتی انزلی.
دستگاه مناقصه گزار : سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی
مبلغ تضمین: ۱/۱۱۷/۰۲۳/۷۰۰ ریال (یک میلیارد و یکصد و هفده میلیون و بیست و سه هزار و هفتصد ریال)
نوع تضمین : ضمانت نامه بانکی شرکت در مناقصه یا چك بانکی تضمین شده در وجه سازمان و یا واریز نقدی به حساب شماره ۴۱۰۱۰۰۷۳۳۸۱۶۵۹۶۷ نزد بانك مرکزی ج.ا.ا به نام سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی.
هزینه خرید اسناد مناقصه : مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰ (پنج میلیون) ریال واریز به حساب شماره ۴۱۰۱۰۰۷۳۳۸۱۶۵۹۶۷ نزد بانك مرکزی ج.ا.ا به نام سازمان منطقه آزاد انزلی
تاریخ فروش اسناد مناقصه : روزهای اداری از تاریخ۱۴۰۲/۰۹/۱۳ لغایت ۱۴۰۲/۰۹/۲۱
آخرین مهلت ارائه پیشنهادات : روز چهار شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۹
تاریخ بازگشایی پیشنهادات : روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ رأس ساعت ۹ صبح.
محل بازگشایی پیشنهادات : ساختمان اداری سازمان منطقه آزاد انزلی ، دفتر معاونت توسعه مدیریت.
محل فروش اسناد: کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به آدرس اینترنتی www.setadiran.ir انجام خواهد شد.
محل تحویل پاکت تضامین : گیلان ، منطقه آزاد انزلی ، بلوار شهید فاتحی ، فاز تجارت و گردشگری ، ساختمان اداری سازمان منطقه آزاد انزلی ، طبقه همکف، دبیرخانه سازمان منطقه آزاد انزلی.
- به پیشنهادهای فاقد امضاء ،مشروط ، مخدوش و پیشنهادهایی که بعد از انقضای مدت مقرر واصل شود و همچنین پیشنهادهای فاقد سپرده. سپرده های مخدوش یا سپرده های کمتر از میزان مقرر ،چك شخصی و نظایر آن مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.
مدت اعتبار پیشنهاد مالی: پیشنهادات مالی ارائه شده می بایست به مدت ۳ ماه از تاریخ بازگشایی پاکت پیشنهاد قیمت دارای اعتبار باشد.

- هزینه آگهی مناقصه بر عهده برنده مناقصه خواهد بود.
- سایر اطلاعات و جزئیات مربوط به اسناد مناقصه مندرج است.
- متقاضیان می توانند برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۴۴۴۵۳۰۲۳ ۰۱۳ دبیرخانه کمیسیون معاملات سازمان تماس حاصل نموده و یا به پایگاه ملی مناقصات به نشانی www.iets.mporg.ir و سایت www.setadiran.ir و سایت سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی به نشانی www.anzalifz.ir مراجعه نمایند.
- کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پیشنهادات و عقد قرارداد از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

ها را در فضای مجازی دنبال کنید
anzalifz_ir
@afz_news
www.anzalifz.ir